Yarım Ay

№ 35

15 Kuruş

15 Temmuz 1936

TENİNİZİ

ALÂKADAR EDEN BİR TAVSİYE

Yüzünüzün taravetini muhafaza etmek için, muzır yüz tuvaleti levazımından sakınınız; ve yalnız hakikî:

LAQUE ÇARMİNE DE GARANCİNE

ile imal edilen ve en nazik ciltlere tevafuk eden

MASK RUJ

Tuvalet levazımatını kullanınız. Aksi takdirde cildiniz zehirlenerek mahvolmak tehlikesine maruzdur.

Atletik hututunuzu muhafaza ediniz

Şişmanlıkla mücadele ediniz ve bunun en iyi çaresi olan **SHORT LINIA**'yı giyiniz. Daimi masajının tesirile yağlı tabakayı giderir. Hususi elâstiki bir trikodan yapılmış olan **SHORT LINIA** adi bir külot gibi yıkanır.

Fiyatı: 10 liradan itibaren.

Satış yeri yalnız:

J. ROUSSEL

Paris, 166 Bd. Haussmann

İSTANBUL, Beyoğlu

Tünel meydanı 12 No. lu.

Mağazamızı ziyaret ediniz veya 20 No.lu tarifemizi isteyiniz.

KESKİN BONMARŞESİ

ALİ ÜLVİ GÜVEN

Resimli Ay Neşriyatının Keskin satıcısıdır

Muayyen bir zaman muteber olmak üzere, reklâm için her türlü rozet siparişlerini:

1000 TANESİ

90 TÜRK LİRAS

fiyat ile kabul ederiz. Bu fiyatta gümrük masrafı dahildir. Teslimat çabuk yapılır.

S. Zigomala

Asmaaltında: Volto han

No: 9 İstanbul

Resimli Ay Basımevi

Şimdiye kadar işgal etmekte bulunduğu bina, yeni yapılacak (Adliye Sarayı) için istimlâk olunduğundan:

Sirkecide Ebussuud Caddesinde 1/3 numaralı daireye

(Eskiden Mahmut Bey Matbaasının, sonra da Karyola Fabrikasının bulunduğu mahalle)

taşındığını sayın müşterilerine, satıcılarına, okuyucularına saygı ve sevgiyle haber verir.

Oyun ve spor'da daima güneşin tesiri altında bulunursunuz. Cildinize sıhhatlı bir renk vermekle beraber çatlamasına mani olarak yumuşak kalmasını isterseniz çıplak yerlere iyice

KREM NİVEA veya NİVEA YAĞI

sürünüz

Muvaffakiyetinize hayret edeceksiniz.

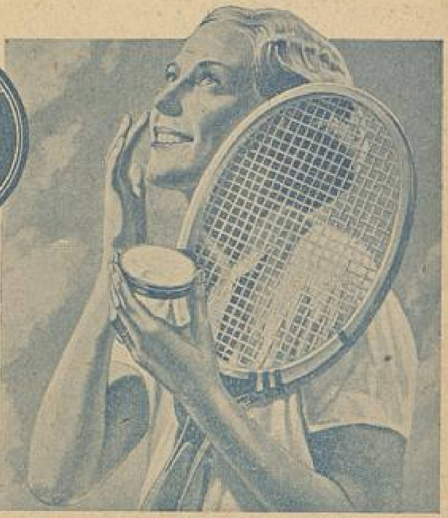

Yakında Yarım Ay Sayfalarında

Heyecanla Okuyacaksınız:

Beyoğlunda Hovardalık

Yazan: SABIH ALAÇAM

Beyoğlunun içyüzünü, bütün sefalet ve sefahatini bu röportajda bulacaksınız!

%50 Tenzilât Fırsatını Kaçırmayın:

Yaz aylarındayız. Tatiller gelmiştir. Bu aylarda size en güzel arkadaş güzel kitaplardır.

Heman (Resimli Ay) dan kitap katoloğunu isteyiniz. Seçtiğiniz kitapların yarı parasın gönderince, bunlar elinizdedir.

Yeni Basıldı:

Vâ Nû nun

BENİM

VE

ONLARIN

HİKÂYELERİ

Tom: 1.

Resimli Ay Basımevinde

Fiyatı 50 Kr.

ÇOCUKLARIMIZI BAKIMSIZLIKTAN KURTARALIM

Büyük Harp sonu dünyasında, pek ooda olmuş bir cümle vardır:

— Harb dönüşü çocukları!.. Ne olaık, elbette boysuz.. elbette cılız olacak.

— Süpürge tohumuyle yetişen, şekersiz üyüyen çocuklardan hayır mı gelir.

Bir spor çarpışmasında yenilince, ayni şi duyar; edebiyatımız niçin gerileyor? orgusuna ayni karşılığı bekleriz.

Nihayet ve nihayet bütün geriliklerin, tün kötülüklerin, bütün düşüklüğün sebini ararken, ayni hikâyeyi dinlersiniz

Haklı veya haksızlar diye, bu geniş dedikodulu mevzuun içine girecek eğiliz.

Bizim ortaya attığımız dava: eşsiz yuca r devrim yaptığımız bu çağlarda, soy eselesini lâyıkiyle anlamayışımızı; ve na lâzım gelen önemi vermeyişimizi isbat mektir.

«Çocuk bir cihandır».

«Çocuk bir ulusun yarınıdır».

Diye her yerde sık sık tekrarlanan büük sözler vardır. Fakat, ulusun yarını olan çocuklarımız için aldığımız tedbirler çok ıdır.

Türkiye nüfusu son sayıma göre 17 milyondur. Geçen sayıma göre 9 senede şağı yukarı 3 milyon arttık sayılır. Bu ekûnda göçmenlerin ve geçen defaki sanında yazılamıyan birçok yurddaşın dahli ardır.

Şuhalde:

Henüz doğum-ölüm arasındaki geniş ve orkunç uçurumu, icap ettiği kadar doldumamışız demektir.

Bizde nüfus meselesi, bugün bir ulus davasıdır. Bu işin canı da çocuktur.

Çocuk işi: hem ulusun artmasında, hem de soyun gürbüzlüğünde, yaratıcılığında ilk plânda düşünülecek ulusal bir davadır. Çünki Cumurluk hükümetinin bu işe çok değer verdiğini biliyor ve görüyoruz.

Osmanlı çağlariyle, yeni devrim çağları arasında, mukayese edilemiyecek kadar büyük ve göğsü kabartan bir ilerilik vardır; fakat kâfi değildir.

Çünkü:

Çocuklar arasındaki ölüme en mühim sebep gıda meselesidir. Bizde bu yüzden ölüm, başdöndürücü bir zirveye varmıştır.

Çocuk gıdasının başlıcası sayılan sütün temizine, hilesizine, bütün Türkiyede hemen hemen hiçbir yerde rastlamak imkânı yoktur. İkinci üçüncü derecedeki illerimizi bırakalım da, sosyal hıfzıssıhhanın tatbik edildiğini sandığımız en büyük şehirlerimizde dahi, karışıksız ve sterilize süt yoktur. Çocuk Esirgeme Kurumunun «Süt damlası» müesseseleri henüz ihtiyacın on binde birine dahi karşılık verecek durumda değildir.

Muhtelif zamanlarda yaptığım yurd dolaşmalarında, Anadolu çocuğunun tamamen bakımsız olduğunu gördüm.

Dillere destan olan Türk gürbüzlüğünü bugün, artık müzelerden çıkarıp hayatın içine atmamızın sırası gelmiştir.

Şis karınlı, koca kafalı, çarpık bacaklı zavallı yüz binlerce yurd yavrusu, Türkiyenin yarını için yetşiyor.

Fantazisiz ve hakikî rakamlar üzerinde konuşursak, bu ağır ve korkunç mevzu üzerinde daha iyi anlaşabiliriz.

«Çocuk bir çiçekdir».

Sözünü şöyle tefsir edebiliriz:

Onlarda bir park çiçeği.. bizde tarla ve bataklık çiçeği. Yani bizde de çocuk muhakkak bir çiçektir. Ama beslenmiyen, işlenmiyen, tesadüfi yaşayan bir çiçek.

Yurd çiçeklerinin al beyaz renklerini işleyecek olanlar, yarınki büyük Türkiyenin temelini atacak bugünün yavrularıdır. Çocuğu ev için bir eğlence, bir oyalanma vasıtası yapmıyalım!

Yavrular, herşeyden önce bizim değil ulusundur. Vazife, elden geldiği kadar onu korumak, temiz beslemeğe çalışmak, hastalığına ehemmiyet vermektir.

Yurddaşlarla beraber bütün devlet müesseselerinin ve iş güderlerinin, elbirliğile çocuk davasına yardımları icabettiğini.. çocuğu sevmek, okşamak kâfi olmayıp, onun yarasını sarmak lâzım geldiğini bilmeliyiz.

Ve ilk plânda:

Seyyar çocuk hastaneleri yaparak şiş karınlı, koca kafalı, çarpık bacaklı yurd yavrularının bir kısmını olsun, soyumun tarihî gürbüzlüğüne kavuşturmuş olalım. Tiren duraklarında, kasaba, köy sokaklarında cansız ve sıska yavrulara değil; şarkılar söyliye söyliye oynaşan, neşeli, acar, gürbüz ve yüzlerinden sağlık akan cumhuriyet incilerine.. inkılâp çocuklarına rastlıyalım. Yurda borcumuz:

Yarın için gürbüz çocuk!

Ulus için şen çocuk!

Türkiye için uyanık çocuk yetirmektir.

O sene yazı ailece Yeşilköyde geçiriyorlardı. Büyük baba bahçeye iner, gazetesini okurdu. Bu sabah bakın neler okudu:

— Kızım! Soy adınız ne oldu?

— Kocam "Sivriakıl" adını aldı!.

Öldürdüğü sevgilisini parça parça kesip, sandık içinde naklederken yakalanan bir cani:

"Yufkayürek" soy adını almış.

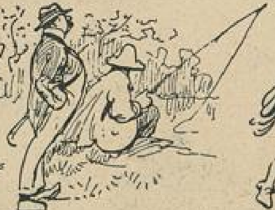

— Balıkçı!.. Soy adı aldın mı?..

— Aldım bayım!.. Çöleri.

— Yahu! Soy adı alma müddeti bitti. Sen ne oldun?..

— Boşaotan!..

— Dostum! bundan böyle sizi ne adla çağıracağız?

— Bora

— Zeynep! soy adın ne oldu?

— Aylâ

İki şair arasında:

— Ben soy adı olarak Şenbol aldım. Ya sen?

— Sonet.

— Gününde yetişemediğim için ceza mı vereceğim?

— Evet!... Ne ad almıştınız?

— Yıldırım.

— Bu utanmaz herife seçtiğim soy adını söylemiştim. Benden önce gidip tescil ettirmez mi?

— Hangi addı o?

— Soğukkanlı!..

(YARIMAY), Büyük Millî Şairimiz:

MEHMED AKİF'in YANINDA

Memleketimizin en mükemmel hususî hastanelerinden: Teşvikiye Sağlıkevi

Yazan:
NİYAZİ ACUN

★

Nişantaşında Doktor İbrahim Güçer'in «Teşvikiye Sağlıkevi» ne girerken, yüreğimde derin bir üzüntü vardı.

Yıllardanberi vatandan uzakta kalmış olan, büyük millî şairimiz Mehmet Akif, hasta olarak gelmiş ve bu sağlıkevinde yatıyormuş!..

Acaba hastalığı ne idi? Tetaviden müsbet neticeler elde edilmiş miydi?.. Büyük üstadı eski sıhhatli vücudu.. güler yüzile görebilecek miydim?.. Çok sevdiği vatanına dönmek, onda ne gibi heyecanlar uyandırmıştı?..

İşte bu sual ve düşünceler dimağımda kaynaşırken.. kalbim bunlarla, mutadından daha hızla atarken, Sağlıkevinin direktörlük odasına giriyordum.

Ruhumda şahlanan, bu üzüntü tufan ve kasırgaları benliğimi öyle sarsıyor ki...

Fakat bu kasırgalardan, tufanlardan korkmıyorum. Kafamda büyük hakikatlerin en tatlı varlıkları uyanıyor; ve bir ân önce onu görmek, bu heyecanlarıma mahal olmadığına kanaat getirmek arzusu, içimdeki heyecanı büyük bir sevince kalbediyor.

Ufuksuz, berrak semaların yüksekliğinde Türklüğün asîl ruhunu.. insanlık için istibdada, mütegallibeye isyan ve nefreti, güzel şiirlerile terennüm eden şairin, dünün, bugün ve hatta yarının da millî marşımız olan «İstiklâl» manzumesi, Türklüğümün ülviyetini ve azametini büyük bir gururla ruhumda yaşatıyor.

***

Gerek edebiyat hayatımızda.. gerek millî savaşımızda büyük bir yeri olan «Mehmet Akif» i görmek için, Teşvikiye Sağlıkevinin sahibi Doktor İbrahim Güçeri odasında buluyor ve kendimi tanıtıyorum.

Doktor, ciddî fakat tatlı bir tebessümle, ve büyük bir nezaketle:

— Şimdi Mehmet Akifin yanında misafirleri vardır. Ve esasen, bilmem ki ziyaret kabul ederler mi?... diyor ve benim

◆

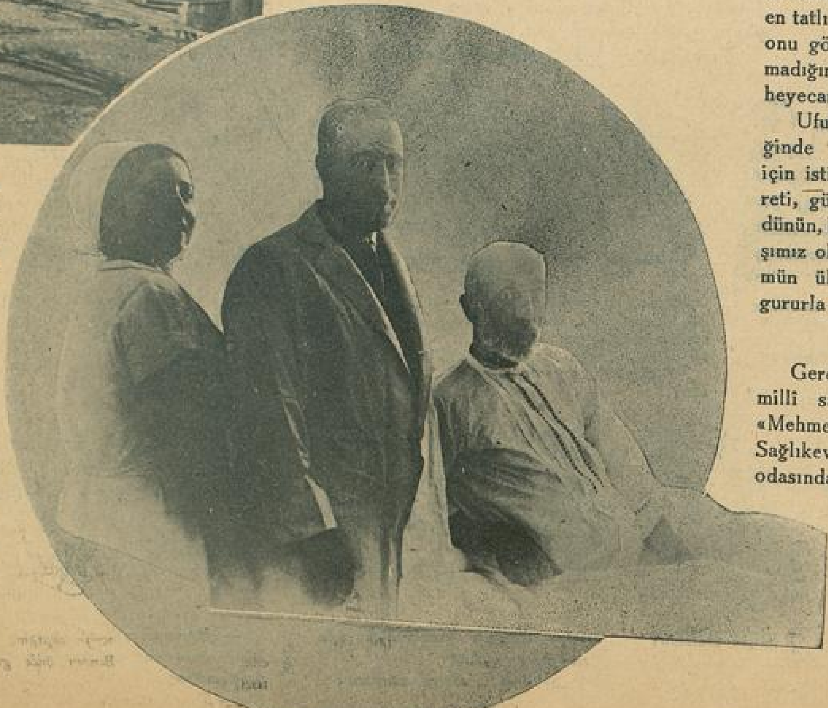

Mehmet Akif; Teşvikiye Sağlıkevi sahibi Doktor İbrahim Güçer; Hemşire Basiret.

söz söylememe imkân bırakmadan soruyor:

— Hangi gazete namına görüşecek siniz ?

— Yarım Ay.

Yarım Ay ismini işidince Doktor, bu sefer, bize daha samimî bir hal alıyor :

— Memleketin bu güzel mecmuasının, biz de daimi okuyucularındanız, diyor ve yazıhanesinde duran «Yarım Ay» ın son sayısını elile göstererek; sözüne devam ediyor :

— Yarım Ay mecmuasının okuyucularından olunca, size bu müsaadeyi a'mak vazifesi şimdi bana düşüyor...

* * *

Onu, şahsen hiç tanımıyorum; fakat Türk ruhunun büyüklüğünü kalemile ruhlarımıza aşılayan büyük şairin şahsiyetini belki kendileri kadar yakından tanıyorum.

Merdivenleri, Doktor İbrahim Güçeri takip ederek çıkıyorum.

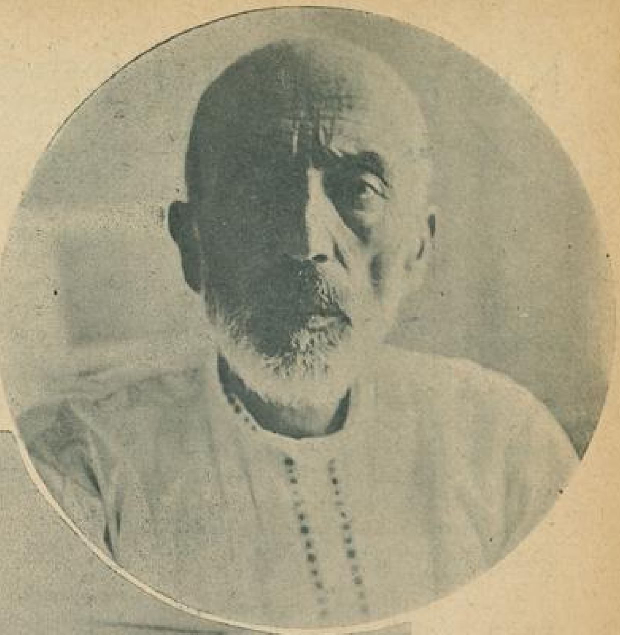

Temizliği ve sessizliği ile hakikaten bir sağlık yeri olan bu modern hastanenin, ikinci kat koridorunda birkaç adım yürüdükten sonra, solda bir kapının önünde durduk.

Doktor :

— İşte, bu odada yatıyorlar.

Doktor, kapı önüne gelince, içerideki hafif hafif konuşmaları sanki ben duymayormuşum gibi :

— Konuşuyorlar!.. diyor sonra kapıyı vuruyor. İçerden hafif bir ses :

— Geliniz, buyurunuz!..

İçeriye giriyoruz.

Doktor şen bir yüzle, yatakta yatan hastaya :

—Bu gençler memleketin en güzel bir mecmuası için sizinle görüşmek isteyorlar, diyor.

Kapının yanından hasta Mehmet Akifi görüyorum; doktorun bu ricasına vereceği cevabı heyecanla bekleyorum.

Oooh.. Hele şükür.. o, beni memnun edecek cevabı, bu hasta halinde dahi ince bir nükte ile veriyor :

— Madem ki gençler.dir.. onlar, ihtiyarları her zaman rahatsız edebilirler...

* * *

Doktor gitmişti. Odada, bizden önce üstadı ziyarete gelmiş ahbapları var.

Üstat, pencerenin önünde beyaz bir karyolada yatıyor. Bizimle konuşmak için yataktan kalkmak isteyor. Tam bu sırada odaya, hastanın hararetini anlamaya gelen hemşireye :

—Basiret!.. diyor. Kalkmam için bana biraz yardım eder misiniz ?

Hemşire derhal yardım ediyor... ve şairin yorgan altındaki hasta ve ihtiyar vücudu görünüyor.

Üzerindeki, beyaz üstüne ufki mavi çizgili geceliğin düğmelerini ilikliyor; hemşirenin üstüste koyduğu yastıklara yaslanıyor.

Bir yandan ihtiyarlığın, bir yandan da hastalığın yıpratıcı pençesinde çok zayıflamış olan bu vücudun, kemikleri, elbisesinin altında birer birer belli oluyor. Fakat, o, bu hasta ve zayıf haline rağmen, o kadar şen ki... Yorgan altından sıyrılan kadid ve zayıf vücudunu görmeseydim, hasta olduklarına, onun bu şen konuşmaları, beni asla inandırmayacaktı. Adeta, onda, sağlam insanların hali var.

Karyolasının yanındaki sandalyaya oturup, şairi fazla rahatsız etmemek için, ben konuşmak istiyorum.

Benim sual sormama meydan bırakmadan, masanın üzerine bırakmış olduğum Yarım Ay mecmuasını elile işaret ederek :

— Masanın üzerine koymuş olduğunuz mecmuayı müsaade eder misiniz ?..

Derhal Yarım Ayı veriyorum.

Mecmuayı büyük bir dikkatle tetkik ediyor, ve sahifelerini çevirdikçe, bizden önce gelmiş olan ziyaretçilerine :

—Mecmuanın gerek tertibi, gerek güzel baskısı Avrupa matbuatından hiç te geri değil...

Mısır matbuatında bu şekil güzel ve temiz mecmualar yoktur; halbuki, oradaki neşriyatın bir kısmı, ticaret maksadile Mısıra gelmiş İngilizlerin elindedir.

Üstat artık konuşmaya başlamıştı. Onun açtığı çığırdan yürümek üzere sormaya başladım :

— Mısırlılar, bizim edebiyatımızı takip ediyorlar mı ?

— Hayır.. Maalesef.. asla takip etmeyorlar. Bunun da biricik sebebi, malûmunuzdur ki, Mısır yarı İngilizlerin sayılır.

(Arkası 28 inci sayfada)

KÖY İZLERİ

II

İki Dost...

Gobülle dost olmuştuk. Öyle bir dostluk ki, ben, onsuz gezmeğe, yürüyüşe çıkmıyordum; o da, kapıdan bir dakika bile ayrılmıyordu.

Gobülü, gördüğümün ertesi günüydü. Pazardan bir çuval arpa aldırttım, taşını, toprağını ayıkladıktan sonra, ev sahiplerinden bir eşek istiyerek çuvalı yükledik. Yola koyulmuş, evimizin karşısındaki bayırdan iniyorduk. Gobül, yanım sıra, kuyruğunu pervane gibi döndürerek, ağır ağır yürüyordu.

Bayırın alt yanındaki değirmene gidiyorduk.

Gobülün karnını, ekmekle doyurmak kabil olmadığı için ona (yal) yapacaktım.

Kasabaya giden köylüler, bayır yukarı çıkıyorlar, köylerine gidenler, önümüzden, aşağı doğru iniyorlar.

Bayırın sonuna ulaşınca, dere kıyısında bir taş üzerine oturarak, papuçlarımı, çoraplarımı çıkardım. Eşeğin yularından çekerek dereye girdim. Serin suların bacaklarıma sarılışile ilkönce titremiş, sonra alışmıştım. Yürüdükce suyun akışı kuvvetleniyor, boyu dizlerime doğru yükseliyordu. Derenin tam ortasına geldiğimiz zaman, Gobül yüzmeğe başlamıştı. Su diz kapaklarımı aşıyor, adımlarım zorlaşmış, düşmemek için kendimi güç tutuyorum. Derenin çağıltısından başka hiçbir ses duymuyordum. Sular, sesli sesli akıyordu.

Aklıma gelen şeyle birden titredim. Bu dereye «katil» derlerdi. Her yıl, bir can alırmış !.

Sakın ben de, değirmene derken, ölüme gitmeyeyim.

Sular büsbütün çoğalmış, derinleşmişti. Karşı kıyı öyle uzak geliyordu ki...

Eşek yürümek istemiyor, ayak diriyordu. Yularını fazla çekemiyordum. Çünki müvazenem bozulacak, yuvarlanacaktım. Sular beni sürükleyecek kadar kuvvetli idi. Benimle beraber pabucunu, potinini çıkarıp suya giren köylüler geçip gitmişlerdi bile. Bana yardım edecek kimse yok. Arkamızdaki, karşımızdaki yollar boş. Eşek kafa tutuyor, yürümüyordu. Nasıl oldu bilmiyorum. Ben eşekle uğraşırken Gobül kaybolmuştu. Coşkun derenin ortasında inatcı eşekle kalmıştım, ne ileri, ne geri bir adım atmıyor, kulaklarını dikmiş, alt dudağını sarkıtarak anırıyordu.

Ne yapacağımı şaşırmıştım. Evden çıkarken annemin:

— Kızım, yalnız gitme, yanına birini al, birkaç gün önce sel geldi. Sular her zamanki gibi sığ değildir.

Deyişi kulaklarımda çınlıyor, su'arın çağlayışına karışıyordu.

Keşke annemi dinleseydim. Yanımda Gobül var diye, yalnızca yola çıkmıştım. Halbuki, Gobül kaçmış, beni yalnız bırakmıştı.

Karşıda yeşilliklerle yarı örtütü değirmen, bana çok uzak görünüyor, oraya ulaşabilmek, büyük bir istek halinde yüreğimi çarptırıyordu.

Ne olursa o!sun kendim karşıya geçecek, eşeği olduğu yerde bırakacaktım.

Daha ilk adımımı atmıştım. Ayağım su içinde basacak yer bulamadı, korkuyla geri çekildim.

Dönerek arka tarafa baktım. Bayırın sırtında bizim küçük ev, büyük bir kurumla görünüyordu.

Annemin, dürbünle bakarak beni bu halde görmesini istiyor, ümitleniyordum, fakat bu ümidim boştu.

Eşeğin yularına yapışarak geldiğimiz yana doğru yürütmek istedim.

Ne münasebet ! Yerinden kıpırdamıyor bile. Bu hayvana ne olmuştu? Sahiplerinden biri olsa, niçin böyle aksileşdiğini, herhalde bilecekdi.

Sular, çırpına çırpına akıyor, kulaklarım uğulduyor, gözlerim kararıyordu.

Bir elimde eşeğin yuları, öbür elimde pabuçlarım duruyor, bekliyordum, belki bir köylü geçer, bizi bu kötü halden kurtarırdı.

Bayırın sırtındaki evime, büyük bir özleyişle bakıyordum. Gobülün sesini duyarak başımı çevirdim.

Gobül yanında iki erkekle koşarak geliyordu.

Adamlar, yemenilerini çıkarırlarken, Gobül dereye girmiş, suları köpüklettire köpüklettire geliyordu. Sonra yüzmeğe başladı.

Yanıma gelmişti. Kurşunî gözlerinde bir sevinç pırıltısı yanıyor, hırıldıyarak yüzüme bakıyordu.

Köylüler de suya girmişlerdi. Birkaç dakika sonra yanıma ulaşmışlardı. Yüzlerinin, üstlerinin un içinde oluşundan, değirmenden geldiklerini anlamıştım.

— Geçmiş olsun bacım.

— Sağol ecem(*). Değirmene un öğütmeğe geliyordum, suyun ortasında eşeğin inadı tuttu, ne geri ne ileri yürümüyor.

Delikanlılar kahkahayla gülüyorlardı:

— Senin it, gelip te kapıda ulumasaydı nereden haberimiz olacaktı.

— Demek ki, Gobül size haber verdi.

— O haber verdi ya!

Delikanlıların biri eşeğin yularına yapışmış, öbürü arka tarafa geçerek, elindeki sopayı eşeğe vuruyordu. Eşek daha çok

(*) Ece, köylü dilinde erkek kardeş demektir.

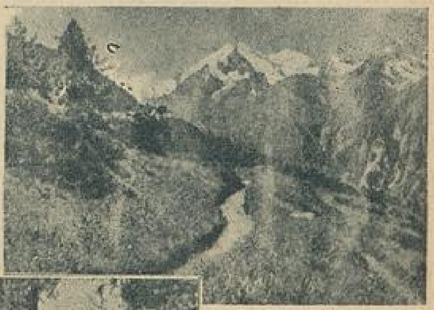

Sol yanda kar örtülü dağlar vardı...

Gittikçe suyun akışı kuvvetleniyordu. Derenin çağıltısından başka hiçbir ses duyulmuyordu...

YAZAN:

CAHİT UÇUK

kafa tutamıyacağını anlayınca yürümeğe başlamıştı.

Bizim kafilenin geçişinden, suyun şarıltısı artmıştı. Yürüdükçe karşı kıyıya yaklaşıyorduk. Dizlerimi aşan su, alçaldı, alçaldı; nihayet çakıllı kumsal kıyıya ayak bastık. Beş on adım yürüdükten sonra, değirmen bendine gelmiştik. Yemyeşil ağaçların gölgesinde, şırıltısız, sessiz, ağır ağır akan su, biraz ileride görünen, küçük, kerpiç damın altındaki oluktan içeri giriyor, biribiri üzerinde dönen taşların çıkardığı homurtu bize kadar geliyordu.

Gobül birkaç kere silkinerek, sularını savurmuş, yanım sıra yürüyordu.

— Bacım, ayağın inciyecek.

— Neden ?

— Kunduralarını geymedin de!

O zaman farkına vardım, pabuçlarımı geymeğe unutmuş, elenmiş gibi ince ve yumuşak toprak üstünde, köylüler gibi yalın ayak yürüyor, bu yürüyüşteki rahatlıktan, pabuç geymediğimi hatırlamıyordum bile.

Delikanlıya gülerek cevap verdim:

— Toprak yumuşak, yalınayak yürümesi rahat oluyormuş.

Sözlerim delikanlıların hoşuna gitmişti:

— Sağol bacım, sen şehir kızına hiç benzemiyorsun, bizden gibisin. Saçının örgüsü, üstündeki urban, yalınayak yürümen, tıpkı bizim köy kızlarına benziyor.

Onların, bu iltifatları da benim hoşuma gitmişti. Girdiğim muhiti yadırgamak huyum olmadığı gibi, etrafımdakilerin de beni yadırgamamaları güzel birşeydi.

***

O gün, Gobüle, birkat daha artan bir sevgiyle, büsbütün bağlanmıştım. Sürüsünden kovulan, aslan yeleli, kocaman başlı, insan bakışlı kurşunî gözlerile Gobül, yanımda iken, kasabadan çıkıyor, kırlarda uzun yürüyüşler yapıyor, fakat yalnızlık hissetmiyorum.

Sular büsbütün çoğalmış, derinleşmişti.. Aklıma gelen şeyle titredim: Bu dereye "Katil" derlerdi. Her yıl bir can alırmış!..

Her sabah, erkenden, değirmende öğütdüğüm arpa unundan yal yapıyor, ona yediriyordum.

Böylece yaz geçti. Havalar soğudu, kış geldi. Kar yağıyor, ortalık bembeyaz örtülerine sarınmıştı.

Karın donduğu, ortalığın ayaza çektiği günler, Gobülle beraber, şoseye çıkıyor, yürüyorduk.

Sağ yanda köy mezarlığı, sol yanda kar örtülü dağlar vardı.

Yorulunca, şose boyunda, Büyük Savaş yıllarından kalma, Alman kamyonlarının demir iskeletleri üzerindeki karları elimle sıyırarak oturuyordum. Gobül, karşımda dolaşıyor, konuşacakmış gibi gözlerimin içine bakıyordu.

Bazan, şoseden geçen otomobillerin, arabaların içindeki yolcular, kamyon iskeletleri üzerinde oturan küçük kızla, yanındaki kocaman köpeğe hayretle bakıyorlardı.

Bu, iki arkadaşın, biribirine nasıl bir dostlukla bağlandıklarını bilselerdi, yolcular şaşarak değil, belki imrenerek bakarlardı.

Büyük Ölülerimizden Birkaçının Son Sözleri :

Enver Naci

Tevfik Fikret :

Ruhunu teslim etmeden bir saat önce karısının elini aldı, öptü:

— Artık yıkılıyorum..

Dedi. Dili hiç ağırlaşmamıştı. Doktorun yaptığı şiringadan sonra sağ tarafına yatmış, sakin bir uykuya dalmıştı. Ağzından birkaç defa hafif hafif:

— Yavrum !.. Yavrum !..

Kelimeleri döküldü ve biraz sonra da kendinden geçti...

Ziya Gökalp :

Avrupaya tedaviye gidecek parası olmadığından, Fransız hastanesine yatırılmıştı. Günden güne hastalığı ağırlaşıyordu. Son saatlerini yaşarken Atatürkten : «Avrupada tedavisi için herşeyin tahsisine tekeffül edildiğini» bildiren bir telgraf aldı. Bu iltifatlardan, çok mütehassis olan Ziya Gökalp etrafında bulunan arkadaşlarına dikte ettirdiği cevabında: Atatürke hürmet ve teşekkürlerini takdimden sonra, yazdığı «Türk Medeniyeti Tarihi» adlı kitabının tabolunmasını rica ediyor; ve çocuklarını memlekete emanet ettiğini söyliyerek :

— Ben babalık vazifemi yapamadım. Fakat kitaplarımı bastırsınlar ve parasile çocuklarımı memlekete faideli birer uzuv olarak yetiştirsinler.

Bu sözlerinden sonra, sabaha karşı hayata gözlerini yumdu.

Süleyman Nazif :

40 dereceyi geçen ateşile o kadar mustaribdi ki, ölümünden birkaç saat önce Abdülhak Hâmide :

— Bu ıstırap bu gece de devam ederse, kendimi pencereden aşağıya atacağım ! demişti.

Beraberinde getirdiği Doktor da ümidini kesince Hâmit, müteessir ve perişan bir vaziyette aşağı inmişti. Tam bu sırada da Nazif son sözünü söylemiş :

— Gel bana, seni göreyim üstat!.. Fakat bunları Hâmide duyuramamıştı.

FLORYA PLÂJINDA

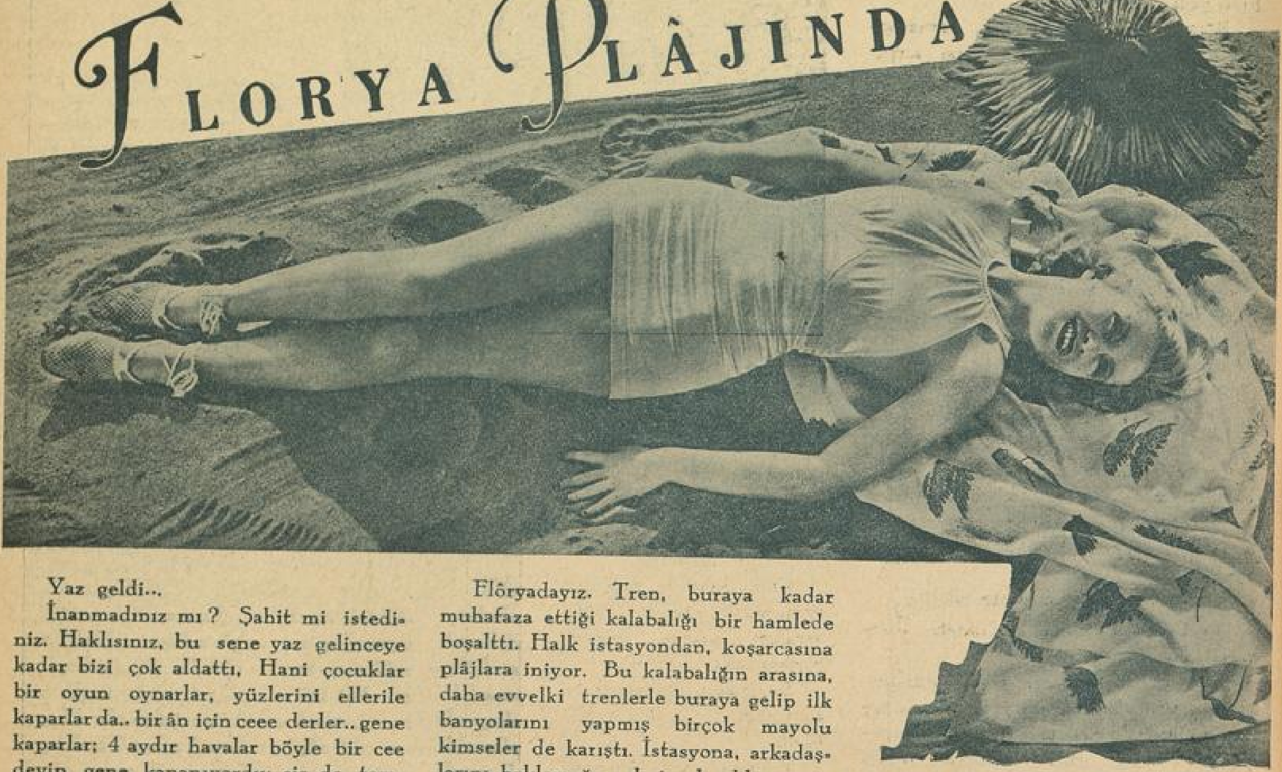

Yaz geldi...

İnanmadınız mı? Şahit mi istediniz. Haklısınız, bu sene yaz gelinceye kadar bizi çok aldattı. Hani çocuklar bir oyun oynarlar, yüzlerini ellerile kaparlar da.. bir ân için ceee derler.. gene kaparlar; 4 aydır havalar böyle bir cee deyip gene kapanıyordu; siz de temmuz geldiği halde, benim (Yaz geldi) diye malûmu ilâm etmeme bile inanmıyorsunuz.

Fakat ben size öyle bir şahit göstereceğim ki!.. Hak vereceksiniz.

Fakat bu şahit: rasadhane müdürü Bay Fatin değil; plâjlardır.

Ben, her sene yazın gelip gelmediğini, plâjlardan anlarım.

Astronoi âlimleri bunu havadan, güneşten ve burçlardan anlamağa çalışırlarken ben, geçen pazar kalkıp Flôrya plâjına gittim.

Sirkecide son kampana vururken yetiştiğimiz trende sabanlıklardan başka yer kalmamıştı. Az kalsın onu da bulamıyorduk ya.

Trenin içinde beş aşağı beş yukarı dolaştım, yolcuların çoğu plâj yolcusu.. Ellerindeki mayoları bir havludan başka bir şeye sarmağa, ya lüzum görmemişler; yahut gazete tirajlarının düşmesi ve sahifelerinin azaltılması halk arasında paket kâğıdı krizi yapmış!.. Bu plâj yolcuları, daha henüz kışlık derilerini muhafaza ediyorlar. Kolsuz yazlık roplardan isyankâr bir hareketle çıkan kollar - isyankâr bir haretle diyorum çünkü omuz başlarında kalan, dumura uğramış âza gibi, parçalar da yırtık pırtık bir modaya uymuşlar: kiminin üstü kesik, kimi üç yaprak gibi ayrı ayrı yapılmış, fakat hepsi de mânalı-daha bembeyaz.

***

Flôryadayız. Tren, buraya kadar muhafaza ettiği kalabalığı bir hamlede boşalttı. Halk istasyondan, koşarcasına plâjlara iniyor. Bu kalabalığın arasına, daha evvelki trenlerle buraya gelip ilk banyolarını yapmış birçok mayolu kimseler de karıştı. İstasyona, arkadaşlarını beklemeğe gelmiş olacaklar.

Bu yarı giyinik yarı soyunuk kafile arasında sahile doğru indik, asfaltın boyunca Küçükçekmeceya doğru yürüyoruz. Ben, etrafımdakilere bakınırken «Yarım Ay» fotoğrafçısı da objektifi ile gördüklerini tesbite çalışıyor.

Flôryada ilk göze çarpan şey: büyük bir imar faaliyeti. Atatürk'ün deniz köşkünün sağına ve soluna uzanmış, plâjların içinden tutun da, tren yoluna kadar sıra sıra hususî evler. Belediyenin büyük bir zevkle yaptırdığı tek katlı ve biribirine bitişik sayfiye daireleri, hususî binalar.. eksiklerini tamamlamağa çalışan oteller, çarşılar, neler? neler?... Bu imar işi iki tarzda yapılıyor; biri plânlı ve muntazam. Bu, Flôryayı imar ediyor, öteki de deniz mevsimini Flôryada geçirmek isteyenlerin, ancak bir mevsim barınabilecekleri ve mümkün olduğu kadar ucuza maledilmeye çalışılan minicik evler. Bu evler, belediyeden kiralanan arazi içine yapılmış; bir oda, bir mutfak, bir kabine. Çoklarında mutfak ta yok dışarıdan yemek yiyorlar. Bu kabil evlerden yapılması gecikmiş birinin, nasıl yapıldığına şahit oldum. Hem güldüm, hem seyrettim. Evin duvarları filân- yanı tahta duvarları -yapılmış.. önünde bir parmaklıkla- ancak bir iki sandalye alabilecek- bahçesi de ayrılmış; fakat dahilî taksimatı daha yapılmamış. Ev sahibi işten memnun değil dülgere çıkışıyor:

— Benim sana gösterdiğim yer burası değil. Binayı on ayak boyu daha sağ tarafa yapacaktın; buradan deniz görünmiyecek, önümüzdeki ev kapıyor. Hem yüzünü daha şöyle sola doğru çevir. Pencereleri de istediğim gibi açmamışsın. Ben, şu sağ köşeye yatılacak odayı yap! dedim. Sen orayı kabine yeri yapmışsın.

Dülger bu celâllı müşterisini teskine çalışarak:

— Peki, bayım, istediğiniz gibi yaparım. Bir saat içinde evi daha sola çevirir ve gösterdiğiniz yere çekerim, diyordu.

Ev yaptırmak meğer ne de kolaymış! İnsan kiralarda sürünecek yerde, bu dülgerlerden birini çağırtıp istediği gibi 40-50 liraya bir ev yaptırıvermeli!.

Asfalt yol renk renk insanlarla dolu. Al pijamalı, lâciverd mayolu, sarı yeşil roplu bayanlar yanlarında kâh mayolu, kâh spor kıyafetinde baylar; bir plâjdan öbürüne, öbüründen gazinoya, çarşıya dolaşıp duruyorlar.

Fakat bu dolaşmalar hiç boşuna değil; her atılan adım bir gaye arkasında koşuyor. Eğer, mütecessis bir gözle etrafı seyrederseniz: dar pijamaların içine sıkıştırılmış olgun ve dolgun vücutların, peşlerinden neler sürüklerini görürsünüz.

Plâjların içi büsbütün başka bir âlem: kumların üstü mayoları göz alan

büyük küçük, genç ihtiyar, çocuk, kadın erkek birçok kimselerle dolu.

Kimi yatıyor, kimi kumlara gömülmüş, görmeden üstüne basacaksınız. Kimi güneşte yanan vücudunu denizde serinletmek için sulara koşuyor. Su topları ile lâstik oyuncaklarla oynamak ta, büyüklerden çocuklara sıra gelmiyor. Plâjların içinde oyunun envaı var. Bir uçta gençler toplanmış, biribirlerinin üzerinden atlayarak birdirbir oynuyorlar. Öbür uçta: «plâj voleybolu» denen ve bir lâstik halka ile tutup hemen atmak suretile oynanan bir oyun oynanıyor. Bu oyuna en çok merak, saran memleketimizdeki İngiliz büyük elçisidir. Yaptığı iddialı maçları seyretmek için etrafına toplananlar, maç bitinceye kadar belki denizi bile unutuyorlar.

Eskimiş otomobil iç lâstikleri de plâj oyuncağı olarak kullanılıyor. Hem de öyle rağbet görüyor ki!.. kumların üstünde yuvarlanan bir lâstik, peşinden beş on kişi koşturuyor. Suda da, herkesten iyi yüzdüğü için olacak ki, yüzme antrenörlüğü yapıyor. Onların bile bakın ne şanslıları oluyor bazan!...

Denizin üstüne doğru uzanmış soyunma odalarından birinin, önündeki masaya sokulup biraz dikkat etseydiniz, siz de benim gibi, Üniversitedeki Türk Profesörlerimizden bir kaçının da biriç oynadığını görürdünüz ... plâj oyunları arasına işte bir ilâve daha.

Plâjlarda cemiyet hayatı, bilmem çıplaklaşabilmenin tesirile midir, daha ilerlemiştir. Herkes biribirine öyle yaklaşıyor ki... meselâ: yaşı tabiî ömrün ilk yarısını geçmiş bir bayan, suların kucağında arkadaş olduğu 22 yaşındaki delikanlıdan yüzme dersi öğrenmeğe çalı-

YAZAN :

EKREM NEJAT ÖZSÜ

şıyor. Konuşmalarına kulak kabartıyorum. Artmağa başlayan yağlarını yüzmekle eritebileceğini sanarak, soruyor:

— Burada yeni yapılan dairelerden birini kiraladım; hem sabah, hem akşam denize giriyorum. Acaba kaç günde iyi yüzebilirim? Kaç günde 10 kilo düşebilirim?

22 lik delikanlı yüzme hocalığı yaparak, şişman bayanı yüzebilmek ümidinde; ve bütün yaz, Flôryada bedavadan yerleşmeğe niyetli. Lâfı oradan buradan dolaştırıp kapılanmağa çalışarak, cevap veriyor:

— Eğer, her zaman, ben size yüzme dersi verebilseydim bir haftada balık gibi yüzerdiniz; hem de balık eti olan vücudunuz, (bayandaki vücut sahiden balık eti amma, tıpkı balina balığı eti) oldukca inceleşirdi. Fakat, ne yapayım ki; hergün buraya gidip gelemem, ben, Taksimde oturuyorum.

Bu sene sayfiyeye gitmedik de deniz için bazan buraya geliyorum, bazan Suadiyeye, Adaya gidiyorum.

Bütün bu sözleri, metin bir ihtiyatla dinlemesi lâzım gelen bayan, bilâkis sahilden ancak bir iki metre açıkta iki karış derinliğindeki suda, bir taraftan kendini delikanlının kollarına bırakmış çabalarken, bir taraftan da onu: «Hiç olmazsa birkaç gün için burada kalın, bende misafir olursunuz» diye davet ediyordu. Bu davete çoktan can atan delikanlının, kabul edip etmediğini dinlemeğe bile lüzum görmeden ilerledim.

Plâjın bir ucundaki hususî bir soyunma odasının açık kapısı önünde, biraz önce gördüğüm manzaranın tamamen aksini görüyorum.

Yaşlıca bir bay, uzandığı şezlongun kenarına oturmuş olan sarışın bir genç kızın, karşıdan esen rüzgârla hafifce dağılan saçlarını okşamakla meşgul. Kapıya yaklaştığımız zaman saçları kırlaşmış, fakat ruhu genç kalan erkeğin; ilânı aşk etmekte olduğunu farkettim. amma genç kız hiç oralarda değil, gözleri biraz açıkta demirlemiş olan kotradan, denize atlamak üzere bulunan dinç bir vücude takılmış kalmış. Zengin olduğu muhakkak olan ihtiyardan da ayrılamıyor galiba.

Plâjlarda böyle sahnelere rastlamak her zaman mümkündür. Şu kumların orta yerinde, tepedeki yakıcı güneşten hız alarak, aşklarile biribirlerini yakmağa çalışan çiftin, gözümün önünde geçen hikâyesini de yazmadan geçemiyeceğim.

Dinlenmek için sıcak kumdan başka oturacak yer yoktu. Rastgele bir yere çöktük. Az sonra bir adım kadar önümüze, esmer kara gözlü siyah saçlı bir kızla, kumral bir erkek gelip uzandılar. Felekten birgün çaldıkları yüzlerinden okunuyordu. İçlerinde, biribirlerine yaklaşmak, sokulmak isteği vardı. Uzun uzun konuştular. Boyuna, gelecek günlerden ve gayelerinden bahsediyorlardı. İstikbalde de bugünkü gibi hep baş-

(Arkası 22 inci sayfada)

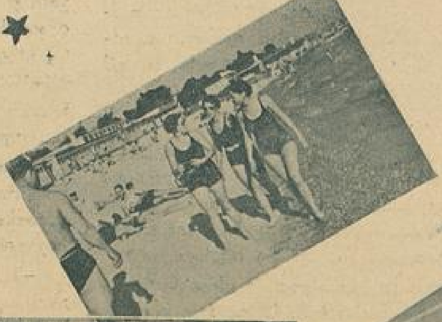

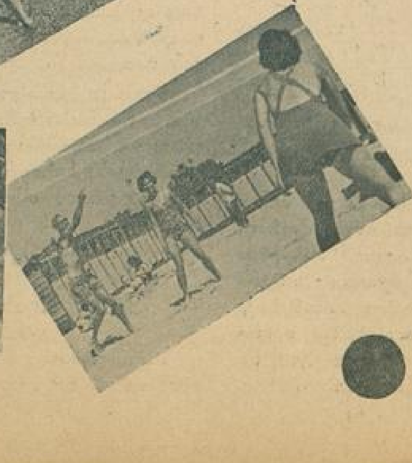

SİNEMA

Birigtte Horney Bir Seyahat Çılgınıdır!

Yazan:
Berlin **RIZA HÜSNÜ**

Rejisör Herbert Selpin tarafından fransızca ve almanca olarak yapılan "Yeşil Domino" filminde Karl Ludwig Diehl ile birlikte büyük bir muvaffakıyet kazanan Brigitte Horney, sinema âleminde en mühim bir şahsiyet haline geldiği için, kendisile gidip (Yarım Ay) namına görüşmeği bir vazife bildim. Fakat bu çok gezici güzel kadını nasıl ele geçirecektim. Sade kendi istek ve merakı yüzünden değil, şimdiye kadar çevirdiği filimler dolayısile de denebilir ki Brigitte'in, dünya üzerinde seyahat etmediği yer kalmamıştır. Ona işte bu yüzden: [Doğu ile batı, güneyle kuzey arasında dolaşan yıldız] ismi verilmiştir. İyi bir tesadüf ki, şu ânda Berlinde Ausburgerstrassedeki evinde bulunuyor. Kısa bir telefon konuşması bunu bana müjdeledi. Güzel bir taksi, çarçabuk beni oraya ulaştırdı. Zarif döşenmiş odalar. Ağzına kadar dolu bir kütüphane, ve her tarafta sayısız bebekler.. biblôlar.. heykeller.. vazolar.

Simdi misafir odasında karşı karşıyayız. Brigitte, Almanyada pek bol bulunmıyan bir tiptedir. Siyah saçlı, kara kaşlı, kara gözlü.. bunlar, onun saf kandan bir Alman kızı olmadığını pek güzel anlatıyor... Bereket versin Hitler, soyunda Yahudiden başka yabancı bulunanları da kovmuyor. Yoksa Brigitte Horney de göçmenlerin arasına karışmak mecburiyetinde kalacaktı. Çünkü, babası kimya eşyaları satan hakikî bir Alman olmakla beraber, annesi Amerikalıdır; ve Doktor olduğu için, bugün Şikagoda bir hastaneyi idare ediyor.

Onun hal tercümesini, nasıl artist olduğunu bizzat kendi tatlı dilinden dinliyelim:

«— Aktrislik hevesi ben de pek erken uyanmıştır. Dahlemdeki evimizdeyken, küçük kızkardeşlerimle -şimdi Şikagoda annemle birlikte yaşıyorlar - misafir odasında oturmayı, gelen misafirlerle konuşulan sözleri dinlemeği çok severdik. Annem doktor olduğu için, bu konuşmalar çok kere tıbba ait olurdu. Bu konuşmaların tesiri olacak, kızkardeşlerim de annem gibi doktorluğa intisab ettiler. Fakat ben, küçüktenberi garib şekillerde giyinip yüzüme maske takarak, kendimi ve başkalarını eğlendirmeği severdim. Bu istidadım, mektep temsillerinde büsbütün inkişaf etti. On dokuz yaşında sahneye çıkarak para kazanmıya başladım. Annem, benim bu hevese kapılmaklığıma hiç te hiddet etmedi.

Fakat hayat ve bilhassa san'at mücadelesinin ilk safhaları, pek öyle uzaktan göründüğü gibi, kolay değil... Başkalarile beraber kendim de birçok kusurlarımı görüyordum. O zamanın meşhur artistlerinden olan İlka Grüninge gidip bana ders vermesini rica ettim; memnuniyetle kabul eyledi. Tahsilimi çabuk ve parlak bitirdim. Bu vaziyet, Ufa şirketinin gözünü üzerime çekti. «Veda!» filminde bana mühimce bir rol verdi. O günden itibaren adım adım ileriledim Hedefine sürüne sürüne, yeri tırnaklarile kaza kaza varan bir asker gibi, bugünkü mevkiime geldim. Sade filimde değil, sahnede de oynadım. Bilhassa en muvaffak olduğum eserler «Alman tiyatrosu» ile «Halk tiyatrosu» nda temsil ettiklerimdir.

. . . .

Hayatta en ziyade nelerden zevk aldığımı soruyorsunuz? Söyliyeyim: Boş zamanlarımda piyano ve harmonik çalmaktan, okumaktan ve bilhassa uzun, çok uzun seyahatlerden hoşlanırım.»

Vakit çok tatlı geçmiş olmakla beraber hayli ilerlemişti. Onun için sevimli artistten müsaade alarak çıktım. İki tarafı çiçekli bahçede ilerlerken Brigitte balkona çıkmış ellerile beni selâmetliyordu.

***

Ruby Keeler Kimdir?

Filimlerinde çok kere sarı saçlı görünmesine rağmen, siyah saçlı olan Ruby Keelerin gözleri, siyah saçlılarda pek seyrek görülen bir tiptir. Mavi gözlüdür. Ruby, yalnız sahne ve filimlerdeki muvaffakıyetlerile değil, ayni zamanda tanınmış artist Al Jolsonun karısı olmakla da meşhurdur. San'atta ilerlemesinde kocasının büyük bir rolü vardır.

Ruby, 1909 senesinde Halifaksta doğduğuna göre, bugün 27 yaşındadır. Dört yaşındayken ailesile birlikte Nevyorka gelmişti. Ortamektebi bitirir bitirmez revülerde şarkı söylemeğe başlaeı. Bir ara Amerikanın en büyük revü direktörü Ziegfeldun nazarı dikkatini celbetti.

Bu alâka onun Brodwayda büyük bir şöhret kazanmasına sebebiyet vardi. 1928 te Al Jolsonun ile evlendikten sonra sinemaya intisab etmiştir. Beyaz perde üzerinde onu yükselten «42 inci Sokak» filmidir. Kocasile beraber Warner şirketinde ve «Artistler İttihadı» kumpanyasında çalışır. Warner hesabına yaptığı «Kazino dö Paris», «Elkaliyente» filimleri Amerikada çok rağbet görmüştür. Ruby spora çok meraklıdır. Vücudunun güzel tenasübünü bu sayede muhafaza etmektedir. Bilhassa bisiklete binmeye, hokey oynamıya bayılır. Fakat en ziyade hoşuna giden şey kocasile birlikte golf partileri yapmaktır.

***

Henry Garat

Fransız yıldızı Henry Garat Amerikadan dönmüştür. Şimdi zaman zaman Berlin, Londra ve Pariste çalışıyor. Ufanın yaptığı filimlerin Fransızca kopyalarının ekserisinde onu göreceksiniz. İngilizceyi iyi bildiği için, İngiliz stüdyoları da, kendi filimlerinin Fransızca kopyalarını yapmak istediler mi, ona müracaat etmekten geri durmuyorlar.

Henry Garatı, Berlinde son çevirdiği bir filime aid çalışmalarını bitirip Parise dönerken, yolda yakaladım; bana şu beyanatta bulunmuştur:

— Almanyada her zaman olduğu gibi zevkle çalıştım. «Şahane Vals» ın Almanca kopyasında benim rolümü: « Maskeli Kadın» ve «Bitmemiş Senfoni» gibi filimlerin rejisörlüğile her sahada kudretini göstermiş olan Villy Först oynadı. «Mavi Fare» deki şahsiyetim şimdiye kadar olduğu gibi ne bir prens, ne de ilâhî bir mahlûktu. Orada alelâde bir memuru temsil ettim. Size bu filme dair vereceğim en enteresan haber orada karımla beraber oynamış olmaklığımdır.»

Danièle Parola

GÖNÜLLERİMİZİN ESRARI

No: 4

Yazan:
HABİL ADEM PELİSTER

İngiliz aşkı, dünyaya yeni bir görüşle başladı. Bacon, tecrübî metodu yaratmıştı. Kilise ve medresenin iskolastik felsefesini yıktı. İnsan, zihinden hayata geçti. Baconun insanı, hakikatin hayatta olduğunu anlıyordu. İnsanın his ve fikir bünyesi, birtakım zihin muadelelerile teşekkül etmiyordu. Hayatın hadiseleri, müthiş bir fikir bünyesini teşkil ediyordu. Bu felsefe, yeni bir görüş ve anlayıştı. Tabiîdir ki, aşkta da kendisini gösterecekti.

Shakspeare, Bacon felsefesi içinde yaşamak iddiasile ortaya atıldı. Meşhur ruhiyatcı Hoffding, bu İngiliz dâhisinin hayat hakkındaki «Humeur» zarifane istihzasının en derinlerine nüfuz etmiştir. İngiliz aşkının bu beşerî şahsiyeti, aşkta "facia ile muthike„nin müşterek ulviyetini yaşatmıştı.

Facia, bizi idare eden hayatî kuvetlerden ayrılır ayrılmaz, sevgi dediğimiz bir kuvvetin taşkınlığı karşısında, âciz olduğumuzu anlamakla başlar. Aşkın, nihayetsiz istiğraklar veren büyüklüğünü anlıyoruz. Kendimizi, ondan büyük görüyoruz. Fakat, bu azameti anlayan insan, ne yapsın ki, fanîdir. Derhal, bu zevkimizi bir ıstırap takibetmeğe başlar. Öyle bir ıstırap ki, aşka karşı içimizdeki sempatiyi yaşatmak istedikce, yukarıdan gelen büyüklük karşısında âciz kaldığımızı anlıyoruz. Aşkımızı, yaşatamamk, ebedileştirememek ihtirasile öne atılıyoruz. Hayatın bu sırrile yüzyüze gelince, hem aşkın sermestliğine kendimizi kaptırıyoruz, hem de ıstırabımızın korkusunu bir yana bırakıyoruz. Ebülhevl istihzasile aşka bakıyoruz. Bu bakış, kâinatın büyüklüğünden daha büyüktür. Çünki, kâinat, kendi büyüklüğünü anlamaz. Aşk da öyledir. İnsan, aşkın büyüklüğünü anlar. İnsanın bu bakışında istihza ile karışık bir ulviyet vardır!

İngiliz aşkı, bu «Humeur»dur, Türk kızları!

Bu aşkı, Milton, Bayron, Shley gibi İngiliz şairlerinde de görüyoruz. Bernard Shaw bu aşkın en kupuler tiplerini göstermekten çekinmedi. Kipling Rudyar, bu beşer hasretini söyleye söyleye çöktü.

İngilizler, bu İngiliz aşkının mânasını derinden derine anlamışlar, ve bir İngiliz hayatı, bir Humeur'dan başka birşey olmayan bu aşka bir «nizam ve azamet» vermiş, aşka dayanan İngiliz ailesini kurmuştur. Bu nizam ve azamet ailesi, ebedî aşkı aramak zahme-

tine katlanmaz. Aşkta bir sır aramaz. Yalnız, bu fanî sevginin bir ve tek olduğuna inanır. Aşksız yaşamaz. Fakat, aşk yolunda da kendisini öldürmez, aşka her zaman dik bakar. Istıraplarına da zarifane gülümser, Miltonun, «Kaybolmuş cennet» inde başıboş gezen İngiliz kızının yüzündeki tebessümleri birer kahkaha zannetmeyiniz. Onlar, aşkın karşısında duyduğu ulviyetle, hayatın küçüklüğü karşısında anladığı gülünçlüğün teşkil ettikleri tezada karşı bir istihzadır!

Evet, eski Atinada böyle bir trajediyen ve böyle bir komediyen vardı. Fakat, bu tezadların dehası yoktu. Çelik gibi kuvetli İngiliz ailesi, bu tezadları birleştiren hissî bir idrakle meydana çıktı. Bu ailenin büyüklüğündeki sırrı da yazabiliriz: Gönül ıstırabının mes'ullerini hayatta aramamaktadır. Mes'ul, hayatta olmayınca, hayatı gül, gülüstanlık görmek kadar tabiî birşey olabilir mi hiç?

Aşk ilâhesi: Medicinin Venüs'ü

Aşk ilâhı: Michel Ange'in Erkeği

İngiliz aşkının Rus, Alman, İtalyan aşkları karşısındaki ayrılığı da akıllara hayret verecek kadar büyük.

***

Fransız aşkı, eski Roma aşkının hudutları içinde bir şahlanmadan başka birşeye benzemiyor. Fransada aşk edebiyatını kuran üstadlar, Roma ve Atina ediplerinin eserlerini taklit etmişlerdi. Yunan ilâhlarının aşk maceraları Fransızlaştırılmıştı. J. Racine'nin Andromaque, Phèdre trajedileri, eski Atina ve Romada geçen sahnelerdi. Molière, eski Yunan komediyenlerini örnek alıyordu. Corneille, eski Romadan bir adım ileri gitmiyordu.

Halbuki, Fransız lisanını da bu üç kişi kurmuştu. Onların Atina ve Romadan getirdikleri sevda maceraları, aşk faciaları, sevgi neşeleri, eğlence esprileri de Fransız aşkının temelini kuruyordu. Çünkü, Fransız lisanı da millî bir lisan değildi. Millî Fransız lisanı, bozuk Almanca olan Frank lisanıydı. Bu lisan, Fransız milletini teşkil eden onbeş ırkın siyasî birliği karşısında kayboluyor, melez bir Roma lisanı ortaya çıkıyordu Bizim Yunus Emre Mistiko-Lirik şiirlerini yazarken, Fransada Fransız lisanı kitaba geçmemişti. Daha açıkçası, böyle bir lisan yoktu.

Fransanın bu büyük sanatkârları, bu onbeş ırkdan mürekkep olan Fransızlara bir lisan hediye ederlerken, ona bir mantık, bir felsefe ve bir aşk da hediye etmişlerdi. Fransız his ve fikir bünyesi, bu mantık, bu felsefe ve bu aşka göre meydana geldi; kitaba geçti ve yükseldi.

Söylenebilir ki, Fransada herşey mantikîdir ve açıktır. Zaten, «açık olmıyan Fransız değildir!» sözü de meşhurdu. Biz, ayni açıklığı da Fransız aşkında görebiliriz. G. Flaubert'in «Madame Bovary» romanı, Öröpid'in realist felsefesinden alınmış «aşka doğru yürüyüş»den başka birşey değildir. Stendhal, «Chartreuse de Parme»inde bu «aşka doğru yürüyüş»ün his ve fikir bünyesini kurmuştu. Şair Stendhal, Charles Baudelaire ile Flaubert'in bildirdikleri aşk yolunun mabedini bulmuştu. Bu mabed, hiçbir ahlâkî kayd tanımıyarak vahşî bir ihtiras içinde kendisini yiyen Phèdre'nin gönlü idi. Baudlaire, «Fleurs de Mal» ında bu Fransız aşkının nazariyesini kurdu: Aşk için aşk!

Bu Fransız aşkı, bir insanın hissi, fikir, hayal ve hayat akışı ile alâkadar bile değildi. Bu aşkta ferdin ahlâkını aramak nekadar abes ise, cemiyetin

(Arkası 27 inci sayfada)

(Botticelli'nin Spring'i)
Gönül kaynağı

İNANMANIN KUVVETİ

***

Yazan:
MAHMUD YESARİ

Bir yaz sabahı...

Genç kadın, ağaçlıklı yolun kenarında, şemsiyesini omuzunda çevirerek, ağır adımlarla yürüyor...

Yol, sağa kıvrıldığı zaman, birdenbire karşısına çıkan bir erkeği görünce, kısa bir çığlık kopararak geriledi.

Genç erkek, kadına dikkatle baktı, rengi attı; fakat çabuk kendini toplayarak ilerledi.

Erkek — [Kadına elini uzatarak:] Bonjur Sezen!

Kadın — [Kekeler gibi] Sizi.. Siz buralarda!

Erkek — [Gayet neşeli:] Evet... Ben, yine buralardayım.. Neye şaştınız?. Yoksa, unutuldum mu? Fakat, beni görür görmez tanıyışınızdan, unutmamış olduğunuzu anlıyorum... Sizi görmiyeli, bir sene oluyor... Bu bir sene içinde, hayli değiştim, sanıyorum... Buna rağmen, beni hemen tanıdınız... Unutulmıyacağımı biliyordum. Ve beni yaşatan da hep bu ümit oldu... Hastalığım, iyiliğe yüz tuttukca, sizleri göreceğimi düşünüyor, seviniyordum. Ve bu düşünce, bu sevinçle, hergün biraz daha iyileşiyordum... Hele son ay içinde, sanatoryumdaki doktorlar, şaşırdılar. Onlara; beni, her dakika iyiliğe götüren; hastalığımı yenen mucizenin, sırrın; ümit ve sevinç olduğunu söyledim... Evet. ümit ve sevinç...

Kadın — [Gözlerine ve kulaklarına inanamıyormuş gibi:] Şimdi siz iyileştiniz mi?.. Tamamile iyileştiniz mi?

Erkek — Evet... Tamamile iyileştim, artık, bir şeyciklerim kalmadı... Rengime, gözlerimin parlayışına, vücudumun topluluğuna baksanız a... Bende hasta hali var mı? İyileştiğimi, kefeni yırttığımı, ve hastalıktan tamamile yakamı sıyırıp kurtulduğumu anladığım zaman öyle sevindim ki... Hayata yeniden dönmüştüm. Sanatoryumda, duramıyordum, orada, genç doktorlar, asistanlarla arkadaş olmuştum. Sanatoryumdan çıkınca, birkaç gün beraber gezmemi istediler. Hayır! bu elimde değildi... Sizler, yurdum gözümde tütüyordu. Trene atladığım gibi soluğu İstanbulda aldım... Trenden çıkar çıkmaz, bavullarımı bir otele bıraktım; doğru Şişliye, sizin apartımana gittim. Kapıcı, köşke taşındığınızı söyledi. Vakit geç olduğundan, Adaya annemin babamın yanına da gidemedim. Bu sabah, sizi görmek ümidile buraya geldim. Köşkte de kimseyi bulamadım, Hizmetçi kızdan, gezmeğe çıktığınızı öğrendim, belki tesadüf ederim düşüncesile, yollarda dolaşmağa karar verdim... [Gülerek] Hissiyatımda yanılmıyormuşum!..

Kadın — Evet... [Kekeler gibi:] Evet, hakikaten öyle...

Erkek — İyileştiğimin müjdesini ilk verdiğim, siz oldunuz! Ve İstanbula döndüğümü bilen de, yine sizsiniz...

[Bir sessizlik. Yanyana yürümeğe başlarlar.]

Erkek — Siz, nasılsınız?.. Ne âlemlerdesiniz?.. Sizi, bir tuhaf görüyorum... Canınız mı sıkıkça? başınız mı ağrıyor?

Kadın — Hiç... Şey... Beni dinleyiniz!

Erkek — Anlıyorum... Beni, çok değişik buldunuz, değil mi?.. Ben, artık alışdım da; bana, tabiî geliyor... Bana, tesadüf edeceğinizi, beni bu kadar değişmiş bulacağınızı ummuyordunuz... Anlıyorum!

[Bir sessizlik.]

Erkek — [İçini çeker:] Ben, heyecanınızın bu cephesini düşünememiştim. Beni görür görmez, boynuma atılacağınızı hayal ediyordum... Hayalle hakikat arasında, uçurumlar olduğunu unutmuştum. [Kadının, gittikçe sıkıldığını, bozulduğunu görerek :] Rica ederim, neniz var? Hasta mısınız? Ne oldu?

Kadın — [Gözlerini ona diker, yutkunur:] Cezmi... Cezmi...

Erkek — Birden sarsıldınız? Benim de, kendimi ne zor tuttuğumu bilseniz...

Kadın — [Gözleri yaşararak:] Cezmi.

Erkek — Bundan on beş gün önceydi; son mektubunuzu almıştım. Hastabakıcı kadın: ne talili gençsiniz!.. Buraya geleli bir sene oluyor, her hafta nişanlınızdan mektup alıyorsunuz... Hatta bazı haftalar, iki geliyor! Çok müşfik, vefakâr bir nişanlınız varmış doğrusu! dedi. [Kadının ağlamağa başladığını görerek heyecanlanır:] Ağlıyor musunuz?.. Neden?.. Bana, niye korkar gibi, çekinir gibi bakıyorsunuz? Sevinç, söyle... Allah aşkına, söyle!

[Bir sessizlik.]

Erkek — Susmakla, beni öldürüyorsun!

Kadın — [Titrer, kekeler :] Affet... Cezmi, beni, affet!

Erkek — Affetmek mi? Neyi?

Kadın — [Heyecandan boğulur gibi bir sesle:] Cezmi.. Senden, metin olmanı istiyorum! [Eğilir gibi:] Ben, evlendim!

Erkek — [Yıldırımla vurulmuş gibi:] Ne ?

[Bir sessizlik. Kadın, başını eğer, ağlar. Erkek kendini toplamak, sinirlerine hakim olmak için çabalar.]

Erkek — [Ümidsizlikle:] Ah!.. Neden iyileştim?.. Neden?

Kadın — Sus... Bunu söyleme!

Erkek — Hayır... Yemin ediyorum; eğer kafamın içinde güzel, temiz hayalleri düşünerek, onlara kanarak gözlerimi şu yalan dünyaya kapamış olsaydım, benim için, daha büyük bir saadet olacakdı.

Kadın — Cezmi, bırak ta anlatayım.

Erkek — Neyi anlatacaksınız?.. Söyliyeceğiniz hangi bahane, sizi mazur gösterebilir? Beni, yalanlarla avutmakta maksadınız ne idi?... Hangi sebep, hangi bahane, hangi maksat, yalanlarınızı affettirebilir?

Kadın — Birtek sebep, birtek maksadım, birtek bahane! Açıkca söyleyeceğim. Size acıyordum !

Erkek — Acımak.. Ne güzel sebep, ne güzel bahane!... Demek, bana acıdığınız için yalan söylüyordunuz... Ve ihtimal ki sade yazdıklarınız değil, önceden gösterdiğiniz şefkat, sevgi de, acımaktı... Demek, beni hiç sevmediniz, bana sadece acıdınız!

Kadın — [Istırapla :] Cezmi! Cezmi! Bunu söyliyemezsin... Hayır! bu kadar ileri gitmeğe hakkın yok. [Kuvvetle :] Seni, sevmiş olduğum-dan şüphe edemezsin. Eğer bir insan, bir kadın, ömründe bir kere seviyorsa, yemin ederim ki, ben de seni öyle sevmiştim... Ve öyle seviyorum!.. Sanatoryuma gitmek için İstanbuldan hareket edeceğin gün, gara gelmiştim, ve senin kulağına fısıldamıştım: «Seni seviyorum!.» Senden başka hiçbir erkek, benim ağzımdan, bu sözü duymamıştı. Ben, onu, içimin bütün ümidi, sevgisi, heyecanile söylemiştim.

Erkek — Ve ben de, bütün yaşamak kuvvetini ondan almıştım. Sadece yaşamak kuvveti değil, yaşamanın manasını da onda görmüştüm. Sizi kendime yakın; sizi, kendi içimde bulmuştum. Rüyalarımın hakikat olabileceği ümidi, beni öldürmiyecekti; beni ölümden kurtaracaktı. İşte bu inanışladır ki iyi olmaktan bir dakika bile ümidimi kesmedim!

Kadın — [Mahzun:] Ben, ümidimi kesdim... Hatta, size bakan doktor bile...

Erkek — Buna inanırım... Yedi sekiz ay, çok tehlike geçirdim.. Evet, birdenbire hastalığım ağırlaştı... [Bir sessizlikten sonra:] İhtimal ki, sizin, evlenmeğe karar verdiğiniz zamanlardı...

Kadın — [Yorgun ve perişan :] Evlenmeğe karar verdiğim zamanlar mı?... Hayır!.. Hayır! Ben, kendi kendime karar vermedim... Kendim bulmadım; kendim düşünmedim. Fakat öyle ânlar oluyor ki, insan, mücadele kuvvetini kaybediyor... Hele yalnız, ümidini kesmiş, kırık ve kuvvetsiz olursa... Sözlerimi kesmeden beni dinleyiniz, ve hakkımda, ondan sonra hüküm veriniz. Ailem, ötedenberi, sizinle evlenmemi hoş görmüyordu. Sıhhatiniz, açıkca konuşalım, hasta haliniz, onları çok düşündürüyordu. Size acıyorlardı... Nişanlı durmamızın uzaması da bundandı. Siz zatürreeye tutulup ta büsbütün kuvvetten düştüğünüz zaman, ailem, büsbütün korkmağa başladı; ve sanatoryvma gittiğiniz gün, onlar, aramızdaki nişan bağının kopması lâzım geldiğine karar verdiler. Benim duygularıma, düşüncelerime hürmet etmek nezahetini göstererek, sizinle mektuplaşmama ses çıkarmadılar... Damarıma basarak beni sinirlendirmek, kızdırmak yolunu tutmadılar; bilâkis azar azar verilerek vücude alıştırılan bir zehir gibi, sizin iyileşmiyeceğiniz, iyileşmek ümidi, ihtimali olmadığı kanaatini aşıladılar.

Erkek — Ah!

Kadın — Annem, bazan: «Cezmi, sanaturyomdan çabuk çıkamaz. Orada yıllarca yatacaktır!. » diyordu. Ben ce-

(Arkası 26 ıncı sayfada)

... İhtimal ki, sizin, evlenmeğe karar verdiğiniz zamanlardı...

DANSIN DOĞUŞU VE TARİHÎ TEKÂMÜLÜ

Yazan
ZEYNEL AKKOÇ

Güzel sanatların en eskisi şüphesiz şarkı ve dansdır.

Hayvanî devirden uzaklaşmak için bocalayan ilk insan, henüz alet kullanmasını bilmediği halde şarkı söylüyor.. dansediyordu.

Dans ve şarkı âlem ve neşenin neticesidir. Hayvan gibi yaşayan, fakat insanî hisleri farkında olmaksızın taşıyan ilk insan, elbetde hislerinin tezahürünü gösterecekti. Hatta her zamanki müşahedelerimizi nazarı itibara alarak diyebiliriz ki şarkı ve dans insanın hayvaniyeti ile dahi alâkadardır. Aklını kullanmağa başlayan insan, şarkı ve dansı icat etmemiş onu tekâmül ettirmiştir.

Bugün, baharın coşan çiçekleri üstünde, güneşin yakmıyan, okşayıcı ziyaları altında neşesine doyamıyarak zıplayan, fakat biraz sonra annesini kaybettiği zaman bağıran bir kuzucuğu her halde görmüşsünüzdür.

Onun neşesini gösteren zıplamaya dans, elemini gösteren bağırmağa şarkı dememek ne mümkün?...

***

İlk insanın karısı, ölüm halinde bulunan çocuğunu bağrına basıyor.

Fakat küçük vücud ağır ağır soğuyor. Zavallı anne, ona can verecekmiş gibi sıkıyor.. sıkıyor. Fakat hiçbir hareket kalmıyor. Körpe vücud buz gibi kaskatı kalıyor. Anne bağırıyor ağlıyor.

Çocuğunu yine bağrına basıyor. Gözyaşlarile ıslanan yavrucağının saçlarını düzeltiyor. Heyhat ki eskiden durmak bilmeyen bu saçlar bile şimdi hareketsiz!.. Annesine her zaman zevk veren, evine sığamıyan gülen gözler kapanmış, artık bir daha açılmıyacak...

Anne çıldırmış gibi kalkıyor. Koşuyor koşuyor. Fakat bir türlü ayrılamıyor. Yine yaklaşıyor. çocuğunun başında ellerini havaya kaldırarak meçhul bir varlığa lânet ediyormuş gibi bağırıyor.

En nihayet dermansız, hiç birşeye muktedir olmadığını anlayarak hızlı hızlı inliyor... onun bu inleyişi geniş vadileri dolduruyor, sivrilen kayalardan aksediyor. Bunu işiten vahşi hayvanlar, kuşlar bile kulak kesiliyorlar.. zavallı annenin matemine iştirak ediyorlar.

***

İlk insan, boğazlıyarak öldürdüğü bir dağkeçisini sırtına atmış, yolların dikenine, küçük vadilerin çakıllarına aldırmadan şarkı söyliyerek koşuyor. Gözleri parlamış, sanki bütün aradığı saadete kavuşmuş, olanca kuvvetile bağırıyor. Koşuyor.. koşuyor. En nihayet ilerde bir kayanın oyuğunda oynaşan çocuklarını, oturan karısını görüyor. Onlara karşıdan avını gösteriyor. Anne memnun koşuyor.. çocuklar zıplıyor. Hepsi birden kahraman babalarını karşılıyorlar.

Güneş batıp karanlık çökmeğe başlarken, kayanın kenarında bir ateş yakılıyor. Keçi üzerine konuyor. Anne, baba, çocuklar ateşin etrafında zıplıyorlar, bağırıyorlar.

İşte bir kuzucuk gibi, neşe ve elemli zamanlarında danseden ve şarkı söyliyen ilk insandan iki tip.

***

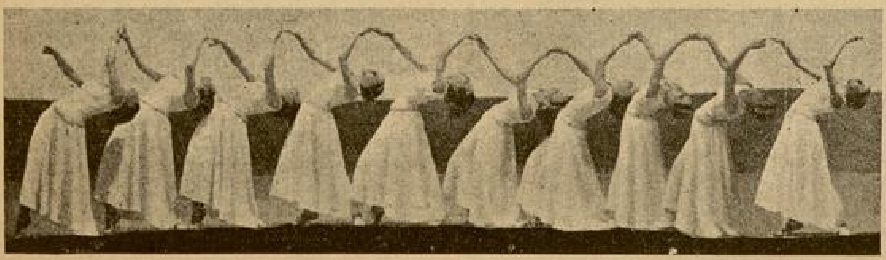

Dunkan mektebinde plâstik danslar

Ekspresion danslardan bir grup: "Veda dansı"

İlk insan akşam üzeri koyulaşan bulutlara endişeli gözlerle bakıyor. Karanlık oluyor. Gökde gürültüler başlıyor. Fırtına, boş ovalardan ıslık çalarak kayalara çarpıyor. Yağan yağmurlardan gevşeyen kayalar, kuduran fırtınanın tesirile yuvarlanıyor.

Arasıra çakan şerarelerle aydınlanan dağları, korkunç gürültüler dolduruyor.

Tabiatın şerrinden korkan ilk insan büzülüyor. Gözlerini kapatıyor.. kulaklarını tıkıyor. Fakat nafile, muhakkak bir teklike onu ürkütüyor. Nihayet koğuğuna sığınıyor. Meçhul bir varlıktan himaye diliyor. Ona yalvarıyor.

* * *

İşte böyle ibadet hissi duyan insan, onu, birtakım hareketlerle yapıyor. Bu hal, terakki ile daha komplike bir şekle giriyor.

Birtakım putlar karşısında şarkı ve dans, dinî mahiyet alıyor.

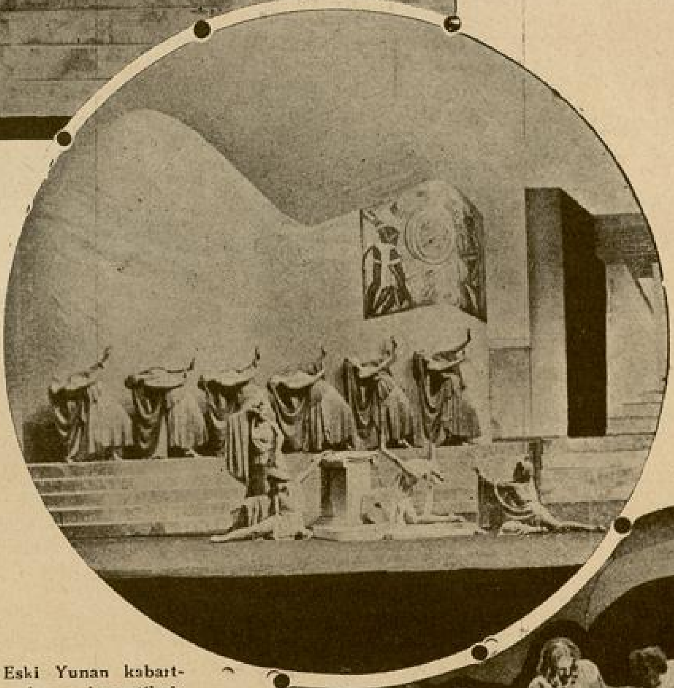

Eski Yunan kabartmalarına benzetilmiş komozisyonlar

◆

Eski Yunan dramlarında koro yerine mimika yapan danler iki sene evvel sirakuzade (Sicilyo) yapılmış sofokle piyesinde

Bu suretle başlayan âyin şekli, diyebiliriz ki büyük dinlere kadar gidiyor. Davudun ibadetlerinde şarkı söylediği ve dansettiği malûmdur.

Bugün Siyam ve Hindiçini kabileleri; ve hatta bütün iptidaî insanlar arasında ibadet birtakım dans ve şarkıları ihtiva etmektedir. Hıristiyan ve islâmlıktaki bazı hareketler de her halde bunların neticesidir.

* * *

Hakikî dans, güzel san'atlar eseridir. Dansın hakikî mahiyeti, vücut hareketlerile havada güzel hatlar çizmektir. Her sanat eseri, yapan ve seyreden için bir heyecan doğurur.

Eski Yunan ve Romada dansta esas güzel vücuttu.

Güzel vücutlular birtakım bedenî terbiyeden sonra çıplak dansederlerdi. Eski Ege mıntakası halkı bu nevi dansları zevk ve hayranlıkla seyreder ve onları yapanlara yarı ilâh gibi bakarlardı.

Hıristiyanlığın zuhurundan sonra böyle dans, dine mugayir görüldüğünden menedildi.

* * *

Orta çağlarda vücut büsbütün kapanıyor. Dansa «şeytan ihtirası» ismi veriliyor. Denilebilir ki bu isim basit düşüncelerin merhalesi olmuştur. Çıplak dans karşısında şehvet hisleri tezahurunun fazlalaşacağını düşünen kimseler, haddızatında bedii zevki suiistimale götürmek isteyenlerden başka kimseler değildir. Günah manevidir. Bir şeyin günah olduğunu düşünmek, hakikatte günah işlemektir.

İnsan vücudu, bazan hayretler uyandıracak kadar güzel olur.

...Onun havada zarif hareketlerle bediî çizgiler çizmesi, her iyi kalbe neler ilham eder?..

(Arkası 27 inci sayfada)

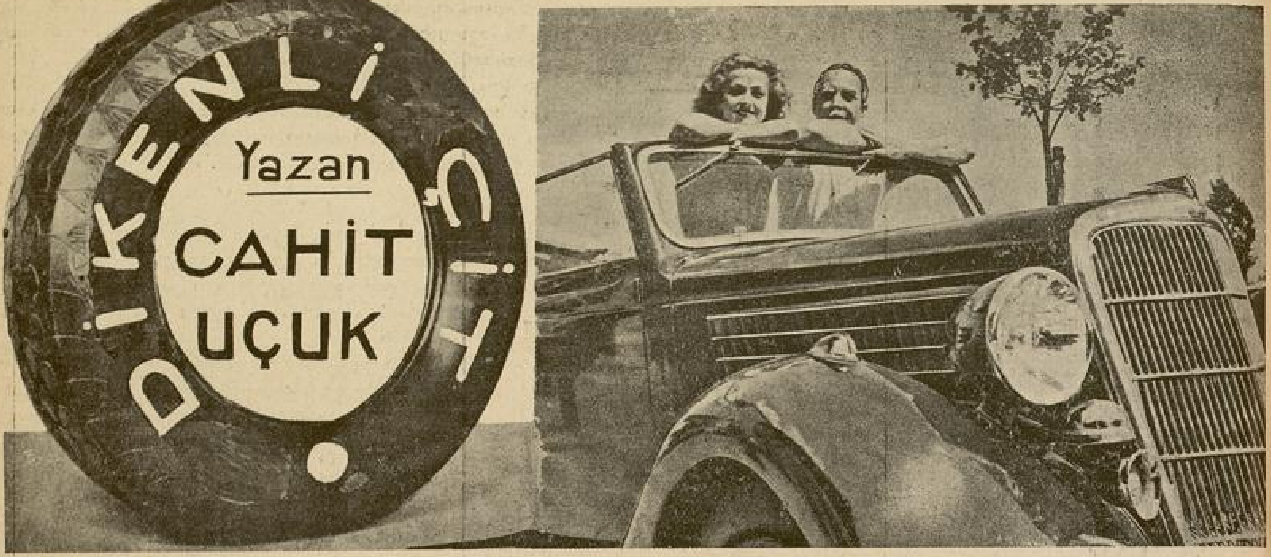

Yapyalnız, ve uzun bir yolculuğa çıkmış sanıyorum.

Bu yol hiç tükenmese, ve biz biribirimizden ayrılmadan dünyanın öbür ucuna kadar gitsek...

— Aylâ nine, ne düşünüyorsun ?

Başımı kaldırarak ustamın yüzüne baktım :

— Hiç ustacığım, seni ve beni düşünüyorum.

— Ne mutlu bana Aylâ nine...

— Niçin ustacığım ?

— Beni düşünüyorsun, senin tarafından düşünülmek ne güzel, ne iyi, ne tatlı şey...

— Sahi mi ustacığım ?

— Sahi Aylâ nine, gerçek Aylâ nine...

Sesinde yüreğinin ateşi dolu :

— Aylâ nine, ne güzel yol değil mi ? Bir saat sonra senden ayrılacağım. O zaman, gözlerimi kapayacağım. Küçük bir ışık yanan otobüsü, ıslak camların ardından görünen karanlığı, sonra güneş başlı Aylâ ninemin bana sokuluşunu düşüneceğim. Ve bu gün hayatımın, içine bir daha çıkmamak üzere renkleri, ışıkları, kokuları, ve sevgili Aylâ ninesile girecek. Hiç, ama hiç, unutmayacağım.

— Günün birinde, bir daha ayrılmamak üzere birleşirsek, yine düşünecek, hatırlayacak mısın ustacığım ?

Ustam, belirsiz bir iç çekişle, kuvvetli bir soluk aldı :

— Her zaman, her ân için Aylâ, seni unutmayacağım...

— Ne iyi, ne iyi ustacığım...

— Ne olurdu Aylâ nine, bu yolun sonunda ayrılmasaydık, ve küçücük bir yuvamız olsaydı.

— Olacak ustacığım.

Ustam, sözlerimi duymamış gibi devam etti :

◆

№ : 16

◆

— Seninle beraber mutfağa girip yemek hazırlasak, soframızı kursak, başbaşa yemeğimizi yeseydik. Bunlar belki çok sade şeyler..

— Fakat en güzel şeyler...

— Doğru Aylâ nine, en güzel şeyler! Zaten yaşamaktan memnun olabilmemiz için bunlara kavuşmak kâfi gelirdi. Biliyor musun Aylâ ? Sen benim yüreğime ne değişik ve yeni hislerle girdin. Ben bir eş düşünürken, yuva aklıma gelmezdi. Şimdi içim yana yana, bir yuvam o'sun, Aylâ nine yuvamın kadını olsun istiyorum.

Hiç ses çıkarmadan; hatta kıpırdamadan, ustamın yavaş sesle söylediği sözleri dinliyorum. Onun dudaklarından dökülen kelimeler, birer ateş damlası gibi yüreğime düşüyor. Ona değişik duygular, yeni hisler verebildiğim için ne seviniyorum. Bu, sevinç gönlümü güneşli gökler gibi aydınlatıyor, bu sevinç bana çılgın gibi haykırmak, gülmek, şarkı söylemek istekleri veriyor.

— Ustacığım, niçin sustun ?

— Uyudun sandım Aylâ nine. Öyle rahat soluk alıyordun ki, seni rahatsız etmek istemedim.

Gülümsüyordum. Sesim de gülüyor gibiydi !

— Uyumuyorum, fakat, bir rüya saadeti içinde dalmıştım. Sesin sevinç olarak gönlüme doluyor, seni dinliyordum sustuğun zaman, yüreğimin sevinçli haykırışlarını dinledim.

Öyle yavaş, öyle kendimiz için konuşuyorduk ki, bizden başkalarını unutmuştuk.

Otobüs içinde yalnızız sanki.

Karanlık yolun sağında solunda ışık benekleri belirdi.

İçimde keskin bir sızı başlamıştı. Bu sızı bir yara gibi acıyor.

Yolumuz şehre yaklaşıyordu. Ustamdan canımdan ayrılır gibi, zorla ayrılıp kopacağım.

Ona daha fazla sokuldum. Yanında geçen her dakika, onsuz saatlarda bana bir kuvet oluyor.

— Ustacığım, biribirimizi hep böyle seveceğiz değil mi ?

— Seveceğiz Aylâcığım.

— Ama hep şimdiki gibi.

— Şimdiki gibi Aylâ nine...

— 6 —

Dün, akşam üstü, bir arkadaşımdan dönüyordum. Tramvayın kalabalığı içinde, onun başını gördüm. Gözlerimiz biribirini kucakladı. Kimseye sezdirmeden, bakışıyor, hatta gülümsüyoruz. Tramvay bir durağa yaklaşıyordu. Ustam, kalabalığı yararak yanıma geldi. Elime, küçük bir kâğıt parçası sıkıştırarak sahanlığa çıktı ve tramvaydan atladı.

Küçük kâğıt parçasını avuçlarımın içinde, dünyanın en kıymetli bir hazinesinin anahtarı gibi saklıyordum.

Ustama, hiç beklemediğim bir saatta rastlamak, yüreğime büyük bir sevinç vermişti.

Nerede olduğumu, nereden gelip, nereye gittiğimi unutur gibi olmuştum.

Yanaklarım ateş gibi yanıyordu. Etrafımdakilerin bakışlarile kendimi toplayarak tramvaydan indim. Koşar gibi, yürüyerek,

pansiyona geldim, odama girerek kapıyı kilitledim. Küçük kâğıt parçasını halâ avucumda sıkıyordum, parmaklarım, yavaş yavaş gevşedi, buruşuk kağıdı düzelterek okudum :

«Ninem! seviyorum seni.»

«Yarın Dileğin evinden seni alacağım, saat dokuzda, beni bekle.»

Yarın saat dokuza kadar kaç saat var?

Hesaplıyorum. Şimdi saat akşamın yedisi, yarın sabahın dokuzile, aramda tam on dört saat var. Bu, on dört saat bana on dört yüz yıl kadar uzun geliyor.

Ortalığa nasıl karanlık çöktü ? Çocuklar ne vakit geldiler ? Yemek yiyişimiz, çalışmalarımız, hepsi birer rüya gibi, silik, sisli.

Gecem, yarı uyanık, yarı dalgın geçti. Sabah gün doğmamıştı kalktım. Saatler ağır ağır yürüyor, pencerelerin dışındaki karanlık eriyordu.

Giyinerek camın önünde durdum. Sokaktan tek tük insanlar geçiyordu. Sonra sütçüler kapıdan kapıya gezmeğe başladılar.

Sokaklardaki boşluk yavaş yavaş doluyor, işine gidenler koşarak yürüyorlar. Satıcılar sırtlarında küfeleri, ellerinde terazileri bağırarak geçiyorlar.

Saat sekiz. .

*
* *

Dilek, güler yüzle kapıyı açtı, gözleri baygın, rüyalıydı :

— Hoş geldin Aylâ. Ben de seni bekliyordum.

— Ne iyi. Halbuki seni rahatsız edeceğim sanıyordum.

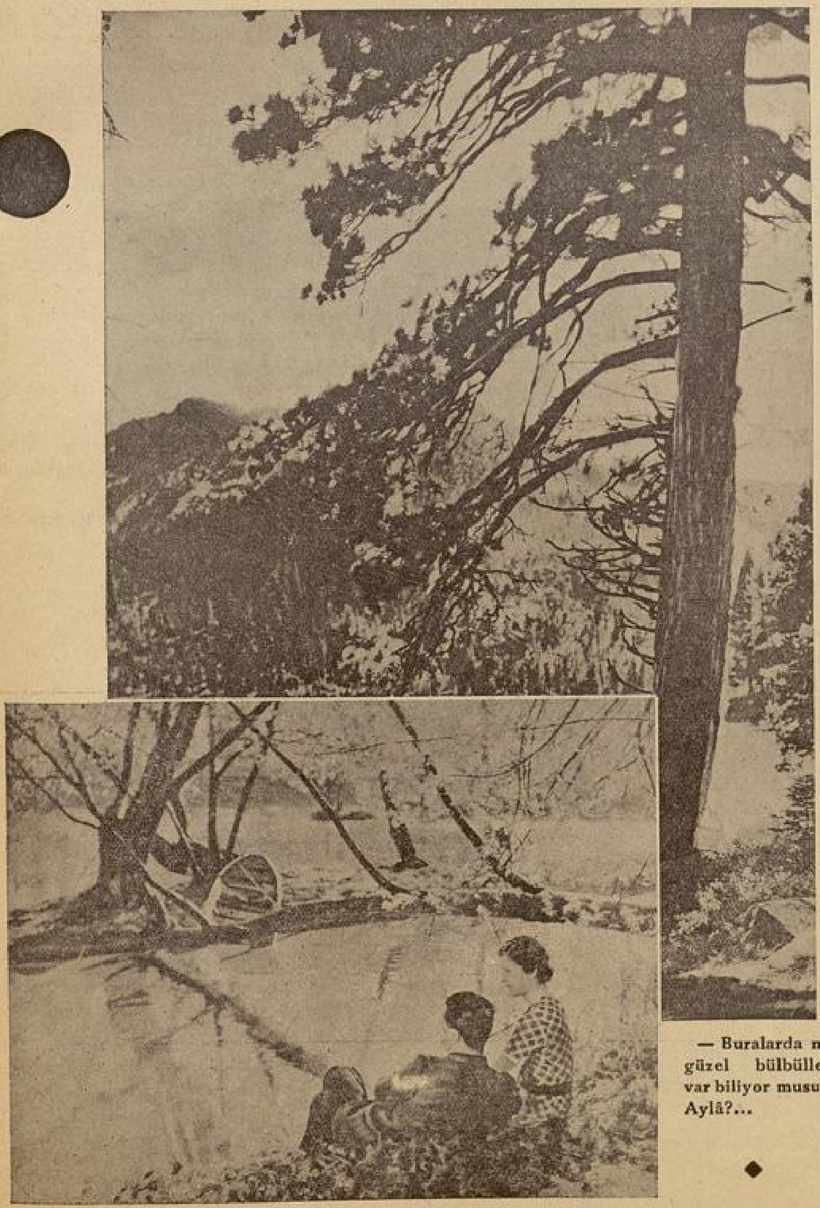

— Buralarda ne güzel bülbüller var biliyor musun Aylâ?...

— Kaç dakikacık görüşecegiz ki, saata bak, dokuza çeyrek var.

Gülerek saata baktım :

— Evet Dilek, öyle...

— Gel Aylâ, balkona çıkalım, sana çiçeklerimi göstereyim.

Dileğin sokak üstündeki küçücük balkonu, renk renk çiçek açmış, bir kısmı tomurcukda, saksılarla dolu.

Dilek, eğilerek her dalın çiçegini, tomurcuğunu gösteriyor, anlatıyordu.

Kuvvetli bir soluk alarak doğruldu :

— Ne güzel sabah, değil mi Aylâ ?

Elile gösterdiği karşı sırtlara baktım. Taze yeşillikler, beyaz bir buğu ardından görünüyor. Gök açık mavi, kuş kanadı gibi küçücek bir bulut bile yok.

Serin bir rüzgâr bacalardan tüten, dumanları titrete titrete sürükliyerek dağıtıyor.

— Güzel sabah sahi...

— Senin için daha güzel Aylâ..

Gülümsiyerek ona döndüm. Dilek, başını öne doğru uzatarak ortalığı dinledi:

— Duyuyor musun Aylâ, bir motör sesi var. Galiba, yokuştan bir otomobil çıkıyor.

Motör sesi yaklaşıyor, homurtu artıyordu. Yokuşun alt başından bir taksi göründü.

Başımı çevirerek saata baktım. Tam dokuz. Otomobil yokuşu tırmanmış, apartmanın önünde durmuştu.

— Haydi Aylâ.

Dilek, yanaklarımdan öperek kolumdan tutmuş, beni balkondan içeri almıştı :

— Haydi Aylâ!.. Çabuk ol.

Dileğin elini, kuvvetle sıkarak, açtığı kapıdan merdivenlere fırladım. Rüzgâr gibi kayarak sokağa çıktım.

Bir ânda ustamı gördüm. Gözlerinde çılğın bakışlar vardı.

Otomobilin kapısını açtı. İçeri girince kendimi onun kolları arasında buldum.

Başımı çevirerek arka camdan baktım. Dilek elini sallıyordu.

Ustam, şoföre seslendi :

— Arka sokaklardan oğlum.

— Emredersiniz...

Uustam, başındaki şapkayı çıkararak başıma giydiriyordu. Şaşarak yüzüne baktım. O, hiç aldırmıyor, pardüsüsünü omuzlarıma örtüyor, yavaş sesle söyleniyordu :

— Bu küçük kızı kaçırdığımı kimse görmesin. Sonra yolumuzu çevirirler, ve Aylâ nineyi elimden alırlar.

— Neler söylüyorsun ustacığım ?

O, hiç gülmeden, ağır bir sesle cevap verdi :

— Aylâ nine ismindeki bir kızı kaçırdığımı söylüyorum...

Ona sokuluyordum. Ustam elile, beni yavaşca iterek :

— Genç arkadaşım, caddeye çıktığımızı, ve bir delikanlı kıyafetinde olduğunu unutmasın..

(Arkaşı 32 inci sayfada)

BEYAZKAYANIN AYŞESİ

Yazan :
MUAZZEZ KAPTANOĞLU

Gece... Işıksız siyah bir gece, karşıdaki tepeyi kara kollarile sarıp, bir gölge heybetile yükselmiş.. Köyün içinden geçtikten sonra daralan.. ve yandaki ağaçların gölgelerile büsbütün koyulaşan siyah yol, bir yılan gibi kıvrılarak bu tepeye sarılmış.. Yolun bittiği yerde bir ateş yanıyor. Bütün bu karanlıklarla alay eden kızıl bir dil gibi.. Bu uzun yolda beyaz bir gölge var. Esinin önüne katılan kuru bir yaprak hızıyla bu ateşe doğru uçuyor sanki.. Yol boyunca vakit vakit görünerek, kaybolarak, kıvrılarak yürüdü, yürüdü... Kızıl ateşin, halka halka karanlığı erittiği açıklık kenarında, ulu bir kestane ağacına dayanarak durdu. Bu, titreyen elinde süt bakracı taşıyan köylü bir kızdı. Rengi heyecan ve yorgunluktan solmuş, zayıf göğsü sık sık inip kalkıyor, gözleri korku ve endişe ile büyüyerek etrafına bakıyor..

Ateşin aydınlattığı büyük beyaz kayaya arkasını dayayan, köyün damlarına hiç benzemiyen yepyeni bir dam.. Bir gölge sessizliğile kapıya yaklaştı, eşikte bulunan ibriğe bakraçtaki sütü yavaşça boşalttı. Elleri titriyor, kalbi göğsünü delecek gibi atıyordu. Titreyen elile göğsünü bastırdı, ve yavaşça ilk durduğu kestane ağacının dibine geldi. Büyük gözlerini, yakan bir ışıkla ateşe çevirdi. Orada şezlonga uzanmış, gözleri kapalı bir insan vardı. Şaşılacak şey, bunun bir köylü olmayışı idi. 25 yaşında tahmin edilen geniş alınlı, ilk bakışta insanı güzellikten çok saran temiz görünüşlü, solgun yüzlü şehirli bir gençti bu...

Çok acı çektiği, dudaklarının yanındaki ümitsiz kıvrılışla.. hafif kırlaşan saçlarından okunuyordu. Ateşin kızıllıkları solgun yüzünde dolaşıyor, bunlar, içindeki büyük acının kızıl alevlerile süslüyor yüzünü!

Köylü kız, uzun kirpiklerin gölgelediği ıslak gözleri büyüyerek, kıpırdamadan bakıyor ona. Bu gözlerde ancak Tanrı karşısında duyulabilecek kadar yüksek duyguların, inanışların, sevgilerin yanışı var.. Ve o kızcağız, bu anlayamadığı bir sürü duygunun, içinde düğümlenişile, öyle şaşırmış ki... Biraz sonra siyahlıkların dağıldığı lâciveret dağın arkasından, temiz bir gülüş gibi ay doğdu.. Işıktan izlerle yaprakları ışıldattı. Kız korkarak silkindi. Gözleri ayın ak yüzünden tekrar gencin solgun yüzüne döndü. Ve son olarak, içindeki büyük duygunun hızıyle, doymak bilyerek baktı, baktı... Ve gene beyaz bir gölge gibi, uçarak geldiği yollardan geri döndü.

Solgun ay, savrulan eteklerini, sarı başını arkadan yaldızlıyordu.

Köye girdi. Dört yandan köpekler ulumaya başladı. O, bir çitin yanına sokularak hafif ıslıkla onları susturdu. Hepsi kuyruklarını sallıyarak etrafını aldılar ve o, bir sürü köpeğin sevinçli hırıltılariyle damdan içeri girdi. Hemen oracıktaki yatağına olduğu gibi uzandı...

***

Karışıklık zamanlarında (İstiklâl harbi).. dağlar vakıt vakıt çarpışan köylülerle dolu.. Gene bir akşam, çarpışmaktan dönenler oturacak yer arıyorlar. Köyün ileri gelenlerinden çetebaşı Mahmut:

— Kızanlar! dedi. Sizi Beyazkayaya götüreyim, onun dibinde gönül ferahı ile bir nefes alalım.

Yürüdüler. Kaya dibinde kımıldanan bir gölge vardı. Yaklaştıkları zaman hepsinin gözleri korku ve hayretle büyüdü. Çünkü parça parça kesilmiş et yığının başında, altı yaşında bir kız çocuğu vardı. Bal renkli gözleri büyümüş, yüzü bembeyaz.. Mavi entarisi kıpkırmızı kan içinde.. Dağılan et parçalarını bir araya toplayarak bir insan yapmağa çalışıyor.

Ayak seslerini işidince döndü, ve en önde olan Mahmut Çavuşun yanına koşup:

— Ağa! dedi, Câvurlar kardaşımın bir kolu ile bir bacağını nah bu Beyazkayanın ardına attılar.. Anam: «Sen dur Ayşe, ben onları bulup getireyim de ekliyelim» dedi, gitti. Daha gelmedi. Ben bunları bırakamıyorum. Anam kuşlar kapar dedi de... Biyol bakıverin..

Boynunu büküyor, ellerini kavuşturuyordu. Hepsinin gözleri doldu. Mahmut bu yavruyu kucağına aldı. Öbürleri kardeşinin parçalanmış vücudunu topladılar. O günden sonra parçalanmış kardeşini bütünlemeğe çalışan.. deli anasını uçurumda kaybeden.. babasını yurda şehit veren Ayşe, Beyazkayanın Ayşesi, Mahmut ağanın kızı oldu.

Gerçekten onu kızı gibi seviyordu. Kendinin de bir kızı vardı. Fakat ne yazık ki karısı aksi bir kadındı. Kendi kızının Ayşeden çirkin olduğunu çekemiyordu. Eh, Tanrının işiydi bu.. Tanrının işiydi ama, karı kısmı lâf anlamıyordu ki...

***

Ayşe günden güne büyüyor... Fakat Fatma kadın ona düşman olmuştu. O varken, kendi kızını beğenmezlerdi ki.. Bu fikir kadının aklında bir inanış haline gelmişti. Bu inanışla Ayşeyi koyunların ardına saldı.. Aklınca, onun çoban olduğunu görenler beğenmiyeceklerdi. Ayşecik, baygın siyah gözlerinin günahını çekiyordu. Fakat bundan şikâyetçi değildi. Ana, kızın suratını çekmektense.. sevgili kuzularile yeşil bayırlarda dolaşmak elbette daha iyi idi.. Hem kuzuları onu ne çok seviyordu.. Biraz uzaklaşsa meleşerek yanına koşarlardı, elini yalarlardı.

Böylece günleri kuzuları ardında, geceleri onların yanında bir ot minderi üstünde geçti. Ve bir gün Beyazkayanın Ayşesi yirminci baharına girdi.

Bir akşam kırda kalmış, üşümüştü. Dama erkence döndü, koyunları ağıla doldurdu, çitin kenarında Fatma kadınla rastlaştı. O, sert sert:

— Ayşe gız, İrecebi güneş vurmuş, sen kısrağı al da bir yük odun getir..

Olmaz! diyemezdi ki. Oysakim içi yanıyor, çit başında dönüyordu. Çarnaçar atladı kısrağa.. Hayvancağızı durmadan dürtüşlüyor, bir ân önce işi bitip dönsün diye..

Kafası öyle karışıktı ki, nereye gittiğini bile kestiremiyordu. Kısrak, birşeyden ürkmüş gibi birden sıçradı. Ayşe, ne olduğunu bilmeden gemi azıya alıp, uçar gibi koşmağa başladı. Korku ile atın boynuna sarılmış, onu durdurtmağa çalışmıyor bile.. Batı ışıkları Beyazkayayı kızartmıştı. Muhayyelesinde bundan on dört sene önceki o kızıl görünüş canlandı.. Minik kardeşinin parçalanmış vücudunu, saçları dağılmış anasının uçuruma doğru atılışını gördü sanki.. Dudaklarından sevinçli bir feryat çıktı:

— Anam, senin yanına geliyon.. Kaya dibinde kardeşimin golunu bacağını beraber ararız.

Ve acı acı güldü.. Seviniyordu sanki.

Fakat birden, kaya dibinden yıldırım hızıyla biri çıktı. Uçan atın boynuna sarıldı, onu durdurdu. Bu, ölümü hiçe sayan bir saldırıştı. Ayşe, melek gibi yetişen bu kurtarıcıya baktı. Kırsaçlarla süslenen genç başında, hayatın bütün kaygularını taşıyan bu insan, köyün kızanlarından değildi. İçinde tanımadığı bir acılık duydu, sarı yüzü kızardı.

— Bey!.. dedi. Yüreğinin derdi bitsin.

Yabancı ona bakmadı bile. Yalnız dudaklarındaki acı gülüş derinleşti, kaya dibine doğru yürüdü. Ve Ayşe, içinde doğan bu isimsiz ağrının derdile, hastalığını unutup atını sürdü, işini bitirip döndü köyceğizine...

***

Artık aklı fikri, gözleri, görünmiyen diyarlara dalan kırsaçlı delikanlıda idi.. Kimdi, nereden gelmişti? Bunları soramıyordu ki kimseye.. Birgün yanaşma Recebe sokulup:

— İrecep, dedi. Hani birgün oduna gittimdi ya, o gün kısrak gemi azıya alıp, uçuruma doğru koşuyordu. Benim kayanın dibinden biri çıkıp yaman bir atılışla durdurdu onu. Kimdir o, deyiversene bana?

Recebin gözleri uzaktaki Beyazkayanın gölgesinde :

— Kimse bilmiyor onu Ayşe. Bir ay önce uzak bir şehirden gelmiş. Kaya dibini satın almış. Yerler çakıllı, sular uzak demişler, dinlememiş. Üç gün içinde ustalara o gördüğün damı yaptırıp, kasabadan Ahmet Efendiye de tenbihlemiş, yiyeceğini getirsin diye. Kimse ile konuşmuyormuş.. Köy kızanları birkaç kere gitmişler yanına.. O, yalnız okuyor, yazıyormuş. Lâf atan olursa karşılığını yüzlerine bakmadan kısaca verirmiş.

Korkar gibi etrafına bakarak Ayşenin kulağına fısladı :

— Sana birşey diyeyim emme, kimseye iletme emi, kız ?

— De İrecep, de.. Kime ileteceğim ki..

Recep bir kere daha etrafına bakıp :

— Onun için tekin değil, diyorlar. Kimi de sürgün olduğunu söylüyor. Ama Tanrı bilir doğrusunu . Ağa akşam söyledi, kasabadaki Ahmet efendi: «Sizin sütünüz iyidir, her akşam çobanlarla gönderin, parasını bol alırsın!» demiş?... Şimdi bütün gün çalıştığım yetmiyor gibi her akşam senin kayaya kadar daban tepeceğim...

Ayşenin gözleri yandı. Yalvaran bir sesle :

— İrecep dedi, sen yorgun oluyorsun, benim işim daha ehven. Sütü ben götüreyim emi...?

Recep düşünülmekten doğan bir sevinçle :

— Yaşayasın be Ayşe, bulunmaz gızsın sen, dedi.. ve Ayşe hayatının en mesut gecesini yaşadı..

***

Yaz ve bahar böyle geçti. Ayşe, yalnız kuzularını düşünen, kaygusuz Ayşe değildi artık... Aklı fikri hep o yabancıda idi.. Düşünüyor, küçücük aklının bütün kuvvetile düşünüyordu. İçinde onun hiç yorulmadan okuduğu, yazdığı şeylere karşı büyük bir hasret uyanmıştı. Kimbilir diyordu, ne yahşi şeyler ki onlar, başka birşey görmüyor.

Ayşe bu düşüncelerle her akşam sütü götürdü. Ve uzun sessiz ânlar içinde, isimsiz ağrının acısıyla.. doymak bilmiyen bir arzu ile ona baktı. Bu, hergün binbir renge giren batıların kızıl renkleri içinde, daha uhrevileşen insan, okadar kendinin olmuştu ki...

(Arkası 27 inci aayfada)

Benim kayanın dibinden biri çıkıp, yaman bir atılışla.....

Ayşe, yalnız kuzularını düşünen, kaygusuz Ayşe değildi artık.

SİZ DE HOKKABAZ OLMAK İSTER MİSİNİZ?

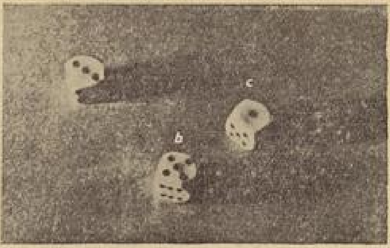

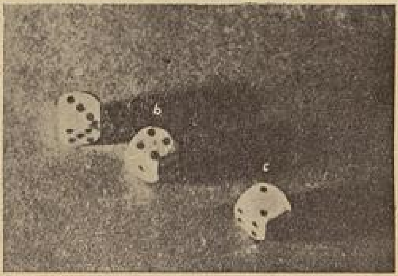

Sihirli zarların esrarengiz hareketleri

Okuyucularımıza bu sayımızda takdim edeceğimiz oyunlar, hiçbir âlet ve külfete lüzum göstermeyen hokkabazlıklardır. Bu oyunlar, salonlarda misafirlere gösterildiği zaman, muhitte büyük bir merak ve alâka uyandıracak; ve güzel bir vakit geçirilmesine yardım edecektir.

1: Telepatik bir hesap oyunu

Saatınızı çıkartınız, ve misafirlerinizden birisine, bir kâğıt üzerine birden on ikiye kadar olan rakamlardan birisini yazmasını söyleyiniz. Arkadaşınız bu rakamı kâğıda yazdıktan sonra, yazılan rakamın bir sonrasından başlayarak, ses çıkarmaksızın, içinden, yirmiye kadar saymasını isteyiniz. Misafiriniz her rakamı saydıkça siz de saatinize kalemle bir defa vurunuz. Siz böyle vurmağa devam ederken, arkadaşınızdan, içinden yirmiyi söylediği zaman size (dur !) demesini rica ediniz. Bu (dur !) emrini alır almaz, misafirinizin önce kâğıda yazdığı rakamı heman söyliyerek bütün salondakilerin hayretini celbetmek sizin için işten bile olmayacaktır.

Oyunun anahtarı : Şimdi misafirinizin

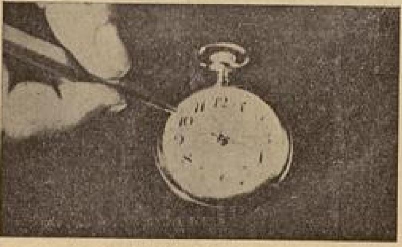

Telepatik bir hesap oyunu

seçtiği rakamla sizin saat üzerinde takip ettiğiniz yolu gözden geçirirsek rakamı bulduğunuzu anlarsınız :

Arkadaşınızın kâğıda (10) rakamını yazdığını farzedelim. Siz saate bir darbe vurdukça arkadaşınız 11 den başlayarak 20 ye kadar, içinden, sayacaktır. Siz saate birinci darbeyi 5 rakamının üzerine vurunuz. Arkadaşınız zihnen 12 derken siz 6 üzerine vuracaksınız. Böylelikle on ikiye doğru çıkınız; sonra tekrar geldiğiniz yoldan, geri dönünüz. Böylece siz on ikiye vurduğunuz zaman arkadaşınız, zihnen, 18 diyecektir. Bundan sonra geri döneceksiniz, siz onbire vururken arkadaşınız, 19u düşünecek ve siz on rakamının üzerine geldiğiniz naman arkadaşınız içinden (20) yi söyliyecek ve size (dur!) diyecektir. İşte kaleminizin işaret ettiği bu (10) rakamı misafirinizin kâğıda yazdığı rakamdır. Demek ki oyunun kaidesi şudur: Arkadaşınız yazdığı rakamın bir fazlasından başlayarak zihnen (20) ye kadar sayacak, siz de saate (5) den başlayarak 12 ye kadar çıkacak, sonra geri döneceksiniz. Arkadaşınızın size (dur!) dediği zaman saatin gösterdiği rakam, kâğıda yazılan rakamdır.

2: Sihirli zar

Bu oyun da, salonlarda büyük bir alâka uyandıran eğlencelerden biridir. Bunun için üç zar lâzımdır. Bunda: misafirinize zarları birkaç defa attırarak, ön ve arkalarındaki rakamları cem ettireceksiniz. Böylece karışık bir ameliyatla bu neticeyi çabucacık söyliyerek herkesi hayretler içinde bırakacaksınız.

Şimdi oyunun bir misalini braberce yapalım: Önce arkadaşınıza arkanızı dönünüz. Sonra üç zarı atmasını ve üzerlerindeki rakamları cemetmesini isteyiniz (birinci şekil). Burada üç zarın üzerlerindeki rakamların mecmuu ($3 + 5 + 1 = 9$) yapar. Sonra misafirinize, bu üç zardan istediği iki tanesini eline alarak üzerlerinde görülen rakamların tam arkalarına tesadüf eden rakamları, bu mecmua ilâve etmesini rica ediniz. Şimdi arkadaşınızın b ve c zarlarını aldığını farzedelim.

Bir nişan yüzüğünün esrarengiz seyahati.

Bunların tam arkalarında 2 ve 6 rakamları vardır. Şimdi 9 + 2 + 6 = 17 yapar. Bundan sonra arkadaşınız önündeki b ve c zarlarını bir defa daha atacaktır. Bu sefer de 4 ve 6 rakamlarının meydana çıkacağını farzedelim (İkinci şekil). 6 + 4 = 10 yapar. Bunu da önceki rakama ilâve edelim : 17 + 10 = 27.

Şimdi ikinci defa atılan zarlardan istenilen bir tanesini, arkadaşınız eline alacak ve üzerinde gösterilen rakamın tam arkasındaki rakama bakılacak. Meselâ bu zar c olsun. 6 nın tam karşısında (1) rakamı vardır. Bunu da önceki mecmua ilâve edelim : 27 + 1 = 28 yapar.

Şimdi c zarı üçüncü defa olarak atılacaktır. Bu defa da (2) rakamı görülsün.

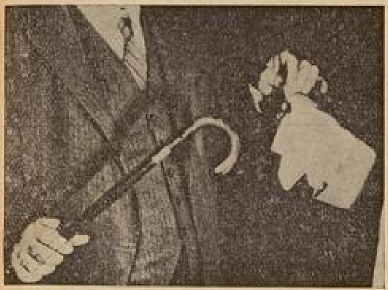

Nişan yüzüğü, sihirli mendil ve tılsımlı baston

(Şekil : 3). Bunu da ilâve edelim 28 + 2 = 30.

Bütün bu zarların atılması ve rakamların cemedilmesi oyuncu görmeden yapılmıştır. Şimdi oyuncu masaya dönecek ve bu (30) rakamını derhal söyliyecektir. Bu nasıl oldu mu diyeceksiniz? Çok basit: Oyuncu masada gördüğü üç zarın rakamlarınının mecmuuna her vakit, 21 zam edecektir.

Burada (üçüncü şekil) zarların mecmuu: 3 + 4 + 2 = 9 yapıyor 21 daha: 9+21=30

Buna: [üç zar atma oyunu] da denilir. Karmakarışık bir hesap ne kolaylıkla hallediliyor değil mi ?

3 : Bir Nişan Yüzüğünün Esrarengiz Seyahati

İşte size çok eğlenceli bir oyun daha!

Misafirlerinizin birisinden bir nişan yüzüğü alınız. Bu yüzüğü elinizde eviriniz, çeviriniz, sonra :

— Çok tuhaf, deyiniz, yüzüğünüzde esrarengiz marifetler olduğunu görüyorum. Şimdi beraberce göreceğiz !.

Bundan sonra temiz bir mendil çıkarınız. Bu mendilin her iki tarafını misafirlerinize gösteriniz; ve nişan yüzüğünü

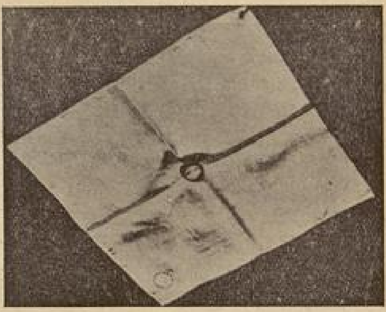

Nişan yüzüğü mendilin ortasında

bu mendilin ortasına koyarak iyice katlayınız. Bunu misafirlerden birisinineline

Bardağa yerleştiren canlı puro

veriniz ve sıkıca tutmasını isteyiniz. Sonra:

— Mendilin içindeki yüzüğü parmaklarınızın arasında hissediyor musunuz? diye sorunuz. Arkadaşınız yüzüğün sertliğini hissedecek ve size :

— Evet, yüzük parmaklarımın arasındadır; diyecektir.

Bundan sonra ince bir baston alınız. Diğer iki misafirinizi çağırarak bu bastonun her ucunu birine sıkıca tutturunuz. Bundan sonra diğer arkadaşa verdiğiniz mendili alıp, bu bastonun ortasına doğru üstüne getiriniz. Bu arada birkaç manasız sihirbaz cümlesi söyledikten sonra, mendili bir ucundan tutup silkiniz. Hayret !. Mendilin içindeki yüzükten eser görülmiyecek ve bastonun etrafına ayni nişan yüzüğünün takılmış olduğu meydana çıkacak !.

İki tarafından sıkıca tutulan bu bastona acaba nişan yüzüğü nasıl takılmış ? İşte bu sual bütün misafirlerinizin zihnini yoran sihirli bir sualdir. Haydin bu bilmecenin cevabını beraberce araştıralım :

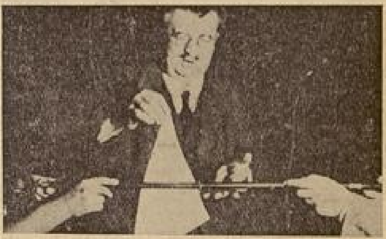

Nişan yüzüğü mendilden bastona geçmiştir.

Elinizdeki mendilin bir kenarına, içinden, bir nişan yüzüğü dikilmiştir. Fakat bu yüzük dışarıdan bakıldığı zaman, hiçbir suretle anlaşılmamaktadır. Siz mendili gösterdiğiniz zaman, bir parmağınızla yüzüğün üzerinden tutup göstereceksiniz.

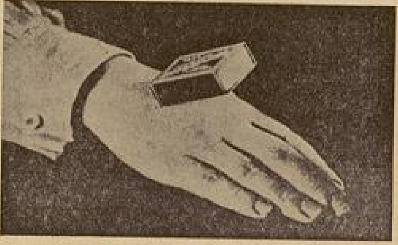

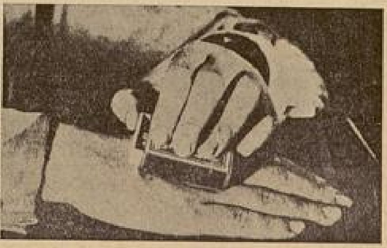

El üzerine yerleştirilen kibrit kutusu kendi kendine şaha kalkıyor.

Arkadaşınızdan aldığınız nişan yüzüğünü, mendilin içine koyuyor gibi göstererek, sağ elinizde saklayacaksınız; ve mendili katladığınız zaman içinde dikili yüzüğü tam ortasına getireceksiniz. Tabiî arkadaşınız bu yüzüğün sertliğini parmakları arasında hissedecektir. Bastonu aldığınız zaman, bir biçimine getirip, elinizdeki yüzüğü sapına geçireceksiniz, ve ortasına getirip parmaklarınızın arasında saklayacaksınız. Sonra mendili, tam yüzüğün ortasına getirip orada silkeceksiniz. Misafirleriniz, hiç ummadıkları halde yüzüğü bastona geçmiş görünce şen kahkaha ve çığlıkları koparacaktır.

Kendi kendine bardaktan fırlayan puro

4 : Canlı Puro

Misafirlerinizden bir puro sigarası isteyiniz. Bu puroyu masada bulunan bardağın içersine koyunuz. Sonra her ikisini muayene etmek üzere, misafirlerinize

(Arkası 31 inci sayfada)

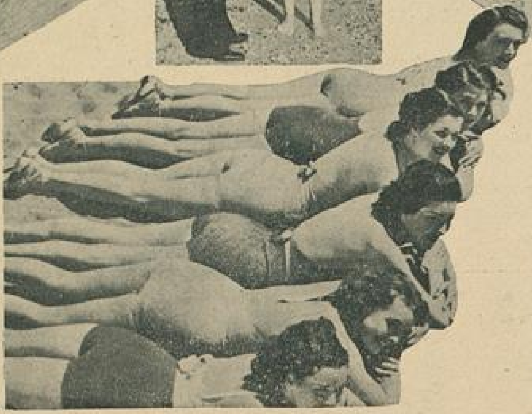

Florya Plâjında

— Başı 7 inci sayfada —

başa ve cıncana yaşamak istiyorlar, plânlar hazırlıyorlardı. Bir aralık hem güneşin.. hem de aşkın tesirile kızan vücutlerini serinletmek için, yerlerinden kalkıp denize koştular; fakat hemen hiç durmadan gene geldiler aynı yerde kumlara yattılar. İşte bu sırada aralarında hiç beklemediğim.. daha doğrusu beklememem lâzım gelen şekildeki konuşmalar başladı. Genc kız: «Sabahtanberi kumların üstündeyiz. Ne olur bir sandalla gezelim; canım o kadar kürek çekmek istiyor ki... » diye mırıldanırken; zavallı parasız sevgilisi, bu hevesten geçmesi için neler yapmayor görseniz.. Çünki burada şöyle doya doya bir sandal gezmesi bir, birbuçuk liraya patlar. Halbuki delikanlı, bu hafta için önceden aldığını tahmin ettiğim bir iki liracık avansını, çoktan kuruşla sayılır bir hale getirmişe benziyor. Bu yüzden, bin türlü lâfla sevgilisini bu işten vazgeçirmeğe çalıştı. Fakat kız, istediğini yaptıramayınca hırslandı. Biraz önce hayalden geçirilen istikbal plânları, hapı yutmuştu. « Ben zaten seni bilirim; evlensek üç gün sonra kimbilir neler çekeceğim. Mademki anlaşamıyoruz; bütün maceramızı burada kumlara gömelim, daha iyi olur.» Dedi ve yerinden fırlayıp suya atıldı.. şuursuz bir halle açıklara doğru yüzmeğe başladı. Düşündüm: bir tarafta paralı kadın 22 yaşındaki delikanlının kucağında yüzme öğren yor. Öbür tarafta kır saçlı zengir, billûr bir vücudu, paradan tutkal ile kendine yapıştırmış. Halbuki burada iki genç kalp, biribirleri için aynı hızla ve aynı tempo ile çarpmağa çalışırken; birkaç kuruş sandal parası yüzünden bu tempoyu kaybediyorlar. Bakın hayat insanlarla nasıl da alay ediyor!..

Kumların üstünden kalktık dolaşıyoruz.

Bizim, plâjın ince kumları üstünde, giyimli olarak dolaşmamız, etrafa öyle gayri tabiî geliyor ki... bize âdeta, yeni gördükleri acaip bir şeye bakar gibi bakıyorlar. Bu halin farkındayız, ikimiz de utanıyoruz. Ne tuhaftır; insan muhite uyamayınca kendinde bir acaiplik görüyor. Yani bizim de gözlerimiz etrafın çıplaklığına o kadar alışmıştı ki, kendi halimizi açaip bulmağa başladık. Bu sırada yanımıza - plâjı işletenlerle alâkası olacağını sandığımız - genç bir bayan yaklaşarak:

— Niçin denize girmeyorsunuz? diye sordu. Ne cevap vereceğimi şaşırdım, o ilâve etti:

— Demindenberi plâjın bir ucundan öbür ucuna gidip geliyorsunuz, kabinelere bakıyorsunuz; fakat girmeğe cesaret edemiyorsunuz galiba?.. Halbuki bir girseniz bir daha çıkmak istemezsiniz. Eğer yüzme bilmeyorsanız ben öğretirim. Hem buralar o kadar sığ ki.

Genç bayana: «yüzme bildiğimizi, bizim, denizi onlar kadar sevdiğimizi, fakat şimdi girmeğe vaktimiz olmadığını, gazeteci olduğumuzu anlattık.

— Daha iyi ya!... gazetenize yalnız plâjın dışını değil, birazda içini yazarsınız!.. Denizde ki eğlenceler, oyunlar sahildekilerden kat kat zevklidir... Haydi birer mayo alınız, hep beraber yüzelim. Mademki yüzme biliyor.. denizi seviyorsunuz, bu güzel günü kaçırmayın!..

— İşimiz biterse geliriz Bayan!.. dedik fakat; artık plâjda da duramayarak soluğu Solaryum otelinde aldık.

Dolaşmaktan öyle yorulmuşuz ki; oturduğum koltuktan kalkamıyacağım gibi geldi. Solaryum oteli sahibi bay Rüstem ve Ali Finci ile, otelin direktörü bayan Kirya, bu sene yeni aldıkları otelde, Flôryanın ilerleme hızıyla uygun olarak, yapacakları yenilikleri anlatıyorlar. Bugün daha henüz mevcut olmayan gece hayatını da, Flôryada yaratabilmek için çalışıyorlar.

Bizi İstanbula götürecek tren Küçükçekmeceden kalkınca, otelin bu kibar sahiplerine teşekkür edip ayrıldık. İstasyon gene dolu, açıkgözler Çekmeceden vagonlara doluyormuş. Bu yorgun halimizle gene sahanlıktaki yerimizdeyiz. Kısa kollu roplardan fışkıran tombul tombul kollar, açık göğüsler oldukça pembeleşmiş.. daha doğrusu kızarmış.. kızarmış değil de âdeta dibini tutmuş!... Fakat böyle kızarmış, yanmış olarak plâjdan dönenler, bir harp kazanmış gibi, bununla iftihar ediyorlar.

izi, bi-
izi, fa-
ndığını,

yalnız
razarsı-
oyunlar
. Hay-
r yüze-
denizi
açırma-

ın!..
amaya-
ldık.
şuz ki;
acağım
bi bay
direk-
dıkları
la uy-
i anla-
cut ol-
da ya-

en Kü-
n bu
yrıldık.
Çekme-
u yor-
ti yeri-
şkıran
ğüsler
su kı-
dibini
yanmış
rp ka-
orlar.

Yazan:
UMRAN
NAZİF
YİĞİTER

TANGONUN ÖLÜMÜ

No. 2

★

Onlar gibi olmak istemiyordum. Hiç unutmam karlı bir kânun gecesi idi. Hırçın bir rüzgâr İhlamurdaki konağımızın bahçesinde yükselen çam ağaçları üzerine; kameriye kenarlarına; yıkık duvarlar üzerine birikmiş karları önüne katmış; delicesine savuruyordu. Boğaziçinin karşılıklı sahilleri, sanki biribirini görmemek için kesif bir dumana bürünmüştü.

Ben konağın üst katında yatıyordum. O gece uykum kaçmıştı. Gözlerimi yummuş içinde bulunduğumuz hayatın sonunu düşünüyordum. Çok iyi hatırlarsın ki mektep te, haksız yere arkadaşlarım tarafından hiç sevilmezdim. Fakat, bu zavallı arkadaşlarım, istemiye istemiye yüzüme gülerlerdi. Hocalar, hakkım olmadan bana fazla numara verirler; bütün harekâtlerime müsamaha ederlerdi. Fakat ben çalışmaz mı idim Seyfi? Öyle iken hakkımdan fazlasını veriyorlardı. Bunlar bana istemediğim, aramadığım iltifatlardı..

Açıkca hissediyordum ki, günden güne bu iltifatlar dolayısile arkadaşların gözlerinden düşmekte idim. Mektep hayatım böyle acılarla doludur. Ailece yaşayışımızda da bir sükûn yoktu. Az önce söylediğim üzere para boldu, yiyecek çoktu. Fakat mesut değildik; kalplerimiz heyecanda.. ruhlarımız hergün alçalmada, sukut etmekte idi. İşte o kış gecesi, bu düşüncelerim arasında, aşağı kattan gelen sert konuşmalarla uyandım. Heman merakla sofaya koştum.

Babam, trabzanlara dayanmış, koca bir heykel vakarı ile ayakta duruyor. Annem hizmetci Gülter ile heyecanlı, heyecanlı bir şeyler konuşuyorlardı. Gülter:

— Hanımefendi kapıya bir kupa geldi. İki nizamiye zabiti beyefendiyi istiyorlar.. diyordu.

— Ya...?

Bu muhavereyi müteakip babam, kocaman ağır vücudile, tahta merdivenleri gıcırdatarak taşlığa indi. Kapıya koştu.

Merak içerisinde idim. Konakta her gecekinden başka bir fevkalâdelik vardı.

Kırmızı mercan terliklerimi ayağımdan çıkararak alt kata indim. Oradan taşlığa kuşbakışı bakıyordum. Taşlıktan babamın gür sesi aksederek sofada çınlayordu:

— Canım efendim... Başüstüne... İradei seniyeye riayetsizlik edecek değilim a... Ha.. evet.. evet.. kabul.. Yalnız, çıkayım karımla evlâdlarımla bir dakika görüşeyim.. Onlara veda edeyim. Giyinip huzuru şahaneye öyle çıkayım, diyorum... Ne buyurulur?

Ülvinin sabahki neşesi kalmamıştı. Dudakları manasız bir kıvrılış ile bükülmüş, rengi uçmuştu. Başı, önünde, serseri adımlarla yürüyordu.

Ve Seyfinin koluna, âdeta düşmekten korkarak, sarılmıştı. Seyfi yavaşca:

— Ne oluyorsun Allah aşkına?.. dedi. Sen deli misin Ülvi?

Herkesin İstanbulda kalmağa can attığı bir zamanda, ve bahsus bir sultanın tabibi hususîliği gibi iyi bir vazifede bulunmaktan, ne diye ıstırap duyuyorsun.. sıkılıyorsun?

Ülvi, mırıldanır gibi tekrar anlatmaya başladı:

— Boğazım düyümlenmişti. Bağırmak istiyordum. Fakat, anî bir felâket karşısında kalmış kimselere has bir tavırla, olduğum yerde meflûç bir insan gibi duruyordum. Aşağıya inip meseleye müdahale etmem, onları daha fazla müteessir edebilirdi. Odama çekilmeyi tercih ettim.

Ve az sonra babamın ayak seslerini duydum. Kapım aralıktı. Gözlerimi sımsıkı yummuştum. Bir aralık gözlerimin ucuyla baktığım zaman, annemin elinde şamdan ve alnında bir mendil, babam arkasında, onu takiben yürüdüklerini gördüm. Hareketlerimden, galiba uyanık olduğum anlaşılmıştı.

Babam alnıma sıcak bir buse bıraktı. Ve sessiz adımlarla dışarıya çıktılar.

Babam, dışarıdaki trabzan başında aceleden bıraktığım kırmızı mercan terliklerimi görünce:

— Ülvi.. Zavallı yavrucuk.. O her her şeyin farkında.. dedi. Ve sonra ilâve etti:

— O da biliyor ki babası artık belki de hiç dönemiyecek..

Annem:

— Sus efendi.. Allaha emanet.. Bu nasıl söz, diye teselli etmeğe çalışıyordu. Bense içerimden:

— Baba.. Baba.. Öyleyse seni bir daha göreyim... diye feryat edip onun kollarına atılmak istiyordum.

Fakat bu arzumu; feryadımı dişlerim arasında sıkdım. Az sonra sessiz kalan evin sokaklarında, babamı götüren kupanın ahenksiz gürültüleri delice çalkalanıyordu.

Doktor Ülvi, yanıbaşında duran kamçısını avuçları arasına aldı. Asabî asabî çizmelerine vurarak:

— Seyficiğim... Babam, yine komşumuz Rüstem efendinin bir jurnalı ile padişaha şikâyet edilmiş. Üç ay önce, Avrupada bulunan akrabalarından biri ile, gizli bir teşkilât yapmak üzere bulunduğu söylenmişti. Evet babam Avrupadaki akrabasiyle mektuplaşıyordu. Fakat hükümeti hazıra aleyhine veya herhangi bir mesele için değil...

Çünkü o, (....) kasabasından gelip Yıldız sarayına intisabından sonra, başına haksız yere müteaddit felâketler gelmiş. Hattâ bir keresinde sürgüne dahi gitmişti. Bu itibarla o, hürriyetperverliği.. vatan sevgisini.. herşeyini unutmuştu.. kendisini saraya satmıştı.

Bu geceden sonra babam tam bir ay tevkifhanede yattı. Neticede, müsbet birşeyi görülmediğinden affı şahaneye mazhar oldu. Mutfakı âmire müdürü Rüstem efendi de taltif olundu. Daima kulaklarının böyle delik bulunması takdir olundu. Zira mektup.. Avrupada bir akraba.. ve muhabere tesbit olundu: «Ama ne bilsin ki Rüstem efendi, Hacı Adil efendinin bu mektuplaşmalarda suiniyeti yoktur» denildi.

Böyle acılarını hatırladığım vakalar okadar çoktur ki; annem ile evimizin yeşil kafesli cumbasında, günlerdenberi hapsolan babamı kanlı gözyaşları içinde beklediğimiz okadar fazladır ki...

Nihayet babam da anladı ki, bu muhitte tutunabilmek için, sükût edip kimseye karışmadan işini gücünü bilmek te fayda etmiyor.

Ve o, «hayatta daima bir diğerinin felâketine çalışmalıdır, » fikrine zahip oldu. Netekim bu vakadan tam bir sene sonra.,.

Bir perşembe akşamı idi. Mektepten henüz dönmüştüm. O zaman daha Erenköye taşınmamıştık. Beşiktaşta (Kılıç Ali) civarında oturuyorduk. Mahallede bu akşam, her günkünden fazla kalabalık vardı. Kahvede müslümanlar toplanmışlar, akşam namazını bekleyorlar... Minarelerde kandiller yanmış.. Kafes artlarında Kuran sesleri yükseliyor. Sokaklarda biribirinin koluna girmiş kızlar.. dilenciler aşır okuyorlar..

Kandil gecesi hürmetine ev kapılarınını çalıp sadaka istiyorlardı.

Babam da, seccadesi başında oturmuş Kuran okuyordu. Kılınmamış namazlarını tamamlamak üzere, borç namazı kılıyordu. Annem de köşedeki minderin üzerinde, başında beyaz kırmızı dallı başörtüsü, ibadette bulunuyordu. Bu aralık sokak kapısının tokmağı yavaşca vuruldu. «Gene bir dilenci» dedim. Ona yardım suretile olsun, bu mübarek gecede bir sevap yapmış olayım diye, kapıya koştum. Kapıyı açınca, sanki rüzgârın ayaklarıma serdiğini sandığım bir avuç yaprak gibi, bacaklarıma bir kadın ve iki de çocuk sarıldılar:

— Aman küçük bey!.. diye inleyorlardı.

Sonra, anaları olacak genç bir kadın, yavaş sesle :

— Evlâdım acıyınız bize.. vallahi kaç gecedir açız.. bizim Rüstem efendi etti, söyle bey babana Allah aşkına o etmesin. Affetsin. İki aydır hapis. On para maaş yok. Eldekini avuçdakini de sattık.. savdık. Mübarek kandil gecesi yüzü suyu hürmetine bize merhamet ediniz.

Diye yalvarmağa başladı...

Taşlıkda mıhlanmış gibi duruyordum. Gece bütün sessizliği ile bağrıma çökmüştü. Mahallenin, bu akşam sessizliğindeki muhtelif manzaraları.. camileri.. namaza koşan müslümanları.. pembe boyalı kahvesi.. yanan kandilleri.. ellerinde renkli kâğıt fenerlerle havanın kararmasını bekleyen çocukları, birer birer, kararan gözlerimin önünden geçdiler.

Sonra, biribirine bir türlü bağlayamadığım aç çocukların.. bu mustarip ananın yalvarmaları kulaklarımda uğuldadı...

Merdivenleri, trabzanlara tutunarak çıkarken :

— Zavallı babam!.. diye mırıldanmıştım.

Babam, bu akşam ziyaretçilerini ağır küfürlerle kovduktan sonra, seccadesi başına oturup tekrar namazına niyazına başladı. Ben hemen odama çıktım. Hıçkıra.. hıçkıra ağlamağa başladım.

Babam da Rüstem efendi gibi bir müfteri idi. Şunun bunun ailesini yıkarak, şunun bunun hakkında iftira savurarak mevkiini, ikbalini devam ettirmeğe çalışıyordu..

Söyle Seyfi.. sen söyle, bütün bunlardan sonra ben, bana sarayda verilecek bir vazifeyi görmekden nasıl zevk alabilirdim?..

Ülvi ayağa kalkmıştı. Kalpağını giydi. Son bir cigara daha yaktı Derin bir nefes cektikten sonra :

— Yook.. dedi. Sukut etmiyeceğim,. sukut etmemeğe de çalışacağım. Elbette birgün bu muhitten uzaklaşmağa muvaffak olacağım

(Arkası var)

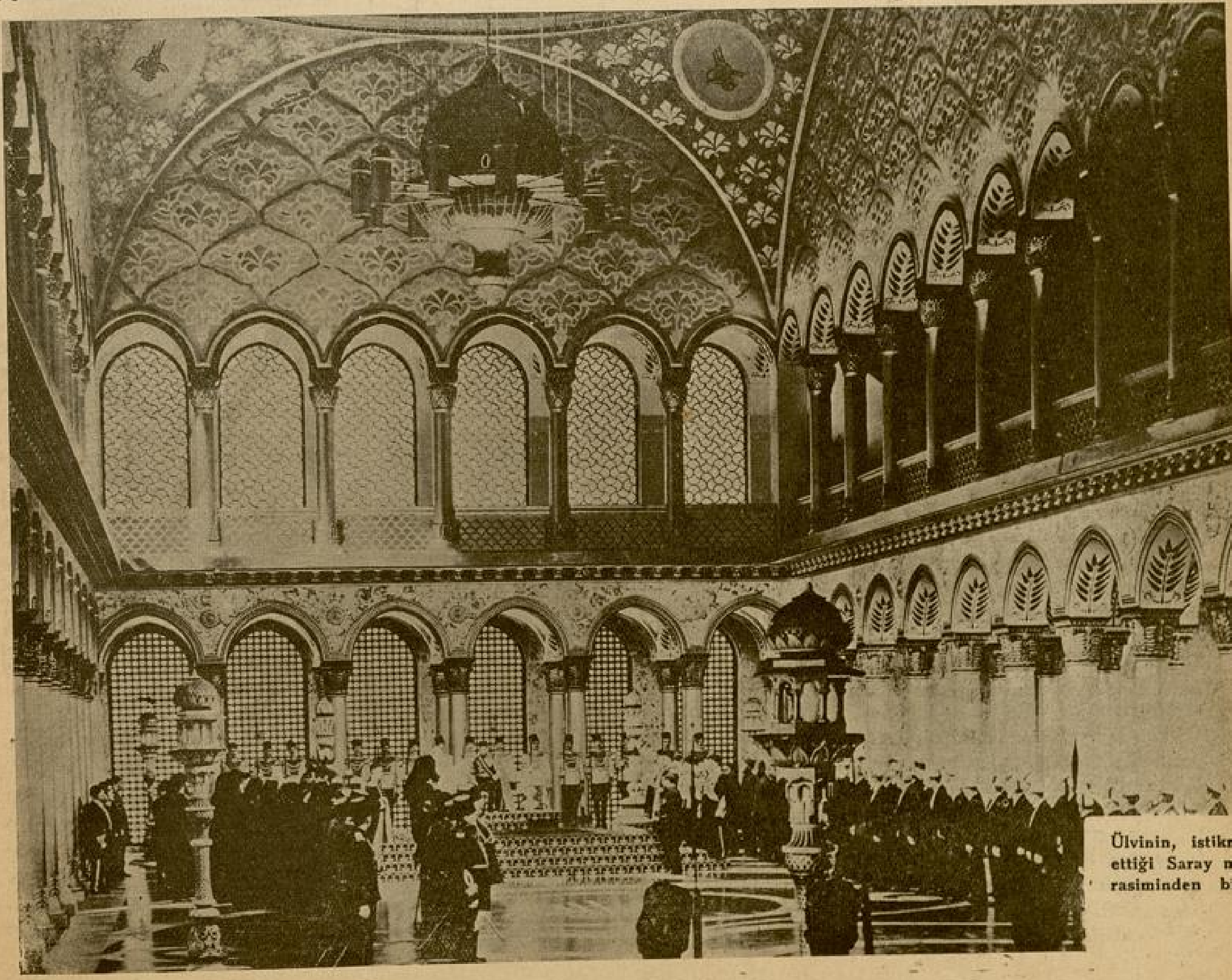

Ülvinin, istikrah ettiği Saray merasiminden biri.

İNANMANIN KUVVETİ

— *Başı 13 üncü sayfada* —

vap veriyordum: «Ben de yıllarca beklerim!» Annem fazla ısrar etmiyordu. Babam, bana; hastalığınızın geçici bir hastalık olmadığını, ömrünüzün sonuna kadar iyi bakılmak lâzımgeldiğini söyleyordu. Bana birçok kitaplar da getirmişti. Veremin, verasette mühim bir rol oynadığını ve nesilden nesle geçerek tahribat yapabileceğini anlamıştım... Babamın plânı, çok ifritce idi. Beni en nazik, en zayıf yerimden vurmuştu. Ben, anne olmak istiyordum. Genç kızlığımdanberi anneliği düşünen ve anne olmak için yanan bir kadına, bu az bir darbe midir? Çacuklarımın vereme müsteit olmaları, küçük bir hastalıkla yıkılıvermeleri ihtimali, beni düşündürmeğe başlamıştı. İnsan, daimî bir telkin altında da olursa, ne hale gelir, artık tasavvur edin.

Erkek — Babanızın yaptığı, pek zalimce bir hareket!

Kadın — Siz de onun yerinde olsaydınız, böyle hareket ederdiniz. Gün geçtikçe babama hak veriyordum.

Erkek — Ah!

Kadın — Durunuz! Ben, sizin için nefsimden fedakârlık yapmağa razı oluyordum. Anne olmaktan vazgeçtiğimi, babama söyledim.

Erkek — Onlar mı bu fikirden vazgeçmediler?

Kadın — Hayır... umulmıyan bir felâket karşısında kaldık!

Erkek — [Yüzünü buruşdurarak:] Felâket!.. İnsanlar, başları sıkışınca, bu ibtizale uğramış kelimeyi, bir siper, bir kalkan gibi kullanırlar.

Kadın — [Ciddi:] Samimi olduğum bir ânda, beni incitmeyiniz. Babam, hem borsa işleri yapar... Hem de kumar oynar.

Erkek — [Acı bir alayla:] Devam etmeyiniz,.. Anlıyorum... Babanız, hem borsada, hem de kumarda kaybetti; vaziyeti kurtarmak için, zengin bir damad aradı! ah, ne güzel, yarabbi! ne güzel!

Kadın — Hayır! Babam, damad avına çıkmadı... Dostlarımızın evinde tanıdığımız bir adamla...

Erkek — Arasıra onunla dans ediyordunuz... Ben, sanatoryomda kan tüküre tüküre öksürürken, siz dans ediyordunuz!

Kadın — Hayır. Cezmi! Siz gittikten sonra, ben hiçbir eğlenceye gitmedim. Beni, ne balolarda, ne tedansanlarda gören olmadı. Fakat arasıra, dost, ahbap evlerine gidiyordum. Halil Şakiri orada tanıdım. Zeki, sessiz ve benden on sekiz yaş büyük bir adam...

Erkek — [Memnuniyetle:] Ya!?..

Kadın — Daha ilk tanışdığımız gün, bana karşı bir sempatisi olduğunu, hatta beni uzaktan uzaktan sevdiğini anladım. Ondan kabil olabildiği kadar kaçıyordum; fakat o, mütemadiyen yolumun üzerine çıkıyordu. Küstah, mütecaviz, sırnaşık bir insan değildi; korkmamağa başladım ve ondan kaçmağı da lüzumsuz gördüm. Dostlarımız, sizinle olan maceramızı, ona da anlatmakta gecikmediler!

Erkek — [Sinirli:] O, buna rağmen, gerilemedi, öyle mi? Demek ki, iyice kafasına koymuş!..

Kadın — mesele, onun ilerleyişinde, gerileyişinde; kafasına koyup koymamasında değil... Babamın vaziyeti, çok kötü idi. Ailemi sefaletten kurtarmak lâzımdı.

Erkek — Ve kurtardınız!

Kadın — Acele etmeyiniz. Hemen kararımı vermedim. Düşündüm, ve sizi tedavi eden doktora yazdım. Aldığım cevapta; sizin, ancak bir mucize ile kurtulabileceğinizi yazıyordu.

Erkek — Nasıl? doktor, size böyle mi yazdı?

Kadın — Sırasile anlatayım... Halil Şakir, benimle evlenmek istediğini söylediği zaman, açıkca konuşmamız icabettiğini anlattım. Uzun uzun konuştuk. O, benden aşk istemiyordu. Kendisini bütün kalbimle bağlanarak sevmiyeceğimi biliyordu. Benden, yalnız, kendisinin beni sevmesine müsaade etmemi iştiyordu. Hatta, konuşurken, sizin sıhhatiniz, kurtulma ümitleriniz, ihtimalleriniz hakkında benden tafsilât istedi; ve kendisinin pek ümidi olmadığını da ilâve etti.

Erkek — Ya!?..

Kadın — Bunun üzerine, ben, doktora, vaziyeti açıkça yazdım. Kendisine, alelâde bir hasta, bir hastanın akrabası, yakını gibi değil, hayatî bir mesele için müracaat ettiğimi anlattım. Evlenmek hakkındaki fikrimi sordum. Bana; sizin kurtulmanızın ancak bir mucize eseri olabileceğini; farzımahal iyileşseniz bile, hastalıktan tamamile kurtulmuş sayılamayacağınızı; daimî bir ihtimam ve takyidle yaşamak mecburiyetinde olduğunuzu; evlenmenize tıbben müsaade edilemiyeceğini, bir takım fennî tabirler, ıstılahlar, birçok misallerle uzun uzun yazarak cevap verdi...

Erkek — [Kızararak;] Ah, bu fen adamları... Hep kendi ilimlerine, kendi dehalarına inanırlar. Hastalıklardaki tabiatın rolünü, kıymetini, ehemmiyetini düşünmezler... Bünyenin de hastalığı yenebileceğini düşünmezler... İşte, bildikleri ortada...

[Bir sessizlik.]

Erkek — Kocanızı seviyor musunuz?

Kadın — Ona çok hürmetim vardır. [Kelimelere basarak:] Kocamı sayarım.

Erkek — Bu saygınız, bana mektup yazmanıza mani olmayordu.

Kadın — Onunla evlenmezden önce, herşeyi açıkca konuşmuştum. Size mektup yazacağımı, [hıçkırarak:] son dakikaya kadar mektup yazmakta devam edeceğimi söyledim. O da, hiç itiraz etmeden kabul etmişti. Ve kime mektup yazdığımı, kimden mektup aldığımı, birgün bile sormadı.

Erkek — Ya!?..

Kadın — Birbuçuk iki ay önce idi, sizden mektup aldığımı ve birden iyileşmeğe başlamış olduğunuzu; doktorların şaşırdıklarını, söylediğim zaman, sapsarı kesildi.. Dili tutulmuş gibiydi.. Yanımdan uzaklaştı... Ve biraz sonra, tenha bir köşeye çekilmiş, hıçkıra hıçkıra ağlıyor buldum.

Erkek — Dünyada, ne merhametli insanlar var!.. Benim iyileşmeme ağlayorlar!

Kadın — [Ciddi:] Hayır! Benim saadetimi yıktığına ve bunu tamir edemiyeceğine ağlayordu.

Erkek — Ya!?..

Kadın — Ben daha onun yalanını tutmadım... Ve kalbinin iyiliğini de çok denedim. Kimse için fena düşündüğünü görmedim.

[Uzun bir sessizlik]

Kadın — [Istırapla:] Benim söyliyeceklerim bukadar...

Erkek — [Aynı halde:] Bu kadar mı?.. Evet, doğru.. Artık ben gideyim.. Ve bir daha biribirimize rasgelmiyelim.. [Bir sessizlikten sonra:] Dünyada, insanların bütün istedikleri olmaz... Ne yaparsınız! Dünya! İnsanlık!.. Hastalıktan kurtuldum, iyileştim... Yeniden yaşamağa başlayorum... Artık buldukça bunamamalı değil mi? ben, bunu, hudutsuz bir saadet sanmıştım... Hayale kapılmak, hayale aldanmak fena! herşeyin hududu var... Hele saadetin... [Birdenbire:] Bizimkisi, artık boşuna konuşmak! Son defa, ellerimizi sıkalım. [Istırap içindedir:] Allaha ısmarladık, Sezen!

Kadın — Cezmi!.. Hayır, Cezmi, böyle söyleme... Biribirimizden büsbütün, tamamile, ümitsiz mi ayrılacağız?.. Birgün, belki birgün, uzak, çok uzak da olsa, birgün biribirimize tesadüf etmek ümidini kırarak mı ayrılacağız?., [Gözlerini indirir:] Yine dost kalamaz mıyız?.

Erkek — [Mahzun, müteessir;] Yine mi rüyaya dalacağız?..

Kadın — Ne olur?..

Erkek — İlk rüyamız, çok korkulu idi. Sezen!

Kadın — Korkulu rüyalar, sevinçle bitermiş! derler.

Erkek — Bilmem! İnanayım mı?.

Kadın — Madem ki kimsenin inanmadığı birşeye inandın ve iyi oldun; buna da inan Cezmi!..

BEYAZKAYANIN AYŞESİ

— *Başı 19 uncu sayfada* —

Bir kış günü... Köy karla örtülü.. Tipi bütün gün durmadı. Ayşe iki gündür hasta.. Sevgili kayasına gidemiyor.. Mahmut ağanın evinde bir kaynaşma var. Zeynebe söz kesildi. Başka bir köyden hali vakti yerinde bir rençberin oğlu imiş. Bunun için Ayşe ocak başında oturtulmuyor. Eh ne olur ne olmaz. Onun baygın kara gözlerini görünce Zeynebi sözlemekten cayarlar belki.. Halbuki o, bu gece sıcağa öyle muhtaç ki....

İnce örtülerine daha çok sarılıyor. Kımıldadıkça katı ot yatağında kemikleri eziliyordu sanki... Recep geldi.

— Ayşe gız.. Nasılsın bugün..

Ayşe, esefle başını salladı.

— Kötü İrecep, kötü...

— Ben de iyice isen, Yusuf beye bu gece sütü sen götür, diyecektim.. Çünkü bu akşam şehre gidiyorum; Orada konaklıyacağım.. Hoşça kal, diyerek gitti..

Ayşe titriyor, ateş içinde sayıklıyordu. Gün böylece bitti. Güneş bir ateş parçası gibi beyaz dağın ardına gitti. Gökte kızıl izler vardı.. Köyü beyaz bir gölge sardı. Tipi dindi, Ayşe yataktan doğruldu. Gözlerinde kaya dibindeki ateşin kızıltıları ve dalgın uzanmış Yusufunun solgun yüzü canlandı.. Ve bir ânda sütsüz kalacağını düşündü. İçindeki isimsiz ağrı, büyük hararet derinleşti. Sendeleyerek kalktı, karlı yolda yürümeğe başladı... Titriyor, düşecek gibi sallanıyordu. Ateşe yaklaştı. Birden bir köpek uludu, durdu.. Dudakları alışık bir hareketle ıslık çalmak için kımıldadı. Fakat, bütün kuveti bitmişti. Sallandı ve oraya düştü..

Kendine geldiği zaman yatakta idi. Yavaş yavaş uzun kirpiklerini araladı. Bal rengi gözleri ıslanarak baktı.. Yusuf ta üzerine eğilmiş, ona bakıyordu.

Genç adam renkli gözlerin ıslak bakışıyla titredi. Ayşe halâ bir çocuk itimadile bakıyordu. Nihayet, çok ahenkli bir sesle Yusuf bey söyledi:

— Kızım, niçin sen geldin. Bu havada hasta hasta gezilir mi? Niçin gene çobanla göndermedin. Ve anan, baban nasıl gönderdi seni?...

Ayşenin bal renkli gözleri yaşla gölgelendi:

— Anam, babam mı?.. diye söylendi. Uzun siyah kirpikleri, ıslak gözlerini örttü. Uykuda gibi bütün hayatını bir solukta söyledi. Sonra gene gözleri açıldı... Yaşlar yanaklarından yuvarlanıyor.. Onu nasıl gördüğünü, nasıl bir peygamber gibi bağlandığını anlatıyordu.. En sonunda:

— Bey, dedi; yüreciğimde o günden beri yanıklık var.. İçim kavruluyormuş gibi.. Sen çok şeyler biliyormuşsun, bunu nasıl söndüreyim desene bana?..

Yusuf, bir çocuk saffetile, gözlerini kaçırmadan ağlayarak, derdini anlatan bu kızı dinlerken, içindeki karanlıkların dağıldığını, yeni yeni ümitlerin, emellerin doğduğunu duyuyordu.

Yatağın kenarına ilişti. Ayşenin ellerini tuttu. Sesi titriyor, gözleri doluyordu.

— Kızım, dedi.. Senin bilmediğin uzak bir şehirde çok zengin bir adamın oğlu vardı. Bir gün bu çocuk senin kadar güzel, senin gibi bal renkli gözlü ve sana çok benziyen bir kız gördü.. Ve şimdi senin duyduğun isimsiz ağrı onun içinde de yandı. Bu ağrı ile o genç kıza koştu.

Kız onun ağrısını dindireceğini söyledi; ve yalnız biribirlerinin olacaklarına ant içtiler.

Bir gün çocuğun babası iflâs edip kendini öldürdü. Annesi verem olup gitti. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi.. ağrısını dindirmeğe yemin eden kız da başka birisile evlendi. Çünkü o, artık beş parasız bir serseri idi. İşte o çocuk, bu içinde derinleşip bütün benliğini saran ağrının durması için, insanlardan kaçtı.. Uzak bir köyün dışına çekilip beyaz bir kayanın dibinde derdini dinlendirmeğe çalışıyordu..

Bir gün.. Böyle karla örtülü yıldızlı bir akşam.. köpeğinin havlamasile koştu. Yerde melek gibi bir kız yatıyordu, tıpkı senin gibi.. Onu, kendi yatağına yatırdı. Kız üç gün baygın yattı.. Ateş içinde kendini sayıkladı. Buna öyle şaşmıştı ki.. O ki kızı yeni görüyordu. Acaba, diyordu isim benzerliği mi var?

Kendine geldiği gün, genç adam, uzun kirpiklerin arasında yüzünü okşar gibi bakan gözlerle titredi. Çünkü bunlar hain sevgilinin gözlerine öyle benziyordu ki.. Fakat onlardaki şeytanet, ihanet yoktu bu gözlerde..

Yusuf bey biliyordu ki, Ayşe, söylediklerini anlamıyacak.. Fakat o bu ânda anlaşılmak istemiyordu. Dost bir insana, kendine bağlı bir sevgiliye anlatmak ihtiyaçlarile yanıyordu.. Ve Ayşe işittiklerini anlamıyordu. Anlamıyordu ama.. Zaten sözlerin manasının ne lüzumu vardı. O, bunları çok başka, içindeki iman kadar yüksek buluyor; ve bu anlamadığı ateşe kendini kaptırmış, içi yanarak, gözleri yanarak dinliyordu.

Kalbine sıcak sıcak birşeyler dolup boşalıyordu.

Yusuf, içini boşaltıncaya kadar anlattı, anlattı.. Ayşe içini dolduruncaya kadar dinledi!..

***

Mahmut ağanın sevincine son yoktu. İki kızını birden evlendirmişti. Birini komşu köye, birini Beyazkayaya gelin veriyordu.

Yusuf bey Ayşeyi Mahmut ağadan istediği zaman küçük dilini yutacaktı:

— Bey, bey! diyordu. Tanrı seninle olsun. Büyük sevaba gireceksin...

İçindeki sevinci anlatacak söz bulamamanın acısiyle ellerile, yüzüyle işaretler yapıyordu.. Bilmiyordu ki asıl sevabı Ayşeyi vermekle kendi işlemişti.

Dansın Doğuşu

— *Başı 15 inci sayfada* —

Hayalin ilâhlarına benzeyen güzel bir vücud; hafif bir sis gibi boşlukta dönsün.. dönsün, sonra birdenbire kaybolsun işte dans ve zevki!...

***

Rönesans devrinde yükselen zevklerle beraber dans ta, utangaç bir çocuk gibi ağır ağır meydana çıkmağa başlıyor. Yüksele yüksele nihayet XVII inci asırda beğenilen bir sanat mahiyetini kazanıyor.

Dans, meşhur menuetler ve kadriller devrini geçirdikten sonra akrobatik dans devrine giriyor.

***

XVIII inci asır dansları musikiden ilham alıyor. Ondan duyduğu zevkleri harekete kalbediyor.

Bu devrin dansörleri birtakım adele oyunlarile dansı daha komple bir şekle koyuyorlar. Balarinler, musiki nağmelerile sanki uçuyormuş gibi dolanıyorlar. Bu danslar çetin bir beden terbiyesine ve fazla çalışmağa ihtiyaç gösteriyordu.

***

XIX uncu asırda «dans ruhdur» diye atılan bir vecize, dansa yeni bir mahiyet veriyor. Bu sefer vücudun heyeti umumiyesi değil, bütün uzuvlar ayrı ayrı hareketler yapıyor. Parmakların ucuna varıncaya kadar havada bırakılan izler birer mana kazanıyor.

Hareketler göğüslere kadar inince, dans ruhî kudretini kaybediyor.

***

Harpten önce Amerikalı Isidora Dunkan, eski klâsik kabartmalardan ilham alarak, yeni bir dans vücuda getirmeğe başlamıştı.

Mimik, bu yeni dansın temellerinden biri idi.

Paris civarında kurduğu bir mektep iyi bir şöhret kazanmıştı. O, dansı hakikî bir dans seviyesine çıkarmak istiyordu.

Harbin başlangıcında Dunkan'ın mektebi kapandı. Fakat talebeleri onun başladığı yolda devam ettiler.

Ancak sonraları bu nevi dans ta soğuk görünmeğe başladı.

Üç sene önce Floronsada bir dans olimpiyadı tertip edilmişti. Buraya gelen muhtelif dansör ve dansözler, muhtelif hususi danslar gösterdiler. Bu danslarıın en mühim tarafı mimik, ruh ve heyecandı. Bundan üç sene önce Sirakuza'da Ya Ruskaya isminde birisi, eski Yunanlıların mimik tarzında bir nevi danslarını, yeniden vücuda getirmeğe uğraştı.

Halihazırda en mühim dans okulları Lugano, Berlin, Milâno şehirlerindedir. En mühimi Milânoda «La Scala» operasının okuludur.

MEHMED AKİF'in YANINDA

— Başı 3 üncü sayfada —

Bu tesir ile, Mısırlıların bütün Şarklılarla rabıtaları gayet gevşektir.

Mısırlılar, Türkleri taklit etmek için, ancak ve ancak muazzam inkılâbımızın her safhasını büyük bir merakla takip etmektedirler..

İstiklâl mefhumunu anlayan her münevver Mısırlı, Türk inkılâbının aşıkıdır.

Türk inkılâbının genişliğine, eşsizliğine inanan Mısır matbuatı ve münevverleri, bizim millî hareketlere ait olan bütün yeniliklerimizi büyük bir dikkatle incelemektedirler.

Şüphesiz ki, gazetelerde okumuşsunuzdur. Geçenlerde Mısırda münevverlerin, istiklâl için büyük kavgaları oldu. Bu kavgalara iştirak eden bütün istiklâlci münevver zümrenin hemen hepsi, Türk inkılâbının her safhasını bizim kadar bilirler. Bu hadiseler arasında yalnız istiklâlci talebeden on beş kadarı şehit oldu ve en nihayet Vefit'ler vaziyeti hakim oldular.

— Bizde, mahut saltanat ve istibdat, devrinde, istiklâl için çalışan birçok münevverlerimizin; millî bir edebiyat ile halkı istiklâle teşvik eden neşriyatları vardı; acaba Mısırlılarda da bu hareket başlamış mıdır?

— Evet... orada da şimdi böyle millî bir edebiyat hareketi başlamıştır.

Bu neşriyat halka o kadar müessir olamıyor. Yukarıda söylediğim gibi Mısır İngilizlerin hakimiyeti altındadır.

Mısır münevverleri, istiklâlin ancak radikalizmle başarılacağına inanmışlardır... Bizden çok geri olduklarını bildiklerinden, üniversitelerinde program harici, mümkün olduğu kadar, Türk edebiyat ve lisanı derslerinde, münasebetini getirerek inkılâp ve kurtuluş fikirleri aşılayorlar.

Bu aşı ile aşılanan ve üniversiteyi bitiren birçok gençler, başta Türk inkılâbı olmak üzere herşeyimizi takip ediyorlar.

— Bizim edebiyatımız ve matbuatımız ile Mısır edebiyat ve matbuatı arasındaki ilmî ve millî farklar ne dereceye kadardır?

Üstat kısa bir sükûta dalmıştı. Elile, beyaza siyah karışımış kalan sakallarını okşayordu. Bu sırada midesindeki gazlar, gökgürültüsü gibi bu sükûneti ihlâl ediyordu.

Hastalığını belli etmemek için, ufuklara dalmış olan gözlerini bize çevirerek:

— Mısırlılar matbuatlarında en ziyade lisana itibar ederler. Lisanı bozuk matbuat orada hiç tiraj yapamaz.. Bu sebeple büyük muharrirler vardır. Mısırın en iyi, en yaşlı, en çok satılan ve 70 - 80 senedenberi çıkmakta olan (Elehram) gazetsi vardır. Bu gazeteyi de, haricten gelmiş fakat Mısırlılaşmış Suriyeliler çıkarıyorlar.

Mısır matbuatında, son 20, 30 senede kayde değer bir terakki eseri vardır. Bu yıllar zarfında birçok neşriyat meraklıları, gazete ve mecmualar çıkarmışlardır.

Şurasını esefle söyliyeyim ki, Mısırda halk, maalesef bizim gibi, cinaî neşriyata, mizaha lüzumundan pek fazla merarlıdırlar.

Sanat ve edebiyata gelince:

Biz, roman, tiyatro ve hikâye tirajında onlardan fersah fersah ilerde ve çok mütekakkiyiz; yalnız onlarda, ictimaî ve politik yazı yazan muharrirler çok vardır.

Mısırlıların şairi hemen hemen bir tanedir. Ve bu şair, onların, en büyük şairleridir.

Adı «Şevki» dir. Şevki bizim Abdülhak Hâmit derecesindedir.

Şevkinin, Mısırda ve Arabca konuşulan memleketlerdeki mevkii, Hâmidin bizdeki mevkii gibidir.

Şiirleri pek kuvvetlidir. Kendisi, Fransada uzun müddet kaldığı ve Fransız edebiyatile pekçok meşgul olduğu halde, garp edebiyatından zerre kadar müteessir olmamıştır. Hep eski tarzda yazar.

Bu son on beş sene içinde birkaç manzum tiyatro yazmıştır... Fakat, bu eserleri tertip itibarile o kadar büyüklük arzetmez.

Şair, tiyatro tekniğine vakıf olmadığından, eserleri sahneye müsait değildir.. Eserler ancak okunmak içindir.

Buna rağmen çok kuvvetli mevzulardır.. Eğer şair, tiyatro yazmağa 40 sene önce başlasaydı, Mısırlılara büyük bir tiyatro çığırı açardı.

— Mısırlıların bu şairden başka kuvvetli şairleri hiç mi yokdur?

— Var... fakat bu şairler, tarzı kadimden ayrılmazlar, ve bir kafiye üzerinde dururlar.

Şiirlerindeki mevzular, bizde olduğu gibi, hayata, hakikate inmemiştir. Bu şairlerin yazıları kasideler, gazeliyat ve yeni yeni başlıyan millî ve vatanî mevzulardır.

Ahlâkî, terbiyevî.. ve hayatı hakikîye ait mevzular daha henüz yoktur.

— Mısırlıların sevip en çok okudukları eserler nelerdir.?

—Mısırda en ziyade siyasî ve mizahî, polisiye eser ve gazeteler okunur. Ciddî eserler hemen de hiç okunmaz.

— Ya maarifleri?

— Onu hiç sormayın.. maarif pek geridir.

— Mısırda tercüme eserler okunuyor mu?.. ve bizim eserlerimizden Mısır lisanına tercüme edilmişler var mıdır?

— Tercüme eserler o kadar revacta değildir. Bizim eserlerimizden ancak millî olanlar parça parça tercüme edilmiştir.

— Sizin eserleriniz?

— Benim beş on parçamı tercüme ettiler.

Üstada, hars ve edebiyatımıza millî bir şekil verecek bulunan, ve en büyük inkılâblarımızdan olan harf ve lisan inkılâbımızın, Mısırlılarca nasıl karşılandığını sorduğum vakit, yastıktan başını kaldırıp:

— Yukarda ne demiştim; Mısırlılar, dünkü Türkiyeyi değil, bugünkü inkılâp Türkiyesini takdir etmekten asla kendilerini alamıyorlar...

Bu sıra kapı vuruldu. İçeriye Doktor gelmişti.

Doktorun bu gelişini beğenmemiştim. Hastanın benimle fazla konuşmaması için geldiğini zannettim.. ne diyeceğini bekliyordum.

Hasta gözlerile sordu.

Doktor:

— Telefon.. Erenköyden Bay (....) yarın ziyaretinize gelecekler.. ne buyuruyorsunuz?

Bu söze büyük bir sevinçle cevap verdi:

— Söyleyin gelsinler..

Sonra bize dönerek:

— Bu gelecek kimse, benim en samimî çocukluk arkadaşımdır; dedi.

Şair Mehmet Akife en büyük ve heyecanlı sualimi sormaktan kendimi alamadım:

— Vatandan uzak geçen yıllarınız, yad ellerdeki vatan tahassürünüz.. ve bu uzun yıllar içinde yazmış olduğunuz eserleriniz Üstad?

Hasta vücut, yastıklardan kalktı. Gözleri daha şeffaflaşmıştı.

Aralık duran pencereyi tamamen açtı, ve elini bir daire şeklinde dolaştırarak:

— Vatan hasreti mi? dediniz. Bu, ne büyük.. ne tahammül edilmez.. ne acı bir dert ki... vatandan uzak yaşanan her dakika, ıstıraplarla biten heyecansız ânlardır.

İşte, o tahassür ve acılar, bu hastalığımın mikroplarıdır. Vatanıma döndükten sonra artık Mısıra gitmemeğe karar verdim. Vatandan uzak olunca ilham kayboluyor.

Ben bir İstanbul çocuğuyum, bu şirin memleketimin dağlarında, kırlarında, bahçelerinde belki daha ayak izlerim bile silinmemiştir.

İnşallah iyi olur olmaz İstanbulu baştan aşağı gezeceğim; ve ondan sonra millî mücadele senelerinde harap bir yer iken, bugün Türk inkılâbının en canlı timsali olan Ankarayı ziyaret edeceğim. Mısırda

Büyük şair Yarım Ay mecmuasını gözden geçiriyor.

Büyük şair, Doktor İbrahim Güçer ve yazıcımız.

GENÇ ŞAİRLERİMİZ?

Kendisi de şair olan - Erganun müellifi - M. Behçet Yazar, bugünkü Türk şirini analiz eden, bugünün genç şairlerini gözden geçiren bir eser yazdı. Sevimli edebiyatcımız, «Genç şairlerimiz ve eserleri» nde, «Ön söz» ün arkası sıra «Biraz da tarih» yaparak 1908 den zamanımıza kadar gelip geçen şairlerden, eserlerinden itinalı bir üslupla bahsetmektedir. Fakat, yeni bir zevkin şiir ufuklarında belirmeğe başladığını anlatırken, bunu, zamanımıza en yakın olanlara tahsis ediyor...

«Genç şairlerimiz ve eserleri» nin diğer bir hususiyeti de, eser sahibi şairlerin kimler olduğu ve eserlerinin adlarının yazılmasıdır. Bu suretle M. Behçet Yazarın kitabı, edebiyat tarihimizle meşgul olacaklara, güzel bir mehaz vazifesini görebilir. Hem öyle bir mehaz ki bütün hata ve sevap cetvelini de beraber taşıyor :

I — Eserlerde terkibî güze'liğin eksikliği,

II — Önce söylenmiş şeylerin - iyi ve fena olsun - tekrarı,

III — Şairlerin, daha toy iken ortaya eser atmak sevdaları,

IV — Yabancı mevzuların - taklidî mahiyetde - yazılması,

V — Yazılıştaki lâubali eda,

VI — Sâylerin teksif ve sanat hedefinin tesbit edilememesi,

VII — Ayni nesilden olanların biribirlerinin tesirinden kurtulamaması,

VIII — İbham ve suitekerrürler,

IX — Yabancılık çeşnisi veren fikirler ve tasvirler,

X — Bazı şiirlerde muayyen kelimelerin moda halinde tekerrür etmesi,

XI — Adî bir sansualite ve orjinaliteden mahrumiyet,

XII — İptizal.

Bu liste, madalyanın ters tarafını gösteriyor. Gelelim yüzüne :

I —Yeni şirimizde meçhul bir nosta'jinin bulunuşu.

II — Bu nostaljinin güzel, yeni ve mütenevvi oluşu,

III — Genç şairin esasını canlılık ve samimiyetin teşkil edişi,

IV — Nazım lisanının tekâmül etmesi,

V — Türkçe dilinin sadeleştirilmesi,

VI — Genç şairin ferde de, cemiyete de sinesinde yer vermesi,

VII — Genç Türk şiirindeki kaynağın Türkün bedii vicdanından fışkırması.

M. Behçet Yazar eserinin birinci kısmında bu noktaları tetkik ediyor, misaller

alıyor, ve okuyanı inandıracak olan kat. iyetten hiçbir zaman kaçmıyor. İkinci kısmında ise, eserlerden örnekler veriyor. Bu örnekler şu bölümlere ayrılmış :

I — Melâl.
II — Fantastik şiir (Kübizm, dadanizm, fütürizm, sürrealizm.)
III — Hümoristik şiir.
IV — Satir.
V — Ekzotik şiir.
VI — Epik şiir.
VII — Hayal âlemi nostalijisi.
VIII — Yurt güzellikleri.
IX — Hayattan intibalar.
X — Lirizim.
XI — Fertten cemiyete doğru.
XII — Yurt ve ulus sevgisi.
XIII — Felsefi düşünceler.
XIV — Muzikal şiir.
Ve son söz.

İşte, M. Behçet Yazarın: «Genç şairlerimiz ve eserleri»nin küçük bir bilânçosu, ki otuzdan fazla ve muhtelif çağda şairi sinesine toplamış. Bunların içinde şöhret sahibi olanlar da var, henüz bir istidat kıvılcımını taşıyanlar da. Meselâ: Şükûfe Nihal veya Halide Nusretin yanında, Halûk Nihat veya Ahmet Hamdi uygun birer çift teşkil etmişler. Fakat beri tarafta da isimleri hiç işidilmemiş gençler sıralanmış:

Edip Alp Hilmi, Tevfik Abdurrahman, Suat Salih, A. Adnan, Faruk Riza, Fuat Şükrü, İlhami F., Neriman Hihmet, Mehmet Necati, M. Mingoc vesaire... gibi. (Bu şairlerin isimlerini yazmaktan maksat, halisane bir emelin tahakkukudur. Ben de M. Behçet Yazar gibi şan ve şöhret sahibi olmalarını istiyorum.)

Yalnız «Genç şairlerimiz ve eserleri» müellifinin, bazı şairlerimiz hakkında verdiği hükümlere de temas etmekten kendimizi alamıyoruz. Mesela: Epik şiirin uzak maziye dayanan destanî mahiyetinden bahsederken, «Halûk Nihat Pepeyi» nin yazdığı Tahir ile Zöhre, Şah İsmail ile Gülizar, Damar hatun ile Süleyman şah şiirlerini örnek olarak almış. Zaten, bu nevi şiire misal ararsak, engin ilhamlı Halûk Nihat Pepeyiden başka da hiçbir kimsenin yazısını bulamayız. Halûk Nihat Pepeyinin mısralarında esatiri dile getiren bir zenginlik ve renkinlik var. İşte Gülizarını arayan Şah İsmailin akademisi :

Bilmem o mu gitmişti?.. dağ mı ona gelmişti ?..
Bir saniye içinde cenk yerine ermişti,
Yanardağ sanılırdı dağ üstünde görünse,
Coşkun nehir derlerdi eğer ovaya dönse..

Hayal âlemi nostaljisi bölümünde de Halide Nusretten alınmış misaller var. Bu görüşe de diyecek yok ! Halide Nusretin eserleri daima bir sonbaharı, veremli bir kızı.. veya naşât bir aşkı hatırlatır. Şükûfe Nihalin şiirlerinde de belki bu karekteri bulabiliriz; fakat, o kadar bedbin, ve o kadar melankolik bir haleti ruhiyeye kapılmadan... Kadın şairlerimiz mevzubahs olunca, derhal hatırladığımız bu iki imza, sanat bakımından ayni yükseklikte olsalar bile, melâle aşına çıkmakta, ayni portireyi taşımayorlar.

Sabih Alaçam

---

iken fotoğraflarını gördüğüm bu modern şehri, bu Cumhuriyet yüreğini gözlerimle görmeğe gideceğim.

On, onbir senelik bir vatan hasretile çırpınan ruhumun, en büyük millî eserini o zaman yazacağım. Bu zamana kadar yazmış olduğum eserler, hep istiklâle kavuşmak içindi; fakat bugün başarılan inkilâbları gördükten sonra, yazacağım eser de -kanaatimce- bir inkılâp eseri olacaktır.

Bugün o kadar mes'udum ki... Vatan havasını teneffüs ettikçe, ciğerlerimdeki mikroplar ölüyor ve âdeta gençliğe kavuşuyorum.

Bu sözleri söyledikten sonra gözleri, açık pencereden görülen Yıldız tepelerine ve Boğazın yeşilliklerine daldı. Eğilip yüzüne baktığım vakit, yüzünün hatlerinde manasını anlayamadığım bir tekallüs vardı, ve gözlerinde iri parlak dam'aların biriktiğini gördüm.

Üstadı dahı fazla yormamak, müteessir etmemek için müsaadelerini istediğim vakit:

— Görüyorsunuz ya pek coşkunum. Size istediğim şeyleri söyliyemedim. Söz veriyorum, hastaneden sağ çıkarsam, o zaman her soracağınız suale cevap veririm. İstediğiniz gibi yazarsınız. Çünkü; vatan bizim.. fikir bizim. Artık başımızda, fikirimize balta vuracak, ayağımıza demir bağlayıp bizi denize atacak korkunç saltanat kuvvetleri yok.

***

Bize bu görüşmeyi temin eden Doktor İbrahim Güçere teşekkür ederken, o :

— Üstat inşallah yakında pek zinde olarak çıkacaktır. Daha çabuk çıkacaktır ama... - dedi ve kaşlarını kaldırarak- :

Üstadın nekadar çok sevenleri varmış; onu istirahat için bir dakika olsun yalnız bırakmıyorlar ki!...

SPOR

İstanbul Atletleri Anadolunun İçinde

Berlin olimpiyatlarına gidemiyen Türk atletleri, yakın Anadoluda bir seyahata çıktılar. Bu gezi, bir yarışmadan ziyade küçük, fakat varlıklı birkaç şehrimizdeki spor hareketlerine daha büyük bir hız vermek içindi.

Birkaç senedenberi Bursaya giden Galatasaray atletleri, her seyahatlerinde bu yakın şehrde sporun gündengüne ilerlediğini görmüşlerdi.

Nihayet geçen hafta Bursa birinciliklerine iştirak ettirilmek üzere, Türk Spor Kurumu başkanı General Ali Hikmet tarafından bir atlet kafilesi yola çıkarıldı.

Güzel bir sahada binlerce seyirci önünde Bursa atletizm şampiyonası yapıldı. Müsabakaların ilk devresi pazar günü idi. 5000 metrede İstanbuldan Riza Maksut çok güzel bir koşu yaparak yine kendisine ait olan rekoru 16,1 kırdı.

Yüksek atlamada İstanbuldan Polat 1.80 atladı. Çok alkışlandı.

[800] metre koşuda İstanbullu Recep Bursalı rakibine 40 metre hendikop verdi. Fakat arayı kapatamadı. Bursalıya mağlûp oldu.

Faik 110 manialıda, Ethem güllede birinci oldular

Bursa halkı Türk rekortmenlerini; ve onlar da Bursa halkının spora karşı olan alâkalarını büyük bir dikkatle seyrettiler.

***

Bursadan sekiz saatlik bir yolculuktan sonra Balıkesire geçildi. Yolun bazı kısımları çok güzel.. bazı yerleri ise çok bozuk olduğundan atletler biraz yoruldular. Balıkesire çıktıklarının ertesi günü General Ali Hikmetin Balıkesir gençlerine hediye ettiği sahaya gidildi. Fakat o güzel spor yeri berbat olmuştu. Duvarlar yıkılmış, her taraf bakımsızlık içinde idi. Bir gün önce antrenman yapacaklarını ilân ettikleri halde, karşılarında çalışacak bir genç bulamayan antrenör ve diğer atletler çok üzüldüler.

Kendi hazırladıkları kum havuzunda Polat, rahat rahat 1,81 atladı. Bir iki çocuğa atlama dersleri verdi.

Antrenör Luiz, gömlekli, kravatlı bir iki gence gülle ve disk atma öğretti.

Recep, Faik, Rıza Maksut, Galip ayrı ayrı koşu tecrübeleri yaptılar. Fakat, karmakarışık sahayı dolduran, öteyeberiye koşan bir alay küçük çocuklar arasında, bu güzel hareketler kayboldu.

Balıkesir en çok alâka gören bir mıntaka olduğu, ve içinden Raif, Melih ve eski şampiyonlardan Neşeti çıkardığı halde böyle geriye doğru koşar adım gitmesi hepimizi çok üzdü.

***

Rahat bir otobüs yolculuğundan sonra Edremite gidildi. Güzel, küçük fakat temiz ve muntazam bir şehir...

Gençleri çok, hepsi sıhhatli, gürbüz.. Başda bulunanlar sporun faydasını anlamış gençliğe ehemmiyet veren kimseler. Yalnız Balıkesir mıntakasından yardım göremedikleri için, bir türlü düzeltemedikleri bir sahaları var..

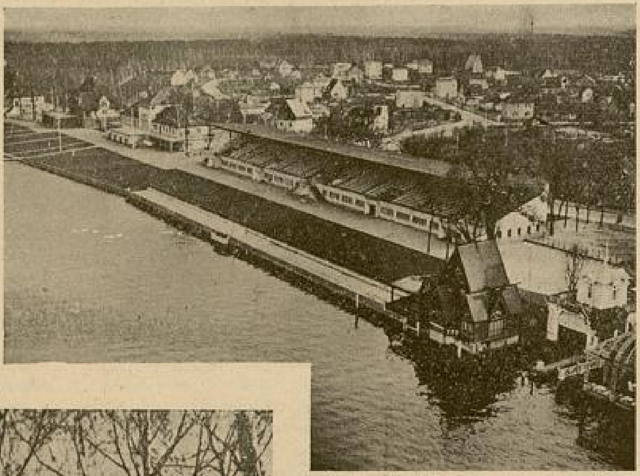

Berlin Olimpiyadında Su sporlarına ayrılan yer

Yeri güzel, açık, büyük.. fakat iki kaleden başka birşeyleri yok..

O akşam sahaya antrenmana giden atletler, karşılarında, ellerinde çivili ayakkabısı olan birçok gençler gördükleri zaman hayret ettiler.

Küçük bir kaza merkezinde böyle bir alâka hiç beklenmiyordu. Polatın ayağı ağrıyordu.

Fakat böyle hevesli gençler geri çevrilmezdi. Antrenör Luiz, kendisi yüksek atlayarak, Polatın anlattığı bütün hareketleri meraklılara gösterdi.

Hiç antrenmanı olmadığı halde 1,70 atladı.

Uzun atlamada birçok istidatlar bulundu. Suphi isminde 17 yaşlarında bir çocuk 5,90 atladı. Yahya kendini gösterdi.

Rıza, Recep, Faik, birçok gençleri antrenörün nezareti altında çalıştırdılar.

Edremit halkının ve gençlerinin spora karşı olan gayretleri takdire şayandır.

Bunun için, Bursa, Balıkesir, Edremit, Ayvalık, Bandırma arasında Eylûlde yapılacak (Beş şehir atletizm birincilikleri) Edremitte yapılmalıdır. Çünkü şuna eminim ki Edremit bu gibi temaslarla sporda çok ileri gidecektir. Birkaç sene içinde güzel sahalı, güzel bir küçük spor şehrine sahip olacağız.

Cehdi Reşit

Berlin O.limpiyat köyundeki evlerden birkaçı

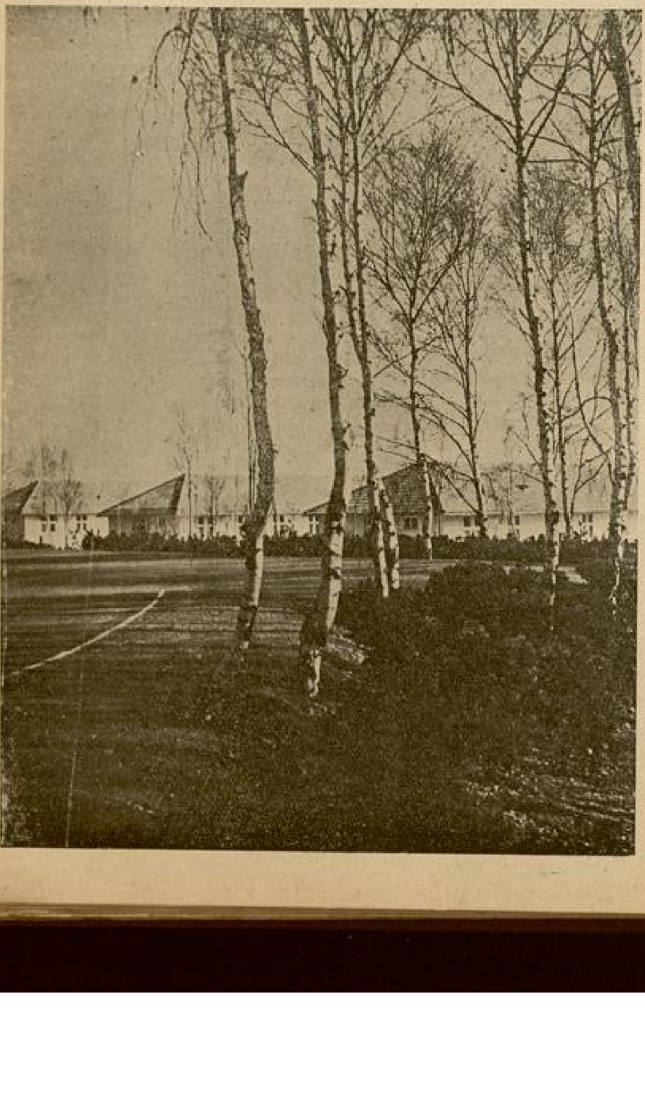

Berlin Olimpiyadı Onbeş Gün Sonra Açılacak

On birinci Berlin Olimpiyadı on beş gün sonra 51 milletin iştirakile Almanların meşhur stadında başlıyacaktır. 1916 senesi olimpiyadı için büyük hazırlık yapan Almanlar, Büyük Harp dolayisile bu musabaka'arı topraklarında yapamadıkları

gibi; 1920, 1924 olimpiyadına da beynelmilel teşkilâta dahil olmadıkları için iştirak edememişlerdi.

1928 de Amsterdamda, 1932 de Los Ancelos'ta büyük muvaffakıyet gösteren Almanlar, kendi topraklarında yapacakları on birinci olimpiyat için ümidin fevkinde bir hazırlık yapmışlardır. Alman mimarîsinin bütün san'atını bir arada toplayan olimpiyat komitesi, dört senedenberi yaptığı büyük hazırlıklardan sonra, bu olimpiyadı dünyada bir daha eşine kolay kolay tesadüf edilemiyecek derecede mükemmel bir şekle sokmuşlardır.

Dünyanın dört köşesinden gelecek sporcuları «Olimpiyat köyü» namını verdikleri ve yepyeni bir yer olarak inşa ettikleri olimpiyat köyünde misafir edeceklerdir.

Olimpiyat stadının on beş dakika uzağında olan bu köy, bütün sporcular için güzel bir kamp olacaktır. Köy: tiyatrosuyle, eğlence yerleriyle akla gelen her türlü ihtiyacı tatmin edecek bir şekilde hazırlanmış olduğundan, hiç kimseye Berline gitmek arzusunu hissettirmiyecektir.

Organizasyon itibarile de bir rekor teşkil edecek olan Berlin Olimpiyadı, kim ne derse desin dünya spor tarihinde canlı ve o nisbette büyük bir hatıra bırakacaktır.

1940 da Tokyoda yapılacak on ikinci olimpiyadı, lâyık olduğu derecede güzel ve parlak yapabilmek için, büyük bir Japon heyeti Berlin olimpiyadını tetkik etmek üzere uzun zamandanberi Almanyada bulunmaktadır.

Ö. Besim Koşalay

Büyük Harpten Önceki Olimpiyatlar

1894 yılında Enternasyonal Olimpiyad Komitesi toplanıp birinci Olimpiyatların Atinada olmasına karar verdi. Dört yıl sonra 1900 de Paris sergisi içinde ve 1904 te Amerikada (Sen Louis) şehrinde yapılan olimpiyadlar için hazırlanan (Stad) ların, hiçbir mimarî kıymeti yoktu. Adeta direk ve tahtalardan yapılmış uydurmasyon şeylerdi. 1908 de Londrada yapılan Olimpiyatlar da muazzam bir temaşa sahnesi idi. Tam 80,000 seyircinin oturmasına mahsus tribünler yapılmıştır. Ondan sonra 1912 Olimpiyatlarının Stokholmde yapılmasına karar verilmiş; ve 1912 Olimpiyatları, Stokholmde yapılmıştır. Enternasyonal Komite karar verince, Belediye bu büyük inşaat için 1,190,000 Fransız frangı ayırmıştır.

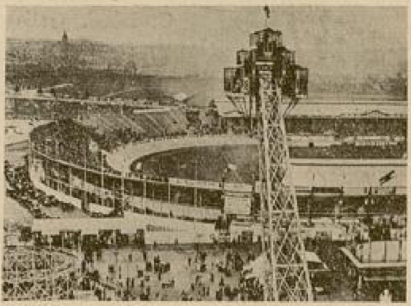

Berlin Olimpiyat Stadının üç ayrı görünüşü.

40,000 kişilik anfiteatri mahalline on iki büyük merdivenle çıkılır, fakat asıl müsabaka meydanına kubbeli dört kapıdan girilir.

İngiltereden sonra İsveçlilerin yaptıkları bu stad Avrupa sdatyomlarının en mükemmeli sayılabilir. Futbol, tenis, sahaları, yüzme pistleri, atletik müsabaka yerleri, soyunma ve duş yerleri çok mükemmeldir.

Bu stadyomun en büyük hususiyeti akustik cihetidir. Meydanda ses ne dağılır, ne de akisler yapar. En hafif sesle söylenen bir nutuk, her taraftan pek güzel işitilir.

1916 Olimpiyadları Berlinde olacaktı. Almanlar fevkalâde bir stad yaptılarsa da, Büyük Harp oyuna mani oldu.

Siz de Hokkabaz Olmak İster misiniz?

— Başı 21 inci sayfada —

veriniz. Puro ve bardak elden ele gezip tekrar sizin elinize geldiği zaman, biraz gözünüze yaklaştırınız; ışığa doğru tutup bakınız, sonra:

— Tuhaf, deyiniz, bu puro, sayın misafirlerimizi dolaşırken sanki canlanmış!..

Sandalyenin arkasındaki masanıza oturunuz. Elinizle puroya işaretler yapınız. Bu puro, bütün seyircilerin şaşırmış gözleri karşısında, kendi kendine kımıldanacak bardağın etrafında dönecek, ileri, geri gidecek, bardağın tepesine tırmanmaya çalışacak!.. Biraz sonra (dur!) emrini veriniz. Bu sefer puronuz uslu uslu yerinde duracak.

Misafirlerinize: — Puronun ne tarafa gitmesini istiyorsunuz? deyiniz. Meselâ bir bayan: «bana doğru gelsin» deyince puro bardağın o tarafına doğru gidecek! Fakat bir arkadaşınız kendi tarafına gelmesini isteyince:

— Yo! diyebilirsiniz, puro bayanları daha çok seviyor. Bunu söyler söylemez puro, bir bayanın tarafına doğru yürüyecektir.

Bakınız bunun hilesini de anlatayım: Önceden ceketinizin son düğmesinin iç tarafına kâfi uzunlukta ince bir siyah ipek iplik iliştiriniz. Bunun ucunda da, ufacık ve siyah bir dikiş iğnesi bulunsun. Bu iğne ile iplik, iki üç metre uzaklıktaki misafirler tarafından, gözleri ne kadar keskin olursa olsun, hiçbir vakit farkedilemez. Hele oyun gece yapılacağı için görülmek imkânsız bir hale gelir.

Şimdi arkadaşınızdan puroyu aldığınız zaman, el çabukluğile iğneyi ucuna geçiriniz; ve iğneli kısmı aşağı gelmek üzere, bardağın içine yerleştiriniz. Bundan sonra istediğiniz surette puroyu oynatmak, vücudunuzun biraz ileri, geri, sağa, sola gitmesile mümkün olur.

Tabiî bu gibi oyunları siyah elbise ile yapmak lâzımdır. Bunun için profesyonel hokkabazlar hep siyah elbise giyinirler.

5: Sihirli Kibrit Kutusu

Cebinizden bir kibrit kutusu çıkartınız, ve sol elinizin dışına koyunuz. Sonra sağ elinizi ceketinize iyice sürünüz ve arkadaşlarınıza:

— Görüyorsunuz ya! sağ elim elektriklendi. Şimdi bu el vasıtasile bu kibrit kutusuna marifetler yaptıracağım.

Deyiniz ve sağ elinizi sol elinize yaklaştırınız. Sonra geri geri çekmeye başlayınız. Eliniz uzaklaştıkça kibrit kutusu yavaş yavaş ayağa kalkacak; sağ eliniz yaklaşdıkça kutu yavaş yavaş elinizin üzerine uzanacakdır.

Oyunun hilesi: Kibrit kutusunu elinizin üzerine koyduğunuz zaman, içinde kibrit bulunduğunu seyircilere göstermek bahanesile biraz açınız. Sonra kapatırken alt kısmına derinizin bir parçasını kıştırınız. Bundan sonra elinizi biraz indirip kaldırarak, gerip gevşeterek kutuyu oynatmak çok kolay bir işdir.

DİKENLİ ÇİT

— Başı 17 inci sayfada —

Ona, ciddiyetle kaşlarımı çatarak geri çekildim :

— Hatırlatmanıza teşekkür ederim dostum.

Bir köşede ben, öbür köşede ustam, biribirimize yanyan bakarak gülüyoruz.

Otomobil, ok gibi vızlayarak havayı bölüyor. Parkelerin üzerinde kayarak şehrin sonlarına doğru uçuyoruz.

Apartmanlar, evler, seyrekleşti, bitti. Kaldırımlar tükendi. Asfalta çıktık.

Ustam, başımdan şapkayı çekti, omuzlarımdan pardesüyü aldı, gözlerimin içine, sevinçli gözlerile baktı, baktı, sonra birdenbire kollarını açarak, beni kucakladı :

— Aylâ ninem, Aylâ ninem benim...

Başım onun göğsünde, gözlerim kapalı :

— Ne mesudum ustacığım...

— Ne yazık ki, duyguları anlayabilmek, söyliyebilmek için kelime yok.

— Bunları söyliyebilmek için bir gönül lisanı lâzım... Ama, ustacığım, dudaklarımız konuşmazken, gözlerimizle konuşmayı biliyoruz.

Ustam eğilerek yüzüme baktı :

— Bil bakalım ne sölüyorum Aylâ !

Onun gözlerinin içine dalmıştım, uzun uzun baktım.

— Ne güzel cevap verdin Aylâ... Seni kaçırdığımdan memnusun demek ?

Başımı hafifce eğerek :

— Hem nasıl sevinç ustacığım...

Kulağıma fısıldıyordu :

— Aylâ nine; sahiden soruyorum. Benimle çıkacağın yolculuğa, bütün yüreğinle razı mısın ? Hiç üzülmez, arkanda bıraktıklarını düşünmez misin ?

— Evet ustacığım, razıyım, üzülmem, ve düşünmem...

— Aylâ ninem benim... Biliyor musun ? Bütün inançla, seni sıkı sıkı tuttuğuma rağmen, avuçlarımın arasından balık gibi, kayıverirsin ve sensiz kalırım diye, öyle korkuyorum ki...

Susuyordum. Otomobil, iki yandaki sıralı ağaçların, gür, taze dallarının biribirine kavuşarak gölgelediği asfalt üzerinde, su gibi akıyor.

— Aylâ nine, hava bozacak galiba, karşı dağların sırtlarında, küçücek bulutlar uçuşuyor.

Gölgeli yoldan çıkmış, yeşillikler arasından döne döne inen bir yokuş başına gelmiştik. Ustam, yan'ardaki yeşillikleri gösterdi :

— Buralarda ne güzel bülbüller var biliyor musun Aylâ ?

— Bu yoldan ilk defa geçeceğim.

— Öyle ise sana, bülbülleri dinleteyim, yalnız kıskanmak yok. Çünkü, onların da senin kadar güzel sesleri var...

Ustam, şoföre seslendi :

— Şu kenarda biraz dur oğlum.

Otomobil, geniş viraji dönerek yolun kenarında durdu. Motörün homurtusu, rüzgârın vızlayışı susunca, öten bülbüllerin sesi yeşilliklerden taştı.

Gök bulutlanmıştı. Nemli, serin hava taze ot ve kır çiçeklerinin kokuları, ciğerlerime heyecan ve ürperti olarak doluyor, gözlerim yaşarmıştı.

Bülbüllerin ötüşleri, şakımaları, her yanı kaplamıştı.

Ta yürekten, içten sevinçliyim. İnsan, bu kadar pürüzsüz, derin sevinci, hayatında belki bir defa duyabilir. Yeşil yapraklar, güneşsiz kalan yol, ağaçlıklar, bülbüllerin, serin birer su damlası gibi içime akarak şakımaları, ustamın omzuna değen omzum, avuçlarındaki ellerim, herşey ne iyi, ne güzel yarabbi !...

Görebildiğim, işittiğim, duyduğum, sevdiğim için sevinçliyim.

Yaşamak çok tatlı...

***

Geçen hafta geldiğimiz gazinodayız. Hasır koltuklarda oturarak denize bakıyoruz.

Gök büsbütün bulutlandı. Sular çırpınıyor, gemiler geçiyor.

Kabaran dalgalardan sıçrayan sular, elmas tozları gibi parlıyarak camlara çarpıyor.

— Seninle buradan gidelim mi Aylâ ?

— Nereye ustacığım ?

— Uzaklara, çok uzaklara, senin bilmediğin yerlere...

Gözlerimiz, önümüzden geçen vapurun ardında bıraktığ beyaz köpük yolunda, soruyorum :

— O zaman, senden, hiç ayrılmayacak mıyım ?

Avucundaki elimi kuvvetle sıktı. Küçük bir sesle :

— Bir dakika bile Aylâ nine...

Onunla hiç ayrılmadan yaşamak ne iyi...

— Öyle ise gidelim ustacığım...

Sesim kulaklarıma dolunca gülümsedim. Bu ses öyle bir yürek rahatlığile dolu ki :

Ustam, giden vapuru gösteriyordu . .

— Böyle, küçük bir vapurla gideriz.

— Hatta bir şileple...

Beyaz köpüklerile denizi, bir papatya tarlası gibi görüyorum. Bulutlu gökte, güler yüzlü, sıcak güneşi görüyor gibiyim. Dört yanım ışık içinde sanki...

Ondan bir dakika ayrılmadan yaşamağı düşünmek, içime şarkı söylemek istekleri veriyor.

— O zaman, güneş başlı bir yavrumuz olur, değil mi Aylâ ?

Başımı sallıyordum.

— Olmıyacak mı Aylâ nine, niçin ?

— Olacak, fakat gece başlı...

— Hayır, güneş başlı...

— Hiç inat etme, çocuğumun sana benzemesini istiyorum.

Kahkahalarla gülüyoruz. Güldükçe içimin aydınlıkları kararıyor, denizi dalgalı yüzü ile, göğü bulutlarile görüyorum. Şarkı söylemek isteklerim sönüyor.

— Ustacığım...

Ustam yüzüme bakıyordu :

— Gözlerin niçin yaşlı Aylâ nine ?

— Burada değil de, başka yerlerde bir dakika ayrılmadan yaşayacağımızı düşünüyorum. Niçin uzaklara gideceğiz ustacığım?

Başını başıma yaklaştırmıştı :

— Burada tamamile mesut olamayız da, ondan Aylâ nineciğim...

— Bazan seni, hiç anlamıyorum.

— Aylâ nineciğim, anlama beni... Daha iyi... Sen de beni şaşırtıyorsun. Bazan, seni tanıdığımı sandığım zamanlar oluyor, fakat sen, birdenbire başka bir yüzle, bir yürekle karşıma çıkıyorsun. O vakit, başım dönüyor, içime sonsuz sevinçler doluyor, işte benim dünyadaki eşim, diyorum.

Sen, güzel ve değişebilen yüzünle, şaşırtıcı varlığınla, aradığım.. ve eşim olabilecek kadınsın. Duyuyor musun Aylâcığım? Niçin çocuklaşmış gözlerle yüzüme bakıyorsun? Niçin gözlerinin yaşı dinmiyor ? Yoksa bilmeden, seni kırıyor, incitiyor muyum ? Susma Aylâ nine...

O, söyledikce, sesi kulaklarımdan yüreğime giriyordu. Onun niçinleri, benim niçinlerimden daha kuvvetli, çünkü benimkiler yokoldu.

— Ustacığım, sesin su gibi, bir ân için kararan yüreğimi yıkayıverdi.

Avuçlarında elimi, dost ve seven parmaklarile sıkıyor. Konuşmuyoruz.

***

Dışarda hava yavaş yavaş kararıyor, karşılar kurşunî bir sise gömülüyordu.

Günümüz, haberimiz olmadan tükenmiş, bitmişti.

— Gidelim ustacığım.

Ustam yüzüme bakıyordu :

— Aylâ nine, vakitler ne çabuk geçiyor değil mi ?

İçimi çekerek :

— Evet..

Dedim. Denizde, çok yakınımızdan bir motör geçiyor. Bacasından kapkara bir duman ve kızıl kıvılcımlar fışkırıyor. Kara duman yükselerek karanlığa karışıyordu. Motör, kıvılcım püsküllü bacasile uzaklaştı.

— Kalkalım mı Aylâ ?

— Evet ustacığım...

Yolda yürürken konuşuyoruz.

— Bahar tamamile gelse seninle ne güzel gezintiler yapacağız. Boş kumsallarda denize girer, yüzeriz. Sandalla sulara açılırız. Gelecek hafta seninle nereye gidelim Aylâ ?

— Nereye istersen..

— Ben, yine seni, sabalı dokuzda Dileğin evinden alırım.

— Nereye gideceğiz ?

(Arkası var)

No. 35 YARIM AY BİLMECE KUPONU No. 35

Zenci uşak — Sayın bayanım!.. Bütün eşyalarınızı hazırladım. Başka bir emriniz var mı?

Bayan — Bunları doğruca trene götüreceksin. Beni soranlara: «Bayan . . . . na gitti. İki ay sonra dönecek!» diyeceksin.

Bayanın gittiği yeri yukarıdaki resimlerin ilk harfleri aydınlatmaktadır.

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız :

Birinciye: Beş gümüş lira; ikinciye: Dört gümüş lira; üçüncüye: Üç gümüş lira; dördüncüye: İki gümüş lira; 5-10 inciye: Birer gümüş lira; 11 - 30 uncuya: Yüz kuruşluk birer kitap; 31 - 60 ıncıya: elli kuruşluk birer kitap; 61 - 100 üncüye: Güzeller Albümü

---

33 üncü sayımızdaki bilmecenin doğrusu ETİ BANK dır.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kurada kazananlar :

5 Gümüş lira: Ankara Turanbey mahallesinde Hallaçyusuf sokağı 17 No. da Zeki Erdemir. **4 Gümüş lira:** İzmir İsmetpaşa caddesi İpekçi sokağı No. 66da Oğuz Celâl Etili. **3 Gümüş lira:** Bursa Muradiyede Türbeler sokağı No. 93 te Bayan Servet Toksöz. **2 Gümüş lira:** Konya Meramda Bay Yusuf Kocabaş bağında Mehmet Ali Kocabaş. **1 Gümüş lira:** İstanbul Belediyede S. Onur. Mersin Kışla caddesi Emirler sokağı No. 13 Necibe İsmet Tunç. Malatya ilk eğetim ve öğretim ispekterlerinden Bay Necati oğlu Oğuz Somer. Ilgın Zahire tüccarı İsmail Hakkı Avşar kızı Hasibe Avşar. Çarşamba Kanaat bakkalı Hidayet Vardar dükkânında Yusuf Vardar. İstanbul Emirgân Alirızabey sokağı No. 54 Meliha Fırat.

Yüz kuruşluk birer kitap: Ankara Hacıbayram hükûmet caddesi No. 63 Saim Şenderin. Ankara Maden tetkik ve araştırma enstitüsünde İlhan İçbay. Ankara Dahiliye Vekâleti vilâyetler idaresi şube 1 tahakkuk memuru Kâzım Ayman. Ankara İktısat Vekâleti hususî kaleminde Leylâ. Ankara P. T. T. umum müdürlüğü muamelât sicil memuru Rifat. Ankara Merkez postahanesi arkasında kahveci Hüseyin yanında Yusuf Aral. Ankara Yenişehir Bayındır sokağı No. 10 O. Kurtiş. Ankara Hallaçmahmut mahallesi No. 71de Arus. Ankara Fevzipaşa mahallesi No. 17 dükkânda A. Akdoğan. Ankara Yenişehir hudut ve sahiller sıhhat umum müdürlüğünde muhasebe işyarı Ruhi Tamer. Ankara Ulucalar Ağcıoğlu camii karşısında 1.7 Yaşar Kaşar. Ankara Gazeteci Hilmi. Ankara Kültür direktörlüğü sicil memuru Hulûsi. Ankara P. T. T. umum müdürlüğü evrak bürosunda Zehra Aylâ. Ankara Elektrik şirketinde Nezihe Buran. Ankara İsmetpaşa mahallesi Dibekönü sokağı No. 18 Sezai. Ankara İçcebeci Seyhan sokağı No. 9 Behire. Ankara Ziraat Bankası umum muhasebe istatistik servisinde Halit Şükrü.

Sabun: İstanbul Mıntaka tahsil müdürlüğü kâtiplerinden Berrin Esen. İstanbul Osmanlı bankası karşısında kuyumcu Abidin kalfası Kasım Sevilgen. İstanbul Galata kuledibi Kefeli Zade han No. 3/40 Bayan C. Şpilman.

Krem: İstanbul Boğaziçi lisesi 198 Sabahat Öktem. İstanbul Belediye emlâk müdürü kızı Vedia Ergin.

Pomat: İstanbul Fatih Sinanağa İmaret sokağı No. 36 Muzaffer Özer. İstanbul Samatya 29 uncu ilkokul 249 Nejat Sümerval.

Bozkurt traş bıçağı: İstanbul Beşiktaş Muradiye Dergâh sokağı No. 19 Sedat Üründül. İstanbul Harp okulu 1739 Reşat. İstanbul Kasımpaşa Nalıncı yokuşu 64 Şerefnur İzzet.

Yetmiş beş kuruşluk kitap: Tekirdağ Ertuğrul mahallesi No. 20 öğretmen Firdevs. Samsun Ulugazi mahallesi Portakaloğlu sokağı No. 15 Pervin Başaran. Mersin Hastahane caddesinde motörcü Kemal oğlu İzzet. Rize Tahsil müfettişi kızı Ayten Tuğen. Çatalca Ziraat bankası muhasibi Suphi Önen. Adana inhisarlar sağışman direktörü B. Durmuş Göktan kızı Zekiye. Trabzon Şifa eczanesi Bay Remzi kızı Melâhat. Eskişehir Şimendifer hastahanesinde hemşire Muazzez Bekhan. Konya Silo eksperi Ökkaş. Çorlu Muhabere taburu Bl. 3 başçavuşu Naim. Elâziz Taşmağaza sokağı No. 42 Fehim Şendil.

Sew - No - More. İstanbul kız orta okulu 1797 Sevim Senay. İstanbul Pendik 257 Bağdad caddesi Melek Akgin. İstanbul Pendik postahane karşısı No. 4 Hikmet Kafalı. İstanbul Senbenova kız mektebi 375 Azize Hesnâ. İstanbul Lâleli apartmanı daire 2 No. 13 N. Demirel. İstanbul Erenköy Ömerpaşa sokağı No. 16 F. Ergüven. İstanbul Kadıköy Yoğurtçu parkı karşısı 76 numarada Bayan Şazi. İstanbul Feriköy Şahap sokağı No. 30 N. Kitay. İstanbul Feriköy Ayazma caddesi No. 11 Reşat Balkan. İstanbul Taksim Şehitmuhtar caddesi Güzelyurt apartmanı 42/1 Semiha Feridun. İstanbul Galata Şimşir sokak No. 26 H. Kızıldağ.

Yirmibeş kuruşluk kitap: Gemlik Hükûmet caddesi No. 52 Jale Dinçer. İzmir Mimarkasım sokağı No. 9 da Feridun Aksencer. Gaziantep Gaziler caddesi No. 186 İlhan Nafiz. Mustafakemalpaşa Vahdet Özger. Samsun Belediye muhasebesinde Nadide kardeşi Samiye Ünser. Tirebolu Ziraat bankası murakibi Nihat Şişman. Görele Manifaturecı Mustafa Altan. İstanbul Büyükada Maden No. 73 Birsen Aktay. Burhaniye Türk hava kurumu şubesi muhasibi Sabri. Çorum Sağlık okulu No. 40 Merih. İzmir Basmahanede Dibek sokağında No. 8 Nedim Kılıçoğlu. Amasya Belediye fen memuru Kemal Bilgen. Çine Madran caddesi No. 3 Nureddin kızı Güngör Gökçen. Elâziz avukat bay Reşat Öktem kâtibi Hasan Yener. İstanbul Beyoğlu Cihangir Güneşli sokağı No. 26 Nermin. İstanbul Sarıyer Ortaçeşme No. 58 N. Zekiye. Adana Cezaevinde Suphi Erbaş. Afyon Sağlık eczahanesinde Talha Ceylân. Keskin Belediye ayar memuru oğlu İbrahim Yüksel. Babaeski Topçu Teğmen Refik kızı Sezer Dumlu. Kütahya Orman direktörlüğünde S. Varlık oğlu P. Varlık. Eskişehir şimendifer depo kâtibi Emin Tüzün oğlu Ulvi Tüzün. Hadımköy Işıldak bölük makinisti Sadettin kızı Şermin. İnegöl mahkeme başkâtibi kızı Sabiha Nuyan. İstanbul Berk gemisinde Bl. emini T. Güney. İstanbul Küçükpazar Mektep sokağı No 34 Cihat Dujala. Burhaniye İkinci okul başöğretmeni Fahri Güney kızı Gülderen Güney. Uşak Şeker fabrikasında tarım fen memuru Sırrı Tarancı. Samsun millî emlâk sekreteri Niyir Yetmin. İstanbul Kızıltoprak Hüseyinpaşa çıkmazı No. 30 Nilüfer Sava.

ON

SENE

GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar ve donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hale sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyice besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce, mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besleyici madde yalnız: yeni "TOKALON,, kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile az zaman da genç ve güzel bir hal alıyorlar

"TOKALON,, kreminin "Pembe,, renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON,, kreminin "beyaz,, renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON,, üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON,, kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALON,, ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.